

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
โดยการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม
โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ

วิทยานิพนธ์

ของ

วีรญา สุวรรณวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

สิงหาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
โดยการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม
โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ

วิทยานิพนธ์
ของ
วีรญา สุวรรณวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
สิงหาคม 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

DEVELOPMENT OF MORAL CHARACTERISTICS OF YOUNG CHILDREN
USING MORAL FABLES STORYTELLING IN EXPERIENTIAL
MANAGEMENT IN ANUBAN WIPAWEE SCHOOL,
BUENG KAN PROVINCE

BY
WEERAYA SUWANNAWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Education Degree in Educational Administration and Development
at Sakon Nakhon Rajabhat University

August 2021

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

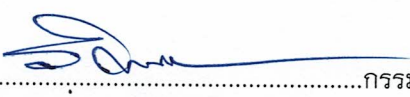

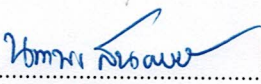
ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์
การเสวนาทานคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ
ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ วิรญา สุวรรณวงศ์

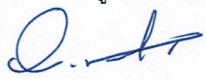
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 .....ประธานกรรมการสอบ ....กรรมการสอบและ
(ดร.พรเทพ เสถียรนพเก้า) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

 .....กรรมการสอบ ....กรรมการสอบและ
(ดร.เอกลักษณ์ เพียสา) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบ่าง) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

 .....กรรมการสอบ
(ดร.นิภาพร แสนเมือง) ผู้ทรงคุณวุฒิ

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

 .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วโร พึ่งสวัสดิ์)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

 .....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชัยบุญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณา เอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ และ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง ในความเมตตา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ปัทมฉัตร ไชยสีอชา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน ศรีวิไลวิทยา ดร.ปัทมฉัตร อินทร์รักษา อาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร นางลฎาภา พรหมพิมพ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนอนุบาล อุดรธานี นางอัมพวรรณ โคโตลี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล ที่กรุณาเป็น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำให้ ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จังหวัดบึงกาฬ ที่อนุญาตให้ ใช้นักเรียนในการทดลองเก็บข้อมูลในการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่มีส่วนร่วมใน การวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

และที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน คอยดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนและสนับสนุนการศึกษาของข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นจน ปัจจุบัน

วีรญา สุวรรณวงศ์

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ
ผู้วิจัย	วีรญา สุวรรณวงศ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง
ปริญญา	ค.ม. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา)
ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์และศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน 10 เรื่อง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมจำนวน 10 แผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดี มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89 และแบบวัดคุณลักษณะความเป็นคนดี มีค่าความยาก ระหว่าง 0.57-0.78 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.28-0.85 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ชื่อแผน ชื่อเรื่อง 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม 5) สื่อ 6) การวัดผลและประเมินผล 7) บันทึกหลังการสอน โดยแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมทั้ง 10 แผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์
การเล่นิทานคุณธรรม เป็นดังนี้

2.1 ผลการสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย หลังจาก
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.2 ผลการวัดคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย หลังจาก
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: คุณลักษณะความเป็นคนดี นิทานคุณธรรม การเล่นิทาน เด็กปฐมวัย

TITLE	Development of Moral Characteristics of Young Children Using Moral Fables Storytelling in Experiential Management in Anuban Wipawee School, Bueng Kan Province
AUTHOR	Weeraya Suwannawong
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Wanphen Nanthasri Asst. Prof. Dr. Wannika Chalakbang
DEGREE	M.Ed. (Educational Administration and Development)
YEAR	2021

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop an experiential management plan and to investigate the moral characteristics of young children from using moral fables storytelling in experiential management in Anuban Wipawee School, Bueng Kan Province. The sample group comprised 19 young children in kindergarten level, class 3/1 in the 2nd semester of the academic year B.E. 2563. The samples were selected through purposive sampling. The instruments used in data collection were ten moral fables for moral characteristics development with the IOC index at 1.00, ten moral fables storytelling experiential management plan with the highest level of appropriateness, an observation form on moral characteristics with the IOC index at 1.00, reliability index at 0.89, and an evaluation form on moral characteristics with difficulty index between 0.57–0.78, discrimination power index (r) between 0.28–0.85 and reliability index at 0.92. Statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The study yielded the following results.

1. The moral fables storytelling experiential management plan for moral characteristics development in young children consisted of seven components, namely name and topics of the plan, learning objectives, content, moral of fables storytelling experiential management activities, media, measurement and evaluation and post-lesson report. The appropriateness of the 10 experiential management plans was at the highest level.

2. The results from the moral characteristics of young children investigation were as follows.

2.1 The result from the observation of moral characteristics of young children after the moral fables storytelling experiential management was at the highest level.

2.2 The result from the measurement of moral characteristics of young children after the moral fables storytelling experiential management was at the highest level.

Keywords: Moral Characteristics, Moral Fables, Storytelling, Young Children

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	คำถามการวิจัย	4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	สมมติฐานของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
	นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย	12
	พัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย	12
	พัฒนาการด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย	20
	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	24
	ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	24
	ความสำคัญของแผนการจัดประสบการณ์	25
	จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	25
	องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	26
	ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี	28
	ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	28
	ตารางกิจกรรมประจำวัน	30
	หลักการจัดประสบการณ์	32
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดี	33
	ความหมายความเป็นคนดี	33
	คุณลักษณะความเป็นคนดี	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี	39
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานคุณธรรม	56
	ความหมายของนิทาน	56
	ความหมายของการเล่านิทาน	58
	ความสำคัญและประโยชน์ของนิทาน	58
	ประเภทของนิทาน	60
	การเลือกนิทานสำหรับเด็ก	64
	ขั้นตอนการเล่านิทาน	68
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	72
3	วิธีดำเนินการวิจัย	74
	กลุ่มเป้าหมาย	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
	ลักษณะของเครื่องมือ	74
	การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	74
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
	การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	83
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	85
	ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์	85
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	อภิปรายผล	99
	สรุปผลการวิจัย	99
	อภิปรายผลการวิจัย	100
	ข้อเสนอแนะ	105
	บรรณานุกรม	107
	ภาคผนวก	116
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	117
	ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม	124
	ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี	129
	ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี	137
	ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	143
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	148

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางสังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นคนดี	38
2 ตารางแสดงรายชื่อแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม	77
3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพของ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรมเพื่อพัฒนา คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย	88
4 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมคุณลักษณะ ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน หลังจากจัด ประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม จำแนกเป็นรายด้านและในภาพรวม (n = 19)	92
5 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความซื่อสัตย์) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (n = 19)	93
6 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความรับผิดชอบ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (N = 19)	94
7 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (n = 19)	95
8 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความมีระเบียบ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรม และในภาพรวม (n = 19)	96

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
9	แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความเสียสละ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (n = 19)	97
10	แสดงคะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยหลังจากการจัดประสบการณ์การเล่นิทาน คุณธรรมโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมจำแนกตามรายด้านและ ในภาพรวม (n = 19)	98
11	ตัวอย่างตารางแสดงระดับคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นคนดี	144
12	ตัวอย่างตารางคะแนนพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของ เด็กปฐมวัย (ด้านความรับผิดชอบ)	147

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
---	-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างรุนแรง และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น อาทิ การคอร์รัปชันในทุกกลุ่มอาชีพ ความก้าวร้าวทั้งในกลุ่มเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ การติดยาเสพติด ซึ่งระบาดเข้าไปในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอาชญากรรมที่มากขึ้นทั้งทางปริมาณระดับความรุนแรงและอายุของผู้กระทำผิดที่มีอายุน้อยลงเป็นลำดับ ปัญหาเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ติดเพื่อน (มั่วสุม) ใช้อินเทอร์เน็ตไม่เหมาะสม เสพสื่อไม่สร้างสรรค์ ไม่สนใจเรียน ไม่มีจิตสาธารณะ สะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องของระบบการศึกษาที่ได้สูญเสียสิ่งที่เรียกว่า กระบวนการขัดเกลา “ความเป็นมนุษย์” ไปแล้วหรือมีอยู่อย่างน้อยเต็มที่ ดังข้อสรุปตามทัศนะของ พุทธทาสภิกขุ (อ้างถึงใน ขวัญฟ้า รังสิยานนท์, 2554, หน้า 1) ว่า “การศึกษาของโลกกลับมุ่งไปแต่ในทางวัตถุหรือทางเนื้อหนังเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา หน้ามือตามัว ในที่สุดเห็นการฆ่ากันตายนี้เป็นของเล่น ๆ เห็นการฆ่าตนเองตาย กินยาตาย กระโดดตึกตายอย่างนี้เป็นของว่าเล่น ไม่หันหน้าเข้าหาธรรมะ ยอมตายด้วยอาการอย่างนั้น เพราะความหน้ามืดตามัว เพราะการศึกษาของบุคคลนั้นไปผิดทาง บูชาความสุขทางเนื้อหนังเป็นสรณะนี้ เรียกว่าการศึกษาวิ่งนำบุคคลไปสู่ความพินาศการศึกษาต้องมุ่งไปเพื่อทำ (คน) ให้หมดสิ้นไปซึ่งสัญชาตญาณอย่างสัตว์ เพื่อให้มนุษย์ได้สิ่งที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควรได้โดยการประพุดอย่างมนุษย์ที่มีใจสูง โดยสมบูรณ์”

เด็กปฐมวัยมีอัตราการเจริญเติบโตทุกด้านทั้งร่างกาย สังคม จิตใจและปัญญา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โอกาสทองของการเรียนรู้เปิดกว้างเต็มที่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่ต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งถ้าเด็กไม่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในช่วงวัยที่เหมาะสมผ่านช่วงเวลาที่ดีที่สุดของการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ไปแล้ว การพัฒนาในภายหลังจะทำได้ค่อนข้างยาก พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางสติปัญญา เด็กที่อายุต่ำกว่า 8 ปี เป็นวัยที่จะได้รับกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางจริยธรรมจากบิดามารดา

และครู ในช่วงปฐมวัยนี้จึงถือได้ว่าเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการอบรมกล่อมเกลาและปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดี ผู้อบรมเลี้ยงดูเด็กต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างมีสติและเปี่ยมด้วยความรักความเมตตา จัดบรรยากาศที่อบอุ่นงดงามด้วยความรัก ความเมตตาต่อสรรพสิ่งและกลมกลืนกับความเป็นจริงในธรรมชาติรอบตัว ครูถือเป็นตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญในสถานศึกษา มีบทบาทเป็นทั้งผู้จัดการเรียนรู้และการเป็นแบบอย่างที่ดีในชีวิตประจำวันโดยถือหลัก สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น นอกจากนี้ต้องดำเนินการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมเด็กอย่างถูกวิธี อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง การวางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัยจึงเท่ากับเป็นการเตรียมผลสร้างพลเมืองที่ดีมีคุณภาพให้กับประเทศชาติ

เด็กปฐมวัย ตามความหมายของ The National Association for Education of Young Children's Early Childhood Education Guidelines (Seefeldt & Barbour, 1986) “เด็กปฐมวัย” หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี Massgla (1977, p. 3) กล่าวถึงเด็กปฐมวัย (Early Childhood) เป็นคำที่ใช้เรียกเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 6 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่มีคุณภาพของชีวิตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญากำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ทรธา นิลวิเชียร (2540, หน้า 1-51) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยคือ วัยตั้งแต่แรกเกิด ถึงอายุ 6 ปี และเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล หรือเรียนก่อนเกณฑ์ บังคับ ยังครอบคลุมถึงเด็กชั้นประถมปีที่หนึ่งและชั้นประถมปีที่สอง เด็กวัยเริ่มแรกของชีวิต หรือที่เรียกว่า เด็กปฐมวัยคือ วัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี จัดได้ว่า เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านสติปัญญา จะเจริญมากที่สุดในช่วงนี้ และพัฒนาการใด ๆ ในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่น ๆ ของชีวิตเป็นอย่างมาก ดังที่ Sigmund Freud (1949) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กในวัยนี้ว่า วัยที่เริ่มต้นของชีวิตมนุษย์คือ ระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในตอนต้น ๆ ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย และเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้น จะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา การพัฒนาเด็กช่วงวัยนี้ จะเป็นการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจ อุนิสัยและความสามารถ ซึ่งจะมีผลต่อไปในอนาคตของเด็กและของชาติในที่สุด

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีจุดเน้นที่การพัฒนาเด็กตั้งแต่อายุ 0 - 6 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพและบริบทของสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม เด็กเกิดการเรียนรู้มุ่งเน้นสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกด้านอย่างสมดุล โดยอาศัยการจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560) ทั้งนี้การจัดประสบการณ์จะต้องมุ่งเน้นการฝึกฝนและการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการปลูกฝังเจตคติ ลักษณะนิสัย คุณธรรม จริยธรรม มารยาท ฝึกให้เด็กรู้จักคิดแก้ปัญหา ช่างสังเกต และฝึกฝนด้านการช่วยเหลือตนเองซึ่งทำให้เด็กมีความสุขในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน อาจกล่าวได้ว่าการจัดประสบการณ์อย่างมีรูปแบบสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการ พัฒนาสมรรถนะทางปัญญาและพัฒนาจิตนิยมที่ดี (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 44) ดังนั้น ครูควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก ทั้งในด้านการพัฒนาการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก

การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการบอกถึงวิธีการคิด การตัดสินใจในการแก้ปัญหาของบุคคล นิทานเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก นิทานเป็นสื่อการสอนที่สามารถให้ความรู้สึกที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกตื่นเต้น เบิกบาน เศร้าใจ กลัว และสนุกสนาน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ได้เร็วมากถ้าเนื้อหานั้นมีความหมายที่เป็นรูปธรรมในจินตนาการของผู้เรียนโดยเฉพาะจินตนาการในนิทานที่สนุกสนาน นิทานเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน นิทานเป็นเครื่องมือที่ช่วยกล่อมเกลาพฤติกรรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีโดยมีการสอดแทรกสิ่งที่พึงประสงค์ไว้ในนิทานเชิงคุณธรรม จริยธรรม นิทานคือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคติสอนใจลงไป (เกริก ยุ้นพันธ์, 2547, หน้า 8) เพื่อให้ผู้ฟังเกิดจิตสำนึกที่คล้อยตามนิทาน กิจกรรมการเล่านิทานถือเป็นสิ่งสำคัญ

เพราะชั่วโมงนิทาน คือ ชั่วโมงแห่งความสุขของเด็กอนุบาล (ปรีดา ปัญญาจันทร์ และ ชีวัน วิสาสะ, 2553, คำนำ) และเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้อย่างมาก ดังที่ Sullivan (1990, pp. 216–227 อ้างถึงใน อาริรัตน์ ญาณะศร, 2544, หน้า 8) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมจะทำให้เด็กสามารถค้นพบตนเอง รู้จักสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น สามารถเล่นละครหรือเล่นร่วมกับเพื่อน ได้เรียนรู้การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในขณะที่เล่น หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ได้เป็นอย่างดี นิทานสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ได้และยังสอดแทรก คำสอนคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติที่ดีงามสู่ผู้ฟังได้

จากเหตุผลและสภาพปัญหาที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานคุณธรรม ซึ่งจะ ส่งผลให้เด็กมีอุปนิสัยที่ดี มีพื้นฐานทางจิตใจที่มีคุณธรรมรู้จัก ผิด ชอบ ชั่วดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะทำให้เด็กปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย หลังการจัดประสบการณ์ การเล่านิทานคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จังหวัดบึงกาฬ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนา คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัด ประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จังหวัดบึงกาฬ

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมระดับมาก
2. คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์โดยการเล่นิทานคุณธรรม อยู่ในระดับดีมาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำแผนมาใช้งานได้จริง
2. ได้นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปพัฒนาเด็กปฐมวัยในส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้
3. ครูปฐมวัยหรือผู้ที่สนใจ สามารถนำแผนการจัดประสบการณ์และนิทานคุณธรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยที่ตนรับผิดชอบได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม โดยกำหนดคุณลักษณะความเป็นคนดี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความรับผิดชอบ 3) การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4) การมีวินัย 5) ความเสียสละ โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย จำนวน 10 แผน ดังนี้

- 1) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีเรื่อง ความซื่อสัตย์ (นิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของมาลี)
- 2) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีเรื่อง ความซื่อสัตย์ (นิทานเรื่อง ล้มโอผู้มีความซื่อสัตย์)
- 3) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีเรื่อง ความรับผิดชอบ (นิทานเรื่อง นิดหน้อยรู้จักหน้าที่)

4) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง ความรับผิดชอบ (นิทานเรื่อง เข้มกล้ามีความรับผิดชอบ)

5) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (นิทานเรื่อง ความดีของหญิงหนึ่ง)

6) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (นิทานเรื่อง เด็กหญิงอ่อนหวาน)

7) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง มีระเบียบวินัย (นิทานเรื่อง บะหมี่ผู้มีวินัย)

8) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง มีระเบียบวินัย (นิทานเรื่อง ภัคดีผู้มีวินัย)

9) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง ความเสียสละ (นิทานเรื่อง เด็กหญิงมะเหมี่ยว)

10) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี เรื่อง ความเสียสละ (นิทานเรื่อง แบ่งปันฉันเพื่อน)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการ เลือกแบบเจาะจง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นคนดี ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) ความรับผิดชอบ
- 3) มนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 4) มีระเบียบวินัย
- 5) ความเสียสละ

4. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ทุกวัน อังคารและวันพฤหัสบดี เป็นเวลาทั้งหมด 5 สัปดาห์ โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์ ทั้งหมด 10 แผน แผนละ 30 นาที

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นคนดี และการเล่านิทานคุณธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ได้ใช้แนวคิดของพุทธทาสภิกขุ (กนก จันทร์ขจร, 2533); ประพันธ์สิริ สุเสารัจ (2542); ศักดิ์ชัย นิรัญทวี และไพเราะ พุ่มมั่น (2542); ตติยภรณ์ นัยเนตร (2545); ธนพร บุญเนา (2545); พนิดา ทรัพย์สาร (2545); มาลี เสาร์สิงห์ (2545); ฉายศรี แซ่ลิ้ม (2548); รุ่งทิพย์ หอมวิไล (2549); สุพิน ปางลีลาต (2554) ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความรับผิดชอบ 3) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4) มีระเบียบวินัย 5) ความเสียสละ

2. องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ ใช้แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 34) มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ชื่อหน่วย ชื่อแผน
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
5. สื่อ
6. การวัดผลและประเมินผล
7. บันทึกหลังการสอน

3. การจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมใช้แนวคิดของ สมพร มันทานุชาติ (2545, หน้า 23) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) บอกชื่อเรื่อง 2) เล่าเรื่อง 3) สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่อง 4) สรุปความคิดรวบยอดของเรื่อง 5) เสนอข้อปฏิบัติเพื่อนำไปใช้

ตัวแปรอิสระ

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้นิทานคุณธรรม
มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ชื่อแผน ชื่อเรื่อง
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้
  - 3.1 นิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของมาลี (ความซื่อสัตย์)
  - 3.2 นิทานเรื่อง ส้มโอผู้มีความซื่อสัตย์ (ความซื่อสัตย์)
  - 3.3 นิทานเรื่อง นิดหน้อยรู้จักหน้าที่ (ความรับผิดชอบ)
  - 3.4 นิทานเรื่อง เข็มกลัดมีความรับผิดชอบ (ความรับผิดชอบ)
  - 3.5 นิทานเรื่อง ความดีของหุ่่งหนึ่ง (มนุษยสัมพันธ์ที่ดี)
  - 3.6 นิทานเรื่อง เด็กหญิงอ่อนหวาน (มนุษยสัมพันธ์ที่ดี)
  - 3.7 นิทานเรื่อง บะหมี่ผู้มีวินัย (มีระเบียบวินัย)
  - 3.8 นิทานเรื่อง ภัคดีมีวินัย (มีระเบียบวินัย)
  - 3.9 นิทานเรื่อง เด็กหญิงมาเหมียว (ความเสียสละ)
  - 3.10 นิทานเรื่อง แบ่งปันฉันเพื่อน (ความเสียสละ)
4. กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามคุณธรรม
มี 5 ขั้นตอน ดังนี้
  - 4.1 บอกชื่อเรื่อง
  - 4.2 เล่าเรื่อง
  - 4.3 สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจ
ของเนื้อเรื่อง
  - 4.4 สรุปความคิดรวบยอด
  - 4.5 เสนอข้อปฏิบัติเพื่อนำไปใช้
5. สื่อ
6. การวัดผลและประเมินผล
7. บันทึกหลังการสอน

ตัวแปรตาม

คุณลักษณะความเป็นคนดี

1. ความซื่อสัตย์
2. ความรับผิดชอบ
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. มีระเบียบวินัย
5. ความเสียสละ

นียมคัพทเจพา

1. คุณลักษณะความเป็นคนดี หมายถึง เครื่องหมายหรือลักษณะที่ชี้ให้เห็นถึงความ ทางกาย วาจา และใจ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการไม่พูดโกหกหลอกลวง ไม่ลักเล็กขโมยน้อยหรืออยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ไม่ลอกงานหรือการบ้านเพื่อน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความหนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค มีความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ มุ่งทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานนั้นสำเร็จ

1.3 มีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการเป็นคนพูดคุยสนุก มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับทุกคน พูดคุยด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน มีความอ่อนน้อมไม่ถือตัว ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซ้ำเติมผู้อื่น มีน้ำใจเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความมั่นคงในอารมณ์ ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย รู้จักเป็นผู้ที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

1.4 มีระเบียบวินัย หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของโรงเรียน ตรงต่อเวลา รู้หน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

1.5 ความเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ แรงงาน อุทิศตนทำงานเพื่อส่วนรวมให้ก่อภัย

2. นิทานคุณธรรม หมายถึง เรื่องราวนิทานที่ครูแต่งขึ้นเอง โดยมีเนื้อหาที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะความเป็นคนดีทั้ง 5 ประการ คือ

- 1) ความซื่อสัตย์
- 2) ความรับผิดชอบ
- 3) มนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 4) มีระเบียบวินัย
- 5) มีความเสียสละ

3. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมสำหรับครูใช้สำหรับสอนนักเรียน โดยครูเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมทั้งหมด มีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ชื่อแผน ชื่อเรื่อง หมายถึง ชื่อเรื่องนิทาน

3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดอะไรบ้าง หลังจากจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์แล้ว

3.3 สารการเรียนรู้ หมายถึง เนื้อหาที่ต้องการสอนเด็กในแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย สารที่ควรรู้ และประสบการณ์สำคัญ

3.4 กิจกรรมการจัดประสบการณ์เล่นนิทานคุณธรรม หมายถึง การนำเรื่องราวนิทานที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่ครูแต่งเอง โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นคนดี โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 บอกชื่อเรื่อง หมายถึง บอกชื่อเรื่องของนิทานที่จะเล่า

3.4.2 เล่าเรื่อง หมายถึง เล่าถึงเนื้อหาของนิทานโดยการเล่ามีน้ำเสียงหนักเบาตามเนื้อหาของนิทาน

3.4.3 สนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นและทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่อง หมายถึง พูดคุยถึงเนื้อหาในนิทาน เกี่ยวกับลักษณะนิสัยตัวละคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และผู้ฟังมีความคิดเห็นอย่างไร

3.4.4 สรุปความคิดรวบยอด หมายถึง ครูและเด็กช่วยกันสรุปถึงเนื้อหาของนิทาน เช่น ควรทำหรือไม่ควรทำ อย่างไร ดีหรือไม่ดี อย่างไร เป็นต้น

3.4.5 เสนอข้อปฏิบัติในการนำไปใช้ หมายถึง ครูแนะนำถึงการนำเอาข้อคิดในนิทานไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เด็ก ๆ นำไปคิดและปฏิบัติตาม

3.5 สื่อ หมายถึง นิทาน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นนิทาน

3.6 การวัดและประเมินพัฒนาการ หมายถึง การวัดและการประเมินพัฒนาการของเด็กให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.7 บันทึกหลังการสอน หมายถึง การบันทึกผลการจัดกิจกรรม ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดประสบการณ์มีประสิทธิผลมากขึ้น

4. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ ในปีการศึกษา 2563

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัด
ประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ศึกษา
แนวคิดหรือทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยโดยนำเสนอ
ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

- 1.1 พัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย
- 1.2 พัฒนาการด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย

2. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 2.1 ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 2.2 ความสำคัญของแผนการจัดประสบการณ์
- 2.3 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
- 2.4 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์
- 2.5 ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี
- 2.6 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
- 2.7 ตารางกิจกรรมประจำวัน
- 2.8 หลักการจัดประสบการณ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดี

- 3.1 ความหมายความเป็นคนดี
- 3.2 คุณลักษณะความเป็นคนดี
- 3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี
- 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทานคุณธรรม

- 4.1 ความหมายของนิทานและนิทานคุณธรรม
- 4.2 ความหมายของการเล่นิทาน

- 4.3 ความสำคัญและประโยชน์ของนิทานคุณธรรม
- 4.4 ประเภทของนิทาน
- 4.5. การเลือกนิทานสำหรับเด็ก
- 4.6 ขั้นตอนการเล่านิทาน
- 4.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

1.1 พัฒนาการแต่ละด้านของเด็กปฐมวัย

1.1.1 ความหมาย

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2553, หน้า 8) ได้กล่าวไว้ว่า ความหมายของคำว่า “พัฒนาการ” ในเชิงจิตวิทยาไว้ว่า พัฒนาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ทั้งในโครงสร้าง(Structures) และแบบแผน(Patterns) ของร่างกายและพฤติกรรมที่ แสดงออก ซึ่งจะดำเนินการเป็นขั้น ๆ ไปตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่ และเป็นแบบฉบับที่ สอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางร่างกาย(Physical development) พัฒนาการ ทางสติปัญญา(Intelligence development) พัฒนาการทางอารมณ์(Emotional development) และพัฒนาการทางสังคมและการปรับตัว(Social development)

นิตยา คชภักดี (2553, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของพัฒนาการไว้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะระบบต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ ๆ และ ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมหรือภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและ สังคม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ลักษณะของแต่ละบุคคลในด้านโครงสร้างของร่างกายและพฤติกรรม ซึ่งจะพัฒนาเป็นขั้น ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ทำให้มีทักษะความสามารถต่าง ๆ ที่ซับซ้อนจะเพิ่มขึ้น ตามลำดับ ดังนี้

1. พัฒนาการของเด็กวัย 3 – 6 ปี

ครูเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้พัฒนาตามขีดศักยภาพของแต่ละบุคคล ต้องมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและต้องยึดพัฒนาการของเด็กเป็นหลัก โดยคำนึงถึงวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น ครูจึงต้องศึกษาเป้าหมายที่พึงประสงค์ของพัฒนาการของเด็กทุกด้านก่อนที่จะจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านร่างกาย

พัฒนาการด้านร่างกายเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะและความสามารถทางร่างกายของเด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างต่อเนื่อง เช่น ความสามารถในการรับรู้ประสาทสัมผัสทางการเคลื่อนไหวซึ่งเกี่ยวข้องกับการบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ เป้าหมายในการพัฒนาด้านร่างกายของเด็ก มีดังนี้

1. สุขภาพอนามัย มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูงได้ตามเกณฑ์

2. การเคลื่อนไหว

วัย 3 – 4 ปี

- รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- ใช้กรรไกรมือเดียวได้
- กระโดดขึ้น - ลง อยู่กับที่ได้

วัย 4 – 5 ปี

- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น - ลง - บันไดสลับเท้าได้
- ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

วัย 5 - 6 ปี

- รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นได้ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น - ลง บันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
- ยึดตัว คล่องแคล่ว
- ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดี เช่น ตีตุ๊กตาคู่ ผูกเชือกทรงเท้า ฯลฯ

จากข้อความที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางร่างกายของเด็กปฐมวัย คือ การเปลี่ยนแปลงลักษณะความสามารถของร่างกายอย่างต่อเนื่อง โดยในแต่ละวัยจะมีการพัฒนาการที่ซับซ้อนขึ้น เช่น วัย 3 - 4 ปี รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว เมื่ออายุ 5 ปี รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง และเมื่ออายุ 6 ปี รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นได้ด้วยมือทั้งสอง เป็นต้น

ด้านอารมณ์และจิตใจ

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ เช่น ดีใจ เสียใจ ตกใจ สนุกสนาน โกรธ ฯลฯ รับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เป้าหมายในการพัฒนาอารมณ์และจิตใจของเด็ก มีดังนี้

1. การแสดงออกทางด้านอารมณ์

วัย 3 - 4 ปี

- ระวัง แจ่มใส ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

วัย 4 - 5 ปี

- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเอง

และผู้อื่น

- เริ่มแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับ

บางสถานการณ์

- ชอบทำทนาย

วัย 5 - 6 ปี

- แสดงออกได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

2. ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

วัย 3 - 4 ปี

- เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
- เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนเองชอบ สนใจ
- เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง

วัย 4 - 5 ปี

- รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง
- รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนเองชอบ สนใจ
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง

วัย 5 - 6 ปี

- รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- รู้จักเลือกเล่น งานตามที่ตนชอบ สนใจและทำได้
- เริ่มรู้จักชื่นชมในความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
- มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก

3. คุณธรรมและจริยธรรม

วัย 3 - 4 ปี

- เริ่มแสดงความรักเพื่อนและรักสัตว์
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ
- เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
- เริ่มรู้จักเก็บของเล่น
- เริ่มรู้จักการรอคอย
- เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ได้

วัย 4 – 5 ปี

- แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- ไม่แย่งหรือหยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
- รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่
- รู้จักการแบ่งปันและรอคอยอย่างเหมาะสมกับวัย
- รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น

วัย 5 – 6 ปี

- แสดงความรักต่อเด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่าง ๆ
- ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ
- ไม่หยิบของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
- รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่
- รู้จักการรอคอยและการเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง
- รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่าย ๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้น

จากข้อความที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของเด็กปฐมวัยคือ ขบวนการวิวัฒนาการของจิตที่สามารถรับผิดชอบควบคุม ชัดเจน และแสดงออก ซึ่งอารมณ์ให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสถานที่ เช่น การโต้เถียงโดยไม่รู้สึโกรธเคือง รับฟังความคิดเห็น ของบุคคลอื่นที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับตนอย่างสบายใจ ในขณะที่รู้สึกโกรธเคืองไม่แสดงพฤติกรรมใด ๆ ออกมาในทางไม่ดี หรือในทางลบ

ด้านสังคม

พัฒนาการด้านสังคมเป็นความสามารถในการช่วยเหลือตนเองและการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสังเกตได้จากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การเล่น และการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป้าหมายในการพัฒนาด้านสังคมของเด็ก มีดังนี้

1. การช่วยเหลือตนเอง

- รู้จักรอคอย
- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน(เล่นของเล่นชนิดเดียวกัน

แต่ต่างคนต่างเล่น)

- เล่นบทบาทสมมติ
- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง

วัย 4 – 5 ปี

- แต่งตัวได้ ไปห้องส้วมได้เอง
- รอคอยตามลำดับก่อนหลัง
- รู้จักการแบ่งของให้คนอื่น
- เก็บของเล่นให้เข้าที่ได้
- ร่วมเล่นกับคนอื่นได้

วัย 5 – 6 ปี

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้และทำความเคารพ
- รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

2. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

วัย 3 – 4 ปี

- เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ
- ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้

วัย 4 – 5 ปี

- รู้จักแสดงความเคารพ
- ทิ้งขยะให้ถูกที่
- รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน

วัย 5 – 6 ปี

- แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส
- ทิ้งขยะให้ถูกที่
- ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

จากข้อความที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย คือ การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข ซึ่งเด็กอายุ 3 – 6 ปีจะเป็นช่วงวัยที่สนใจเรียนรู้สังคมภายนอกบ้านมากขึ้น เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพกับ

บุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัยนี้จึงเป็นพื้นฐานการสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสมของเขาในอนาคต

ด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการรับรู้ความคิด ความเข้าใจ การใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ เป้าหมายในการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก มีดังนี้

วัย 3-4 ปี

- ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- บอกสิ่งที่ต้องการได้
- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- สามารถโต้ตอบด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
- บอกชื่อสิ่งของต่าง ๆ รอบตัวได้
- จำแนกภาพที่เหมือนและแตกต่างกันได้
- ชีตเขียนเส้นอย่างอิสระได้
- จับคู่สีต่าง ๆ ได้ประมาณ 3 - 4 สี
- เข้าใจเปรียบเทียบขนาด เช่น “เล็ก” “ใหญ่”
- เรียงลำดับสิ่งของได้ตามขนาด
- เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น
- นับปากเปล่า 1 - 5 ได้
- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5
- วาดภาพตามความพอใจของตนเอง
- เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ
- ร้องเพลง ท่องคำคล้องจองสั้น ๆ

วัย 4 - 5 ปี

- ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้
- บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้
- เล่าเรื่องที่พบเห็นได้
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

“ใหญ่ที่สุด”

- อ่านภาพจากหนังสือได้
- เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้
- ชี้และบอกสีได้ประมาณ 4 - 6 สี
- นับปากเปล่า 1 - 10 ได้
- เรียนรู้จากการสังเกต ฟัง ด้วยตนเอง
- เข้าใจความหมายของคำที่เปรียบเทียบ เช่น “ใหญ่” “ใหญ่มาก”

ตามความคิดของตนเองได้

- เข้าใจความหมายของเวลา เช่น “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้”
- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
- สำรวจและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่าง ๆ

- วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้
- เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
- เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

วัย 5 - 6 ปี

- ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้
- บอกชื่อ นามสกุล ที่อยู่ วันเกิดได้
- แสดงท่าทางตามคำสั่งได้ถูกต้อง
- รู้จักใช้คำถาม “อย่างไร” “ที่ไหน”
- จัดลำดับภาพจากเหตุการณ์ได้
- เขียนชื่อ นามสกุล ของตนเองตามแบบได้
- บอกและจำแนกสีต่าง ๆ ได้
- รู้ค่าของ จำนวน 1 - 10
- จำแนกสิ่งของตามสี รูปทรง ขนาดได้
- บอกเวลา “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” ได้ถูก
- จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ดี
- เริ่มสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ จากสิ่งของที่มีอยู่
- ใช้สิ่งของรอบ ๆ ตัวเป็นสื่อในการเล่น
- วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้

- เล่นิทาน เล่นสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้
- เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

จากข้อความที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย คือ การได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมโดยผ่านการรับรู้ของประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัยพัฒนาการทางสติปัญญาจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและบุคคลรวมถึงประสบการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการคิด

1.2 พัฒนาการด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่รับการฝึกและการเรียนรู้ได้ง่ายหากมีการเสริมสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Erikson ผู้พัฒนาทฤษฎีการพัฒนาทางจิตสังคม ซึ่งมีแนวคิดว่า จริยธรรม เป็นเรื่องของจิตและสังคม คนเราเจริญเติบโตตามวัย แต่จะพัฒนาตามสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความเป็นตัวตนชัดเจน ถ้าพัฒนา Ego ที่เข้มแข็งจากการเลี้ยงดูและประสบการณ์เรียนรู้ที่ดีซึ่งต้องได้รับมาตั้งแต่เกิด พ่อแม่สร้างความไว้วางใจให้เด็ก การอบรมจริยธรรมและจิตใจต้องไปด้วยกัน ผู้ใหญ่ต้องเป็นแม่แบบทางคุณธรรมให้เด็ก การพัฒนาคุณธรรมเด็กปฐมวัยต้องพัฒนาการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การมีจิตสำนึกที่ดี และรู้จักควบคุมตนเองเป็นปัจจัยเบื้องต้น กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษาโดยกำหนดคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่ครู พ่อแม่ และผู้ปกครอง ควรจะเร่งปลูกฝังให้เกิดในเยาวชนเพื่อพัฒนาไปสู่บุคคลที่มีคุณธรรม อยู่ร่วมกันอย่างสงบ มีความสุขในสังคมแห่งความพอเพียง ได้แก่ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ คุณธรรมดังกล่าวนี้สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระยะปฐมวัย โดยการอบรม สอนให้ทำ นำให้ดู สู่การฝึกหัด ปฏิบัติเป็นนิสัย และเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมประจำใจ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (อ้างถึงใน นีออน

พิณประดิษฐ์, 2542, หน้า 17-24) ทฤษฎีทางจริยธรรมในปัจจุบันมีรากฐานมาจากการศึกษาค้นคว้าของ Jean Piaget ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวสวิส กลุ่มปัญญานิยมและเป็นผู้ศึกษาเด็กโดยการสังเกต Piaget พบว่าขั้นตอนของการพัฒนาด้านจริยธรรมมีความคล้ายคลึงกับขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็ก Piaget เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านสติปัญญา

ซึ่งการพัฒนาที่นั่นยังเกี่ยวข้องกับการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม การที่เด็กได้คบเพื่อนหรือเล่นกับเพื่อน (Peer interaction) ก็มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาจริยธรรม จริยธรรมวิพากษ์ (Moral judgment) หรือการที่เด็กจะตัดสินว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่วก็ได้มีการพัฒนาขึ้นในขณะที่เด็กโตขึ้น รู้จักคิดอย่างใช้เหตุผล (Logical thinking) และมีความเข้าใจถึงทัศนะ (Perspectives) ของผู้อื่นซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมนี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสติปัญญาและอายุของเด็ก จากการสังเกตและสัมภาษณ์ของ Piaget เขาได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ออกเป็น 4 ขั้นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (Pre-moral stage) ในช่วงสี่ปีแรกของชีวิต เด็กยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบของสังคม และไม่รู้ว่าระเบียบหรือกฎต่าง ๆ มีไว้เพื่ออะไร หรือรู้ก็น้อยมาก เด็กวัยนี้จะเล่นโดยไม่คำนึงถึงกฎกติกาใด ๆ แต่อย่างไรก็ตามเพ็ญเจท์เชื่อว่าแนวคิดที่ว่าอะไรผิดอะไรถูก ได้รับการเริ่มฝังรากมาบ้างตั้งแต่วัยทารก

2. ขั้นรู้ความหมายของจริยธรรม (Moral realism) เป็นการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กในช่วงอายุห้าถึงเจ็ดปี ขั้นตอนนี้หรืออาจเรียกว่า Stage of heteronymous morality (ขั้นยอมรับกฎเกณฑ์ระเบียบหรือคำสั่งจากผู้มีอำนาจเหนือตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่และครู) การที่เด็กจะตัดสินใจว่าอะไรผิดมากหรือน้อย จะถือเอาขนาดของความเสียหายที่เด็กได้ทำไป คือทำของเสียหายมากก็ผิดมากทำของเสียหายน้อยก็ผิดน้อย ส่วนในเรื่องของเจตนาจะทำผิดหรือไม่ได้เจตนาที่เด็กไม่คำนึงถึงในวัยนี้เด็กจะมีความเชื่อกฎเกณฑ์หรือระเบียบต่าง ๆ เกิดจากบิดา มารดา หรือครู รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3. ขั้นระยะช่วงต่อระหว่างขั้นที่ 2 และขั้นที่ 4 (Transitional stage) เป็นการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กในช่วงอายุเจ็ดถึงเก้าปีโดยประมาณ เด็กในวัยนี้จะมีการเล่นกับเพื่อนคบเพื่อนและผูกความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น ใกล้ชิดกับเพื่อนมากขึ้น เด็กเริ่มมีการให้และรับระหว่างกันและกัน เด็กในวัยนี้จะรู้ว่าการทำผิดต้องได้รับโทษเป็นการตอบแทน และขั้นตอนนี้จะเป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้อื่น คือไม่ได้คิดถึงความเห็นของตนฝ่ายเดียว

4. ขั้นพิจารณาจริยธรรมจากความเกี่ยวข้อง (Stage of moral relativism) เป็นขั้นพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กอายุประมาณ 10 ถึง 11 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มพัฒนาจริยธรรมขั้นสูงระดับมีความคิดว่าอะไรผิดอะไรถูกโดยใช้เหตุผล โดยคำนึงถึงความยุติธรรมในความคิดอ่านของเขา เด็กมีเพื่อนมากขึ้นและสังคมกับเพื่อนมากขึ้น เด็กเริ่มมีกฎเกณฑ์

มีความคิดของตัวเอง หรือยึดหลักแห่งตน (Autonomous moral thinking) เด็กจะพิจารณาจากผลที่เกิดจากการกระทำด้วย เด็กโตจะตัดสินใจผิดถูกจากสถานการณ์และความเกี่ยวข้องของสถานการณ์ หรือความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์นั้นกับบุคคล เด็กวัยนี้ยังเชื่อว่า กฎระเบียบต่าง ๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้บ้างตามแต่สถานการณ์และการยอมรับหรือการตกลงกันในกลุ่มกับเพื่อน ๆ เช่น การเล่นเกม เป็นต้น ในเรื่องเกี่ยวกับกฎระเบียบ เด็กถือว่าเป็นผลผลิตของการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในสังคมจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้

Piaget ได้สรุปว่า เมื่อเด็กเจริญเติบโตมีอายุมากขึ้น จะมีความคิดความอ่านในเรื่อง จริยธรรมอย่างมีเหตุผลยิ่งขึ้น Piaget อธิบายว่า เด็กอายุสี่ถึงเจ็ดปี รู้เรื่องจริยธรรมแบบ Heteronomy คือ ระเบียบวินัย หรือความดี ความชั่ว กำหนดโดยผู้มีอำนาจ เช่น พ่อแม่หรือครู ถ้าผู้ใหญ่ตั้งกล่าวชี้ว่าผิดหรือถูกก็ต้องเป็นไปตามนั้น เมื่อเด็กอายุย่างเข้าวัย 10 ปี หรือกว่านั้น เด็กจะมีความคิดอ่านในเรื่องจริยธรรม มีเหตุผลลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งเรียกว่า Autonomous thinking คือ เด็กเริ่มมีเหตุผลของตัวเองโดยเชื่อมโยงกับเรื่องหรือปัจจัยอื่น ๆ และที่สำคัญยังโยงเกี่ยวกับความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ของเขาด้วย การที่เปิดใจ การให้เด็กได้เล่นด้วยกันแบบร่วมมือซึ่งกันและกัน (Cooperation) จะทำให้มีการพัฒนาจริยธรรมดียิ่งขึ้น และมี Autonomous thinking มากขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (อ้างถึงใน พรรรถนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547, หน้า 165-167) Kohlberg ศึกษาของ Piaget และได้ยึดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget เป็นหลักในการสร้างทฤษฎี เขาเชื่อว่ามนุษย์จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นขั้น ๆ จากขั้นต่ำไปสู่ขั้นสูงขึ้นตามลำดับ จนสามารถคิดหาเหตุผลแบบนามธรรมได้อันเป็นขั้นสูงสุด Kohlberg ได้ทำการศึกษาบุคคลต่างเชื้อชาติต่างวัฒนธรรมทั้งในทวีปยุโรป เอเชีย และอเมริกา พบว่า สามารถแบ่งระดับพัฒนาการทางจิตใจ และการใช้เหตุผลทางจริยธรรม ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) หรือระดับก่อนจริยธรรม อย่างแน่นอนของตนเอง เป็นระดับที่บุคคลยึดตนเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ การกระทำ การจะทำการสิ่งใดมักนึกถึงประโยชน์ที่ตนจะได้รับเป็นใหญ่ จะพิจารณาถึงอำนาจของผู้ใหญ่ หรือผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการกระทำทางร่างกายโดยมิได้คำนึงถึงการกระทำนั้นจะส่งผลต่อบุคคลอื่นอย่างไร ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหนีการถูกลงโทษ บุคคลที่มีการตัดสินใจในขั้นนี้จะตัดสินใจการกระทำ ดี - เลว ถูก - ไม่ถูก โดยพิจารณาที่ผลการกระทำว่าจะส่งผลต่อตนเองอย่างไร หลบหนีการถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวได้รับความเจ็บปวด ยอมทำตามคำสั่งบุคคลที่มีอำนาจทางกายเหนือตน บุคคลที่ใช้การตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 2-7 ปี

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล บุคคลที่มีการตัดสินใจอยู่ในขั้นนี้เป็นผู้ถือว่าการกระทำที่ถูกต้อง คือ การกระทำที่สนองความต้องการของตนและทำให้ตนเกิดความพอใจ การสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การกระทำแบบนี้ ดีมาดีตอบ ร้ายมาร้ายตอบ เข้าทำนอง ตาต่อตา ฟันต่อฟัน บุคคลที่ใช้การตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 7 - 10 ปี

2. ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นระดับที่บุคคลเรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน กระทำตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม ให้ความสำคัญต่อความคาดหวังของสังคม การตำหนิหรือการยกย่องชมเชยจากสังคมเป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติของบุคคลที่อยู่ในระดับนี้ได้ ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ พฤติกรรมที่ดีตามทัศนะของผู้ใช้หลักการตัดสินใจขั้นนี้ก็คือ การทำให้บุคคลอื่นพอใจและยอมรับ ลักษณะที่เด่นก็คือ การคล้อยตามและพยายามทำตนให้บุคคลอื่นรักหรือมองเห็นว่าน่ารัก บุคคลที่ใช้การตัดสินใจขั้นนี้มักจะเป็นเด็กอายุ 10 - 13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม บุคคลจะเริ่มมองเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ เห็นความสำคัญของการทำหน้าที่ของตน แสดงการยอมรับเคารพในอำนาจและมุ่งรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ทางสังคม บุคคลที่ใช้การตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นเด็กอายุ 13 - 16 ปี และผู้ใหญ่โดยทั่วไป

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional Level) หรือระดับจริยธรรม อย่างมีวิจารณญาณการตัดสินใจพฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความคิดและเหตุผลของตนเอง และตัดสินใจไปตามที่ตนคิดว่าเหมาะสม ไม่ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเดียวแต่พิจารณาถึงจริยธรรมที่ตนยึดเป็นหลักด้วยและการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ของสังคมอาจทำได้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น เช่นกัน ได้แก่

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามสัญญาสังคม ขั้นนี้ยึดประโยชน์และความถูกต้องเฉพาะเรื่อง เฉพาะกาลเทศะเป็นการกระทำที่เป็นไปตามข้อตกลงและยอมรับกับบุคคลที่มีจิตใจสูง โดยจะต้องนำเอากฎเกณฑ์ของสังคม กฎหมาย ศาสนา และความคิดเห็นของบุคคลรอบข้างเข้ามาร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมด้วยใจเป็นกลาง แล้วตัดสินใจโดยยึดความถูกต้องที่ตนเองวินิจฉัยอีกครั้งหนึ่ง โดยยึดหลักความสำคัญของส่วนรวม เข้าใจสิทธิของตนและผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ มีความภาคภูมิใจเมื่อทำดี และละเอียดใจตนเองเมื่อทำชั่ว บุคคลที่ใช้การตัดสินใจขั้นนี้มักเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่า 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากลหรือคุณธรรมสากล มีลักษณะแสดงถึงความเป็นสากล จากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ มีหลักธรรมประจำใจของตนเอง มีความเกลียดกลัวในความชั่ว เลื่อมใสศรัทธาในความดีงาม บุคคลที่มีกาตัดสินใจเช่นนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า Piaget และ Kohlberg ได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกัน คือ บุคคลในวัยต่าง ๆ มีระดับพัฒนาการเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่เท่าเทียมกัน และได้แบ่งลำดับพัฒนาการออกเป็นขั้น ๆ ซึ่งบุคคลจะมีพัฒนาการจากระดับต้นไประดับสูง โดยขึ้นอยู่กับอายุและประสบการณ์ที่ได้รับของบุคคลนั้น

2. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.1 ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ภพ เลหาไพบูลย์ (2540, หน้า 357) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง ลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดของผู้สอนและผู้เรียนที่ผู้สอนกำหนดไว้เป็นแนวทางในการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ ผู้สอนเป็นผู้วางแผนการสอน กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

ชนิษฐา จีนาภักดี (2542, หน้า 61) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์ หมายถึง แผนการสอนสำหรับครูใช้สำหรับสอนเด็ก จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาหรือจัดกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในระดับปฐมวัย มุ่งให้เด็กได้พัฒนาการครบทุกด้าน ครูไม่ควรเลือกเพียงบางกิจกรรมที่มีอยู่ในแผนการสอน แต่ควรจัดให้ครบทุกกิจกรรมในแต่ละวัน

Andersen and Koutnik (1972, pp. 38–39 อ้างถึงใน ขนิษฐา จินากักดี, 2542, หน้า 61) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์ว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่อง กล่าวคือ ไม่สิ้นสุดในตัวเอง การวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อใช้ในครั้งแรกไม่จำเป็นต้องเป็น แผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้ได้ดีเสมอไป เพราะนักเรียนที่เรียนในแต่ละปีหรือเรียนในปี เดียวกันย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล แผนการจัดประสบการณ์จึงต้องมีการปรับปรุง อยู่เสมอเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมสำหรับครูที่ใช้สำหรับสอนเด็กปฐมวัย ใช้เป็นแนวทางในการเตรียม ความพร้อมในการสอนในแต่ละครั้ง แผนควรได้รับการปรับปรุงและแก้ไขอยู่เสมอเพื่อให้ เด็กปฐมวัยได้รับพัฒนาการครอบคลุมทุกด้านและควรจัดให้ครบทุกกิจกรรมที่ปรากฏ อยู่ในตารางกิจกรรมเพราะแต่ละกิจกรรมจะพัฒนาการแต่ละด้านแตกต่างกันไป

2.2 ความสำคัญของแผนการจัดประสบการณ์

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538, หน้า 123) ได้กล่าวว่า แผนการจัดประสบการณ์มี ความสำคัญต่อผู้สอน ดังนี้

- 2.2.1 ช่วยให้ครูสามารถดำเนินงานในการเรียนการสอนได้ตรงตาม หลักสูตร
- 2.2.2 ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้ผลดี
- 2.2.3 ช่วยให้ครูมีเวลามากพอในการจัดหา และจัดสื่อการเรียนการสอน ไว้ให้พร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียน
- 2.2.4 ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับ นักเรียน
- 2.2.5 ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอนเพราะได้เตรียมทุกอย่างแล้วทั้ง เนื้อหา สื่อ กิจกรรม และการวัดผลประเมินผล
- 2.2.6 ช่วยให้เด็กได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ประหยัดเวลาในการสอน

2.3 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

- 2.3.1 เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่าง เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 2.3.2 เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในกิจกรรมประจำวันให้ บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.4 องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์

ขนิษฐา จีนาภักดิ์ (2542, หน้า 63) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ที่สำคัญ มีดังนี้

1. จุดประสงค์ เป็นความมุ่งหมายของผู้สอนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอะไรบ้าง
2. เนื้อหาในแผนการสอนได้มาจากหลักสูตร โดยปรับปรุงและเพิ่มเติมให้มีรายละเอียดมากขึ้น โดยให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น
3. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ผู้สอนได้กำหนดขึ้นโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น สังเกต ค้นคว้า อภิปราย โดยมีผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ดูแลในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น กิจกรรมการเรียนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป
4. สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การประเมินผล เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยชี้ให้ทราบว่า การสอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายในการสอนเป็นหลัก โดยใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธีการประกอบกัน เช่น การสังเกต การซักถาม การทำข้อสอบ เพื่อที่จะได้นำผลการวัดนั้นมาประเมินผลว่าผู้ใดอยู่ในเกณฑ์ใด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือน ปี และระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ กำหนดโดยสถานศึกษาหรือเขียนตามรูปแบบที่นิยมโดยทั่วไป
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดอะไรบ้างหลังจากจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์แล้ว ซึ่งบางจุดประสงค์สามารถกำหนดในแผนการจัดประสบการณ์ได้หลายแผนการจัดประสบการณ์
3. สารการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สารที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญ ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้ ได้วิเคราะห์และกำหนดไว้ในสารการเรียนรู้รายปี ทั้งนี้ สารที่ควรรู้ สามารถเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของเด็ก ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบัน สำหรับประสบการณ์สำคัญ จะต้องส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

4. กิจกรรมการเรียนรู้ สามารถออกแบบได้หลายลักษณะ ซึ่งอาจจัดโดยใช้กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ทั้งนี้อาจเรียกชื่อกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการจัดกิจกรรมประจำวันในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมทั้งพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์-จิตใจ ปฏักฝั่งคุณธรรม จริยธรรม สังคมนิสัย การคิด ภาษา การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์นอกจากนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมประจำวัน อาจนำนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมว้ยมาใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม และธรรมชาติของเด็กปฐมว้ยตลอดจนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ เป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและนอกสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

6. การวัดและประเมินพัฒนาการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดประสบการณ์จะต้องให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ฉะนั้นการวัดและประเมินพัฒนาการจะต้องวัดและประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินพัฒนาการควรเป็นเครื่องมือที่วัดเด็กปฐมว้ยได้ตามสภาพจริง

7. บันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ การบันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถตรวจสอบได้ว่า การจัดประสบการณ์ในแต่ละครั้งนั้นบรรลุจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด 3 ส่วน คือ

- ผลการจัดประสบการณ์
- ปัญหาที่เกิดขึ้น
- วิธีแก้ปัญหา ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มากยิ่งขึ้น

8. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร เป็นการแสดงความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับแผนการจัดประสบการณ์และวิธีการจัดประสบการณ์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แผนการจัดประสบการณ์ คือ แผนการจัดกิจกรรมสำหรับครูที่ใช้สำหรับสอน ซึ่งมีองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ 7 องค์ประกอบ คือ 1) ชื่อแผน ชื่อเรื่อง 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ 4) กิจกรรมการจัดประสบการณ์ 5) สื่อการสอน 6) การวัดผลและประเมินผล 7) บันทึกหลังการสอน

2.5 ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี

- 2.5.1 แผนการสอนต้องเหมาะสมสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2.5.2 แผนการสอนต้องเหมาะสมกับวัย และสติปัญญาพัฒนาการของ
ผู้เรียน
- 2.5.3 แผนการสอนต้องตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
- 2.5.4 สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก
- 2.5.5 เนื้อหาที่จะสอนต้องกำหนดให้เหมาะสมกับเวลาและสภาพท้องถิ่นที่
โรงเรียนตั้งอยู่
- 2.5.6 เรียนลำดับหัวข้อของเนื้อหาโดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์
กับประสบการณ์ใหม่
- 2.5.7 จัดกิจกรรมหลาย ๆ ประเภท โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยของ
ผู้เรียน สภาพแวดล้อม เวลา การนำไปใช้
- 2.5.8 แผนการสอนต้องผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปได้อย่าง
ผสมผสาน

2.6 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายหลักของหลักสูตร
ผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่า
จะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควร
ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้น
2. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3 - 5 ปี
ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้สภาพ
ที่พึงประสงค์ของเด็ก 3 - 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาใน ส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและ ส่วนที่เป็นสาระที่ควรรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัด ประสบการณ์

4. กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องกำหนด รูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจาก นวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้ จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย คือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถ กำหนดการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความ สนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่อง โดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 เด็กเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องได้ตาม ความสนใจของเด็ก เช่น ขณะที่เดินผ่านแปลงดอกไม้ เด็กแสดงความสนใจผีเสื้อที่กำลัง เกาะดอกไม้อยู่และต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ดังนั้นผู้สอนจึงนำเรื่องผีเสื้อมาเป็น หัวเรื่องในการจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

วิธีนี้เป็นวิธีที่กำหนดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับเด็ก โดยผู้สอน กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น แล้วนำเรื่องที่สนใจมากำหนดเป็นหน่วยการจัด ประสบการณ์

วิธีที่ 3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเป็นผู้วางแผนกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ และสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยไว้ล่วงหน้าโดยพิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยที่จัดทำไว้ หน่วยการจัดประสบการณ์นี้สามารถจัดและยืดหยุ่นได้ตาม ความสนใจของเด็ก

การกำหนดหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
2. ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก
4. ผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปได้อย่างผสมผสานกลมกลืน

2.7 ตารางกิจกรรมประจำวัน

ตัวอย่างแบบที่ 1		ตัวอย่างแบบที่ 2	
8.00-8.30 น.	รับเด็ก	8.30-9.00 น.	รับเด็ก เคารพธงชาติ สวดมนต์
8.30-8.45 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์	9.00-9.30 น.	กิจกรรมดนตรีและจังหวะ
8.45-9.00 น.	ตรวจสุขภาพ ไปห้องน้ำ	9.30-10.30 น.	กิจกรรมเสรี+เกม การศึกษา
9.00-9.20 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	10.30-10.40 น.	พัก (รับประทานอาหารว่าง)
9.20-10.20 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์และ การเล่นตามมุม	10.40-11.30 น.	กิจกรรมเสริม ประสบการณ์
10.20-10.30 น.	พัก (ของว่าง)		
10.30-10.45 น.	กิจกรรมในวงกลม	11.30-13.00 น.	พัก (รับประทานอาหาร กลางวัน)
10.45-11.30 น.	กิจกรรมกลางแจ้ง		
11.30-12.00 น.	พัก (รับประทานอาหาร กลางวัน)	13.00-15.00 น.	นอนกลางวัน เก็บที่นอน ล้างหน้า
12.00-14.00 น.	นอนกลางวัน	15.00-15.10 น.	พัก (อาหารว่าง)
14.00-14.30 น.	เก็บที่นอนล้างหน้า	15.10-15.30 น.	เล่านิทาน
14.30-14.50 น.	กิจกรรมเกมการศึกษา	15.30-16.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน
14.50-15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน		

2.7.1 กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุม

กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุมเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่าง ๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม หนึ่งกิจกรรมเสรีนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้วอาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ ประเภทต่าง ๆ

2.7.2 กิจกรรมสร้างสรรค์

กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์และเหมาะสมกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดาษปักหมุด ฯลฯ

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 3 – 5 กิจกรรม ให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1 – 2 กิจกรรมตามความสนใจ

2.7.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง ซึ่งจังหวะและดนตรีที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงตบมือ เสียงเพลง เสียงเคาะไม้ เคาะเหล็ก รำมะนา กลอง ฯลฯ มาประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนาการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายยังมาผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

2.7.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด

เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ

2.7.5 กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้สอนควรจัดให้เด็กได้เล่น ได้แก่

1. การเล่นเครื่องเล่นสนาม
2. การเล่นทราย
3. การเล่นน้ำ
4. การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง
5. การเล่นในมุมช่างไม้
6. การเล่นกับอุปกรณ์กีฬา
7. การเล่นเกมการละเล่น

2.7.6 เกมการศึกษา

เกมการศึกษาเป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3 – 5 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโนลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อตามแบบ ฯลฯ

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม เพื่อส่งเสริมลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ในช่วงของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป ตามลำดับของแผนการจัดประสบการณ์

2.8 หลักการจัดประสบการณ์

เพื่อให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงได้มีการกำหนดหลักการจัดกิจกรรม โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมที่คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537, หน้า 10) กำหนดไว้ดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ

ความสนใจและให้สอดคล้องกับความสามารถกับเด็กแต่ละคน

2. จัดกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และจัดสัดส่วนให้พอเหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละวัย

3. จัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรง ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด

4. จัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้หลายเรื่อง เช่น การทดลอง ทักษะศึกษา การสนทนาแสดงความคิดเห็น ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ฯลฯ ให้เด็กได้มีโอกาสทำงาน ทั้งเป็นรายบุคคลทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดี

3.1 ความหมายของคนดี

คุณลักษณะความเป็นคนดี คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีคุณธรรม จริยธรรมมีความประพฤติดี ปฏิบัติตนในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังความหมายที่จะนำเสนอต่อไปนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 216) ได้ให้ความหมายของคนดีว่า หมายถึง คนที่มีคุณความดี คนที่มีคุณธรรม

วฤษฎา สุขอู๊ด (2548, หน้า 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคนดีและสรุปไว้ว่า คนดี หมายถึงคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้แก่ ความซื่อสัตย์ อดทน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ ประหยัด มีความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตัวได้เหมาะสม เช่น การแต่งกาย การปฏิบัติกิจกรรมประจำวันและการแสดงออกในโอกาสต่าง ๆ

รุ่งทิพย์ หอมวิไล (2549, หน้า 8) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคนดี และสรุปว่า คนดี หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคคลที่แสดงออกในด้านความมีวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักษาดี รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ ซынหมั้นเพียร ประหยัด มีความเป็นประชาธิปไตย มีความเสียสละและรักษาสิ่งแวดล้อม

จุมพล พูลภัทรชีวิน (2549, หน้า 34) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคนดีและสรุปไว้ว่า คนดี คือ คนที่มีศีลธรรมซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสุจริตทั้ง 3 คือ มีความประพฤติดีประพฤติชอบ 3 ประการ ได้แก่ กายสุจริต ทำสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย วาจาสุจริต พูดสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา มโนสุจริต คิดสิ่งที่ตั้งงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ
2. ประพฤติตามอารยธรรม โดยปฏิบัติถูกต้องตามทางแห่งกุศลกรรม 10 ประการ คือ ทางกาย 3 ทางวาจา 4 ทาง 3
3. อย่างต่ำต้องมีศีล 5 คือ เว้นจากปาณาติบาต เว้นจากอกทินนาทาน เว้นจากกาเมสุมิจฉาจาร เว้นจากมุสาวาท เว้นจากสุราเมรัย

บุญมี แทนแก้ว (2550, หน้า 107) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคนดีและสรุปไว้ว่า คนดี หมายถึง คนที่มีค่านิยมไม่เจือปนด้วยความโลภ ความโกรธ และความหลงผิด หรือสิ่งที่กระทำลงไปแล้ว ตนเองไม่เดือดร้อนและเป็นประโยชน์

วรารคณา หุ่นสุวรรณ (2552, หน้า 8) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคนดีและสรุปไว้ว่า คนดีหมายถึง การแสดงออกถึงคุณลักษณะของพลเมืองดี เช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความรับผิดชอบ เสียสละ

จากความหมายของคนดีข้างต้น สรุปได้ว่า คนดี หมายถึง คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจา ใจ และเป็นคนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

3.2 คุณลักษณะความเป็นคนดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดี นักการศึกษา นักวิจัย และผู้ทรงธรรม ได้กำหนดคุณลักษณะความเป็นคนดี ไว้ดังนี้

พุทธทาสภิกขุ (อ้างถึงใน กนก จันทร์ขจร, 2533, หน้า 272-273) ได้กล่าวไว้ในหนังสือธรรมะเพื่อชีวิต คุณลักษณะของคนดี มีดังนี้

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีความยุติธรรม
3. มีระเบียบวินัย
4. มีความรับผิดชอบในตนเอง
5. มีความขยันหมั่นเพียร

6. มีความอดทน
7. มีความประหยัด
8. มีความเคารพต่อกฎหมาย
9. มีความสามัคคี
10. มีความเสียสละ
11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ประพันธ์สิริ สุเสารัจ (2542, หน้า 31) ได้ศึกษาคุณลักษณะของคนดี และสรุปไว้ว่าคนดีมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
2. มีความสามัคคี
3. มีระเบียบวินัย
4. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
5. เสียสละ
6. ซื่อสัตย์
7. รับผิดชอบ
8. มีเหตุผล

ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ และไพเราะ พุ่มม้น (2542, หน้า 46) ได้ศึกษาคุณลักษณะของคนดีและสรุปไว้ว่า คนดีมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ
2. มีความสนใจใฝ่รู้
3. มีความซื่อสัตย์
4. ขยัน
5. ตรงต่อเวลา
6. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
7. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. ช่วยเหลือผู้อื่น
9. ทำตามข้อตกลง
10. เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
11. มีเหตุผล

ตติยภรณ์ นัยเนตร (2545, หน้า 73) ได้ศึกษาคุณลักษณะคนดีในทัศนะของผู้ใหญ่ไทย : กรณีศึกษาในสังคมของเทศบาลขอนแก่น พบว่า คุณลักษณะคนดีที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เมตตากรุณา และความยุติธรรม

ชนพร บุญเนา (2545, หน้า 68) ได้ศึกษาคุณลักษณะคนดีในทัศนะของเด็กไทย : กรณีศึกษาในสังคมของเขตเทศบาลขอนแก่น พบว่า คุณลักษณะคนดีที่เด็กให้ความสำคัญ ได้แก่ มีระเบียบวินัย กตัญญูทวดเวท มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

พนิดา ทรัพย์สาร (2545, หน้า 56) ได้ศึกษาคุณลักษณะในทัศนะของวัยรุ่นไทย : กรณีศึกษาของสังคมในเขตเทศบาลขอนแก่น พบว่าคุณลักษณะคนดี 5 อันดับแรกที่วัยรุ่นไทยในเขตเทศบาลขอนแก่นให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ยุติธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

มาลี เสอสิงห์ (2545, หน้า 67) ได้ศึกษาคุณลักษณะคนดีในทัศนะของผู้บริหารการศึกษาไทย : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าคุณลักษณะคนดีในทัศนะของผู้บริหารการศึกษาจังหวัดขอนแก่นให้ความสำคัญ 5 อันดับแรก คือ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย ยุติธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ฉายศรี แซ่ลิ้ม (2548, หน้า 24) ได้ศึกษาคุณลักษณะของคนดีและสรุปไว้ว่าคนดีมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์สุจริต
2. ความรับผิดชอบ
3. ความเสียสละ
4. ความขยันหมั่นเพียร
5. ความมีระเบียบวินัย
6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
7. ความอดทนและความประหยัด
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

รุ่งทิพย์ หอมวิไลย (2549, หน้า 4) ศึกษาคุณลักษณะของคนดี และสรุปไว้ว่าคนดีมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความมีวินัย
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

3. การรู้หน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ
4. ความซื่อสัตย์
5. ความขยันหมั่นเพียร
6. ความประหยัด
7. ความเสียสละ
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สุพิน ปางลีลาศ (2554, หน้า 20) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคนดีสู่สังคม โดยใช้กระบวนการกัลยาณมิตรสำหรับเด็กปฐมวัย ผลจากการศึกษาทำให้สรุปคุณลักษณะของคนดี ได้ดังนี้

- มีวินัย
- สนใจใฝ่รู้
- ความรับผิดชอบ
- ความมีเหตุผล
- ความซื่อสัตย์
- ความขยัน
- เห็นคุณค่าของตนเองและเห็นคุณค่าผู้อื่น
- ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่น
- เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น
- ทำงานร่วมกับผู้อื่น
- มีเหตุผลและเสียสละ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดี ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นคนดีตามแนวคิดของนักการศึกษา นักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 สังเคราะห์คุณลักษณะความเป็นคนดี

ที่	นักวิชาการ คุณลักษณะ ความเป็นคนดี													
		พุทธทาสภิกขุ (2533)	ประพนธ์สิริ สุเสารัจ (2542)	ศักดิ์ชัย นิธิยุทธี และไพเราะ พุ่มมั่น (2542)	ดิติยภรณ์ นัยเนตร (2545)	ธนพร บุญเนาว์ (2545)	พนิดา ทรัพย์सार (2545)	มาลี เสวสิงห์ (2545)	ฉายศรี แซ่ลิ้ม (2548)	รุ่งทิพย์ หอมศรีโธ (2549)	สุพิน ปางลิลิต (2554)	ความดี	ร้อยละ	ตัวแปรที่เลือก
1	ความซื่อสัตย์สุจริต	/	/		/		/	/	/	/	/	8	80	/
2	ความยุติธรรม	/			/			/				3	30	
3	ความมีระเบียบวินัย	/	/			/		/	/	/	/	7	70	/
4	ความรับผิดชอบในตนเอง	/	/	/	/		/	/	/	/	/	9	90	/
5	ความขยันหมั่นเพียร	/		/					/	/		4	40	
6	มีความอดทน	/						/				2	20	
7	มีความประหยัด	/						/	/			3	30	
8	มีความเคารพต่อกฎหมาย	/										1	10	
9	มีความสามัคคี	/	/									2	20	
10	มีความเสียสละ	/	/				/		/	/	/	6	60	/
11	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี		/									1	10	
12	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่		/					/	/			3	30	
13	มีเหตุผล		/	/						/		3	30	
14	มีความสนใจใฝ่รู้			/						/		2	20	
15	ตรงต่อเวลา			/								1	10	
16	ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น			/						/		2	20	
17	ช่วยเหลือผู้อื่น			/								1	10	
18	ทำตามข้อตกลง			/								1	10	
19	เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น			/						/		2	20	
20	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	/		/	/	/	/	/	/	/		8	80	/
21	มีเมตตากรุณา				/							1	10	
22	กตัญญูกตเวที					/	/					2	20	
23	รับฟังความเห็นผู้อื่น			/						/		2	20	
24	เคารพสิทธิผู้อื่นและตนเอง									/		1	10	
รวม		11	8	11	5	3	5	5	8	8	11	-	-	

จากตาราง 1 พบว่า นักวิชาการได้กล่าวถึง คุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน 10 ท่าน และมีคุณลักษณะที่กล่าวถึง จำนวน 25 ตัวแปร ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือก คุณลักษณะความเป็นคนดีที่มีผู้กล่าวไว้ตั้งแต่ 5 ขึ้นไปหรือคิดเป็นร้อยละ 50 ได้ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน 5 ตัวแปร ดังนี้ 1) มีความซื่อสัตย์ 2) มีความรับผิดชอบ 3) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 4) มีระเบียบวินัย 5) มีความเสียสละ

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดีทำให้ได้ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนระดับชั้น อนุบาล 3 โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี จำนวน 5 ตัวแปร คือ มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีระเบียบวินัย มีความเสียสละ ซึ่งความหมายและคุณลักษณะของแต่ละตัวแปร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ความซื่อสัตย์

3.3.1.1 ความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ มีผู้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

งามนิติย์ สิริพงษ์ (2454, หน้า 24) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์คือ เป็นคนพูดความจริง การไม่ทุจริต การไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง การไม่คดโกงผู้อื่น การทำผิดและยอมรับผิด การไม่หลอกลวงผู้อื่น และการปฏิบัติตามสัญญา ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจทำประโยชน์ส่วนตัว มีความประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ทำการงานด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจต่อหน้าที่ที่ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ขอยืมสิ่งของเพื่อนมาใช้แล้วต้องรีบคืนเพื่อนทันที ถ้าไม่ทำการบ้านมาไม่โกหกกว่ามีการบ้านมาส่ง ขโมยสมุด ดินสอ หรือของอื่น ๆ ของเพื่อน ยอมรับผิดเมื่อทำของคนอื่นเสียหาย ขอยืมของผู้อื่นก่อนหยิบเสมอ ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับครูว่าเวลาทำงานจะไม่ลอกเลียนแบบหรือแอบดูของเพื่อน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และสรุปไว้ว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การทำข้อตกลง ตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่คดโกง พุดตามความจริง ไม่เสแสร้ง ไม่กลับกรอก รักษาสัตว์จะไม่ใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง

ดวงรัตน์ วาหฺสะ (2554, หน้า 15) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และสรุปไว้ว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ หรือการแสดงออกของนักเรียนในการเป็นผู้ที่ปฏิบัติอย่างเหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ในลักษณะการรักษาัจจะ การไม่ทุจริต การไม่เอาัดเอาเปรียบ การไม่ลักขโมย และการไม่พูดโกหก

สรุป ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติหรือการแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสมทั้งต่อตนเองและผู้อื่นทางด้านกาย วาจา ใจ เช่น การทำตามสัญญา ไม่เสแสร้งคดโกงผู้อื่น ไม่นำของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

3.3.1.2 ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ มีผู้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ ไว้ดังนี้

กฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542, หน้า 16) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ได้แก่
  - 1.1 ไม่ลอกงานเพื่อนหรือให้เพื่อนหรือญาติทำ
  - 1.2 ไม่ทุจริตในการสอบ
2. ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ได้แก่
  - 2.1 ไม่พูดปด
  - 2.2 ไม่ลักขโมย
  - 2.3 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

กรมวิชาการ (2545, หน้า 147) ได้แบ่งพฤติกรรมของความซื่อสัตย์ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง การมีความละเอียดการเกรงกลัวต่อความผิด ไม่พูดปดหลอกลวง การไม่คิดโลกในของผู้อื่น การยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง เป็นต้น

2. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น มีลักษณะพฤติกรรม เช่น การมีความจริงใจต่อผู้อื่น ไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น การรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ต่อผู้อื่น การไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น

3. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีลักษณะพฤติกรรม เช่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองทำหรือได้รับมอบหมายและทำให้ดีที่สุด มีความตรงต่อเวลา การไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่หาผลประโยชน์ส่วนตน การรักษาและปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับ เป็นต้น

4. ความซื่อสัตย์ต่อชุมชนและสังคม มีลักษณะพฤติกรรม เช่น ช่วยเหลือสังคม ดูแลสมบัติส่วนรวม เสียสละเพื่อส่วนรวม การรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นต้น

แจ่มลิริ ศรีภูไฟ (2551, หน้า 14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ และสรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เช่น การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี การมีความละเอียดเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น มีลักษณะพฤติกรรม เช่น การมีความจริงใจต่อผู้อื่น การไม่กล่าวคำเท็จต่อผู้อื่น การรักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ มีลักษณะพฤติกรรม เช่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองทำหรือได้รับมอบหมายและทำให้ดีที่สุด และ ความซื่อสัตย์ต่อหมู่คณะ มีลักษณะพฤติกรรม เช่น การไม่คิดประทุษร้ายต่อหมู่คณะ การรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ

ดวงรัตน์ วาห์สะ (2554, หน้า 17) การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ ซึ่งสรุปว่า ความซื่อสัตย์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ การละเอียดเกรงกลัวต่อบาป การไม่พูดลับปลับหลอกลวง การไม่คิดโลภในของผู้อื่น การประพฤติตามที่ตนพูดและคิด ในกรณีของนักเรียน คือ เรียนจริง มาเรียนตรงเวลา ทำการบ้านโดยไม่ลอกผู้อื่น ตั้งใจทำข้อสอบ ไม่ทุจริตในห้องสอบ

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ทำให้ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรมที่สะท้อนความซื่อสัตย์ ดังนี้ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการไม่พูดปด ไม่พูดลับปลับหลอกลวง ไม่ลักขโมยหรือคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น ประพฤติตนได้ตามที่พูดและคิด รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ลอกผลงาน การบ้านของผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ยอมรับผิดชอบจากการกระทำของตนเอง

3.3.2 ความรับผิดชอบ

3.3.2.1 ความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2546, หน้า 51) ได้ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 944) ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบหมายถึง ยอมรับผลทั้งที่ดีหรือไม่ดี ในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรือในความดูแลของตนเอง

พิไลลักษณ์ ทองรอด (2547, หน้า 26) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบและสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่และเต็มความสามารถ ติดตามผลงานที่ได้ทำแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จ ยอมรับผลการปฏิบัติงานของตนเองทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ตลอดจนจนตรงต่อเวลา

สุวารินทร์ ไรจขจรนภาลัย (2547, หน้า 11) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักวางแผนการทำงาน และแบ่งเวลาในการเรียน มีความละเอียดรอบคอบ เข้าห้องเรียนตรงเวลา ปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น

ทรงศรี คงทวี (2550, หน้า 13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ ไม่ทอดทิ้งงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและเป็นผลเสีย ทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคมส่วนรวม และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

จากทัศนคติข้างต้น ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจและเอาใจใส่ต่อหน้าที่ในการปฏิบัติงานของตนเองให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างละเอียดรอบคอบ และไม่ทอดทิ้งงาน ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองทั้งในผลดีและผลเสียและพยายามปรับปรุงหน้าที่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

3.3.2.2 ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ มีผู้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541, หน้า 83-84) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบ สรุปได้ว่าผู้ที่มีความรับผิดชอบมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น ๆ
2. ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน
3. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ และวินัยในตนเอง
4. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
5. รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
6. มีความเพียรพยายาม
7. มีความละเอียดรอบคอบ
8. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
9. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
10. ตรงต่อเวลา
11. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ
12. ยอมรับผลการกระทำของตน

กรมวิชาการ (2542, หน้า 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบและแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 5 ประเภทตามพฤติกรรม ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง ลักษณะรู้จักระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์อยู่เสมอ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมันไปหาความรู้ ประพฤติตนให้เหมาะสมละเว้นความชั่ว รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มีความประหยัดสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ตรงต่อเวลา สามารถควบคุมตนเองและพึ่งตนเองได้

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
พลเมืองปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

3. รับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง
ช่วยเหลืองานบ้านรักษาชื่อเสียงของครอบครัว

4. รับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ ได้แก่ ตั้งใจเรียน
เชื่อฟังครูอาจารย์ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

5. รับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ช่วยตักเตือนเพื่อนที่หลงผิด
ช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่ทะเลาะกันไม่เอาเปรียบเพื่อน

กมลวรินทร์ วันวิชัย (2545, หน้า 16) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของ
ผู้มีความรับผิดชอบและสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองมี
ลักษณะดังนี้ เอาใจใส่ในการงานและการเรียน มีความเพียรพยายาม ใช้ความสามารถของ
ตนเองเต็มที่กล้าเผชิญความจริงและยอมรับผลการกระทำของตน รู้จักหน้าที่ และกระทำ
ตามหน้าที่อย่างดีรักษาสีทิวและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
ตรงต่อเวลา เคารพต่อกฎระเบียบกฎเกณฑ์ ปรับปรุงงานในหน้าที่ที่มีต่อตนเอง และที่มีต่อ
สังคมให้ดียิ่งขึ้น ดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและรู้จักสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่าง
เหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 146) ได้กำหนดขอบข่าย
พฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีลักษณะดังนี้ เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมี
ประสิทธิภาพเพื่อผลของงาน ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน เคารพ
ต่อกฎระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จัก
หน้าที่และการกระทำหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ
ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม
ตรงต่อเวลา ยอมรับผลการกระทำของตน

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร (2546, หน้า 61) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบและสรุปได้ว่า คุณลักษณะของความรับผิดชอบต่อตนเอง มีดังนี้

1. ชื่อตรงต่อหน้าที่
2. รู้ลึกสำนึกรับผิดชอบต่อภาวะและฐานะของตน
3. จากวางแผนและดำเนินงานอย่างมีระเบียบ คอยถามตัวเอง
อยู่เสมอว่า “เราทำงานนี้ด้วยความจริงใจหรือไม่”

4. มุ่งมั่นตั้งใจใช้วิชาความรู้ และความสามารถปฏิบัติหน้าที่
การงานทุกประการ
5. ยอมรับผลสำเร็จและความล้มเหลวแห่งการกระทำ
ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง
6. พยายามปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติหน้าที่ในการงานที่
บกพร่องให้สมบูรณ์ดียิ่งขึ้น
7. พยายามปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จ รวดเร็ว เรียบร้อย
ด้วยความเต็มใจและจริงใจเสมอ
8. พบในลัทธิเสรีภาพและความคิดเห็นของคนอื่นเป็นปกติวิสัย
จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบ ทำให้ผู้วิจัยสรุป
พฤติกรรมของผู้ที่มีความรับผิดชอบ ดังนี้ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยอมรับ
ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ใช้ความสามารถอย่าง
เต็มที่ในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความหนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
มีความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ มุ่งทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานนั้นสำเร็จ

3.3.3 ความมีมนุษยสัมพันธ์

3.3.3.1 ความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมี
มนุษยสัมพันธ์ มีผู้ให้ความหมายของความมีมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้
ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ีย์ (2542, หน้า 3) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
มนุษยสัมพันธ์และสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อของเกี่ยวกับระหว่างบุคคล
เพื่อให้เกิดความรักใคร่ชอบพอ ความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย
และดำเนินการชีวิตให้มีความราบรื่น

วิภาพร มาพบสุข (2543, หน้า 13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์
และสรุปได้ว่ามนุษยสัมพันธ์หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิด
ความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความรัก ความชอบพอ ความร่วมมือร่วมใจในการทำ
กิจการงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมี
ความสุข

พรรณราย ทรัพย์ประภา (2548, หน้า 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ มนุษยสัมพันธ์ และสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นการติดต่อสัมพันธ์ในระหว่างบุคคลเป็น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ด้วยคำพูดและลักษณะท่าทาง

กนิษฐา ดอกทุเรียน (2550, หน้า 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ มนุษยสัมพันธ์และสรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความเป็นมิตร หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งทางกายและทางจิตใจที่ก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เกิดความนับถือรักใคร่ชอบพอก แสดงความร่วมมืออันดีต่อกัน ทำให้อยู่ร่วมกันด้วยความดี และมีความสุข

จากทัศนะข้างต้น มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความเป็นมิตร ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความรัก ความร่วมมือในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายและทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3.3.3.2 ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ จาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับควมมีมนุษยสัมพันธ์ มีผู้กำหนดลักษณะ พฤติกรรมของบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้

จูไร ชั้นประเสริฐ (2540, หน้า 10-11) ได้ศึกษาพฤติกรรมของ การมีมนุษยสัมพันธ์ สรุปได้

1. รู้จักทักทายปราศรัยกับบุคคลทั่วไป และควรใช้คำพูดที่ ไพเราะอ่อนหวาน
2. รู้จักยิ้มกับบุคคลทั่วไป เพราะการยิ้มง่ายกว่าการทำ หน้าบูดบึ้ง
3. เรียกชื่อตัวบุคคล เพราะแสดงว่าเราสนใจ
4. แสดงความเป็นกันเอง และให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลทั่วไป
5. พูดและทำด้วยความจริงใจ มั่นใจ มิใช่เสแสร้งทำ เทียงตรง เปิดเผย ตรงไปตรงมา และให้การช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส
6. ให้ความสนใจแก่บุคคลทั่วไป
7. รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
9. พร้อมที่จะให้บริการผู้อื่นอยู่เสมอ
10. ให้การยอมรับนับถือผู้อื่น

11. มีความอดทน มั่นคงในอารมณ์
12. รู้ตน รู้ประมาณ
13. มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขันเยือกเย็น
14. มีความแนบเนียนในการติดต่อและอดทน

วิจิตร อวระกุล (2542, หน้า 75-76) ได้ศึกษาการสร้าง

มนุษยสัมพันธ์ พบว่า มีคุณลักษณะจำเป็นหลายอย่างที่จะต้องคำนึงถึงในการปรับปรุงแก้ไข และสร้างให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล คุณลักษณะมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีดังต่อไปนี้

1. การมีลักษณะท่าทางที่ดี มีลักษณะการเข้าคนกิริยามารยาทเรียบร้อย พูดคุยสนุก ขบขันเบิกบาน คู่บดด้วยความสบายใจมีลักษณะโอภาปราศรัย
  2. บุคลิกภาพ รูปร่าง หน้าตา การแต่งกาย การเคลื่อนไหว
  - กิริยาท่าทางการพูดจาดี
  3. ความเป็นเพื่อน เป็นเพื่อนได้ง่ายเป็นกันเอง
  4. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รวมทั้งกิริยามารยาทสุภาพ
  - พูดจาอ่อนน้อมถ่อมตน
  5. การมีน้ำใจ ช่วยเหลือ เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยด้วยกำลังกายกำลังความคิด กำลังเงินในลักษณะเลือกเฟ้นแผ่ รู้จักเอาใจผู้อื่น
  6. การให้ความร่วมมือดี มีการให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงให้เห็นความมีเมตตากรุณา
  7. การมีความกรุณา อ้อมอารีแก่ผู้ได้รับความทุกข์ยาก กรุณาปราณีแก่คนเดือดร้อนทั่วไป
  8. เป็นคนมีประโยชน์ช่วยเหลือกิจการงานแต่คนทั่วไปโดยไม่ได้หวังผลประโยชน์ อำนวยประโยชน์แก่สังคมไม่ว่าจะเป็นด้วยความคิดกำลังกายหรือกำลังทรัพย์
  9. มีความรับผิดชอบต่อการงาน คำพูด คำมั่นสัญญา รักษาเวลา มีความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต
  10. การมีอารมณ์ดีรู้จักควบคุมและใช้อารมณ์ได้ดี
  11. มีความกระตือรือร้น คือ ความมีชีวิตจิตใจไม่เชื่องซึม หรือ
- โง่หงามินชา เบิกบานแจ่มใส

12. มีความอดทน อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย ความยากลำบาก อดทนต่อกิริยาท่าทางการกระทำคำพูดที่ไม่สพอารมณ์หรือทำให้เราโกรธ

13. มีความพยายาม มีความพากเพียรที่จะฝึกฝน ฝึกหัดตนให้มีคุณสมบัติทางด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างไม่ทอดย พยายามปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ พยายามเอาชนะใจคนและอุปสรรคต่าง ๆ อันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดี

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว (2542, หน้า 132-133) ได้ศึกษาแนวทางในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และสรุปได้ว่าแนวทางการสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีดังนี้

1. ไม่ถือตัวและพูดกับทุกคน
2. มีความสุภาพ วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ
3. สร้างความสัมพันธ์และเป็นมิตรกับทุกคน
4. มีความสนใจต่อบุคคลอื่นด้วยใจจริง
5. เรียกชื่อบุคคลอื่นได้ถูกต้อง
6. พุดจายกย่องคนอื่นมากกว่าการตำหนิติเตียน
7. หลีกเลี้ยงการยกตนข่มท่าน
8. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 33) ศึกษาเทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้ สร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีน้ำใจ ให้เกียรติผู้อื่นอย่างจริงใจและรู้จักชื่นชมผู้อื่น

เพ็ญญา สังข์สุวรรณ (2544, หน้า 105) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์ พบว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ ความใจกว้าง การติดต่อสื่อสาร ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ความใจกว้าง
  - 1.1 การมีความพร้อมที่จะรับความคิดเห็นใหม่ ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้ฟังที่ดี ฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ ไม่ยึดติดกับความคิดเห็นของตนเอง
  - 1.2 มีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ได้แก่ ไม่ต่อต้านเมื่อความคิดเห็นไม่ตรงกับตนเอง เป็นกลางเมื่อความคิดเห็นแตกต่าง

1.3 การให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น ได้แก่ ไม่พุดจา
ตำหนิตีเดียต่อหน้าผู้อื่น ให้อภัยเมื่อผู้อื่นทำผิดพลาด ไม่ซ้ำเติมเมื่อเกิดความผิดพลาดให้
โอกาสเมื่อผู้อื่นผิดพลาด

1.4 การให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ และการกระทำของ
ผู้อื่น ได้แก่ มอบหมายงานสำคัญให้ทำยอมรับในความสามารถของผู้อื่นให้มีส่วนร่วม
รับผิดชอบในงาน

1.5 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ได้แก่ รู้จักเป็นผู้ให้ผู้รับ
มีจิตเมตตา

2. การติดต่อสื่อสาร

2.1 มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่
ยิ้มแย้มแจ่มใสกับผู้อื่น รู้จักทักทายผู้อื่นให้ความช่วยเหลือและเป็นมิตร การแสดงน้ำใจ

2.2 มีความระมัดระวังต่อความรู้สึกของผู้อื่น ได้แก่ เอาใจ
เขามาใส่ใจเรา การกล่าวถ้อยคำอย่างเหมาะสม เก็บน้ำเสียงและสีหน้า

2.3. มีความสามารถในการพูด การกระทำ หรือการสื่อ
ความหมายให้เกิดการเข้าใจที่ตรงกัน ได้แก่ รู้จักใช้ภาษาให้ถูกต้องเข้าใจง่าย รู้จักใช้ถ้อยคำ
ไพเราะอ่อนหวาน ให้โอกาสในการซักถาม ในขณะที่พูดมองตาผู้ฟัง

2.4 มีทักษะในการฟัง ได้แก่ มีมารยาทในการฟัง

3. ความรับผิดชอบ

3.1 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ได้รู้จัก
การวางแผนในการทำงานตรวจสอบความถูกต้องของงาน

3.2 เอาใจใส่และขยันขันแข็งต่อภาระหน้าที่ ได้แก่ ทำงาน
ตามที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น
มีความกระตือรือร้น

3.3 การอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย ความยากลำบากใน
การทำงาน ได้แก่ ไม่หลีกเลี่ยงงาน ไม่ทอดทิ้งในการปฏิบัติงาน ตั้งใจทำงานจนบรรลุผล

3.4 ตรงต่อเวลา ได้แก่ ทำงานเสร็จตามทันกำหนด
ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

3.5 รักษาคำพูดและคำมั่นสัญญา

4. การควบคุมตนเอง

4.1 มีเหตุผล ได้แก่ รู้จักการแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผลถ้าทำผิดยอมรับผิดไม่ถือเอาตัวเองเป็นใหญ่

4.2 มีความมั่นใจในตนเอง ได้แก่ กล้าพูดกล้าแสดงออกในทางที่ถูก เป็นตัวของตัวเอง แสดงออกถึงลักษณะเป็นผู้นำ

4.3 มีอารมณ์มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ได้แก่ สุขุม ใจคอดหนักแน่นไม่หวั่นไหวเมื่อเผชิญปัญหา ไม่โกรธง่ายเป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ทำให้ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้ การเป็นคนพูดคุยสนุก มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับทุกคน พูดคุยด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน มีความอ่อนน้อมไม่ถือตัว ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซ้ำเติมผู้อื่น มีน้ำใจ เต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความมั่นคงในอารมณ์ ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย รู้จักเป็นผู้ให้ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

3.3.4 ความมีวินัย

3.3.4.1 ความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยมีผู้ให้ความหมายของความมีวินัย ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1077) ให้ความหมายของความมีวินัยว่าหมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับข้อปฏิบัติ

สมนึก ขอบขุนทด (2547, หน้า 9) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัย และสรุปได้ว่าวินัยหมายถึง การไม่ปล่อยให้ตนเองล่องลอยไปกับความรู้สึกนึกคิดของตนเอง แต่เป็นการเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามทำนองครองธรรม สามารถทำงานใด ๆ ให้สำเร็จได้ตามกำหนดเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้

ฉัตรชัย ภูแปง (2548, หน้า 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัย และสรุปได้ว่าวินัยหมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สุภา นามบัญชา (2549, หน้า 8) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยและสรุปได้ว่า วินัยหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือบังคับพฤติกรรมของตนเองให้เชื่อฟัง และประพฤติปฏิบัติตามข้อบังคับและกฎเกณฑ์ แบบแผนอันต่าง ๆ

ที่ สังคมยอมรับ โดยตนเองเห็นคุณค่าที่จะกระทำเพื่อให้เกิดผลดี โดยตนเองเห็นคุณค่าที่จะกระทำเพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

สรุป ความมีวินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุม อารมณ์ หรือการบังคับพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามแบบแผน ข้อบังคับและ กฎเกณฑ์อันต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับ ให้สำเร็จได้ตามกำหนดเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสงบสุขขึ้นในสังคม

3.3.4.2 ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีวินัย จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยมีผู้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความมีวินัย ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 146-157) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของผู้รักษาวินัยว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. พฤติกรรมการรักษาระเบียบวินัยภายนอก

1.1 การรักษาระเบียบวินัยการบริโภค ได้แก่ การรับประทาน อาหารให้ถูกหลักอนามัยและสุขภาพพิทยามีมารยาทเรียบร้อยในการรับประทานอาหาร เช่น รับประทานอาหารในที่ที่ไม่สมควร รับประทานมูมมาม ฯลฯ

1.2 การรักษาระเบียบวินัยการอุปโภค ได้แก่ การรักษา ร่างกาย เสื้อผ้าที่อยู่อาศัย และเครื่องใช้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย

1.3 การรักษาระเบียบวินัยต่อสถานที่ ได้แก่ การรักษา ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งในสำนักงาน วัดวาอาราม สถานที่ราชการ และสาธารณสถานต่าง ๆ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง และประพฤติปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ของสถานที่นั้น ๆ

1.4 การรักษาระเบียบวินัยในการปกครอง ได้แก่ การสร้าง วินัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติและมีการปกครองดี มีจรรยา มีวินัย เอาใจใส่กวดขัน ปรับปรุง ระเบียบให้มีมาตรฐานควรแก่ ความนิยมนับถือ และถือปฏิบัติให้เป็นแบบอย่าง

2. พฤติกรรมการรักษาระเบียบวินัยภายใน ได้แก่ การแต่งกาย และควบคุมท่วงทีกริยาวาจาและใจให้หมดจดงดงาม ด้วยการละเว้นชั่ว ประพฤติชอบทั้งต่อ หน้าและลับหลัง ได้แก่ระเบียบท่วงที ระเบียบกริยา ระเบียบวาจา

ฉายสี แซ่ลิ้ม (2548, หน้า 41) ได้ศึกษาและสรุปว่า บุคคลที่มีวินัย จะมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้คือ ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อตกลง ตรงเวลา รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 8) ได้กำหนดตัวชี้วัดความมีวินัย ไว้ดังนี้

1. ตรงต่อเวลา
2. ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองและยอมรับผลการกระทำของตนเอง

3. ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน
4. ทำกิจวัตรประจำวันของตนเองตามกำหนดเวลา
5. เคารพสิทธิของผู้อื่น

รุ่งทิพย์ หอมวิไล (2549, หน้า 13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะความมีวินัยและสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีวินัยจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบ คำสั่งหรือข้อตกลง ตรงเวลา รู้จักหน้าที่และทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

โสภาพร เสนีย์โสตร (2551, หน้า 22) ได้สังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยเพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะความพึงประสงค์ด้านความมีวินัย พบว่าพฤติกรรมบ่งชี้ความมีวินัย มีดังนี้

1. การตรงต่อเวลา มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ เข้าห้องเรียนตามกำหนดเวลา รีบมาเข้าแถวเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณ มาตรงเวลาในการนัดหมาย ทำงานเสร็จทันเวลา
2. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับระเบียบที่สังคมวางไว้ มีพฤติกรรมบ่งชี้คือ แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ปฏิบัติตามกฎจราจร ยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด
3. ควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา ใจ มีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ ใช้เหตุผลควบคุมตนเอง ไม่โกรธง่าย มีอารมณ์มั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่ถือตนเป็นใหญ่ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
4. การทำงานเป็นขั้นตอนและเป็นระบบมีพฤติกรรมบ่งชี้ คือ วางแผนการทำงาน มีการเตรียมการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ประเมินการทำงานนำข้อบกพร่องมาแก้ไข

5. มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีพฤติกรรมบ่งชี้คือ รู้จักเกรงใจผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีวินัย ทำให้ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีความมีวินัย ดังนี้ การปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของโรงเรียน ตรงต่อเวลา รู้หน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.3.5 ความเสียสละ

3.3.5.1 ความหมาย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสียสละที่มีผู้ให้ความหมายของความเสียสละ ไว้ดังนี้

ประยูร กมลเมือง (2543, หน้า 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเสียสละและสรุปได้ว่า ความเสียสละหมายถึง การไม่เห็นประโยชน์หรือความสุขส่วนตัว แต่เป็นการสละสิ่งต่าง ๆ ออกไปเพื่อประโยชน์หรือความสุขของผู้อื่นที่จะได้รับโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ซึ่งได้แก่ การสละทรัพย์สินของ การสละกำลังกาย กำลังความคิด สติปัญญา สละความสุขสบายของตน ตลอดจนสละอารมณ์ที่เป็นความโกรธ ความโลภ ความหลงที่เกิดขึ้นภายในใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

พิมพ์ประภา พันธ์พิพัฒน์ (2546, หน้า 23) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเสียสละและสรุปได้ว่า ความเสียสละหมายถึง การไม่เห็นแก่ประโยชน์หรือความสุขส่วนตัวแต่เป็นการเสียสละสิ่งต่าง ๆ ออกไปเพื่อประโยชน์หรือความสุขของบุคคลอื่นที่จะได้รับโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

นริศรา ริชารด์สัน (2546, หน้า 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเสียสละและสรุปได้ว่า ความเสียสละ คือ การให้สิ่งที่ตนมีอยู่หรือสิ่งที่ตนเองได้รับให้แก่ครู เพื่อนผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความเต็มใจไม่หวังผลตอบแทน

จากทัศนะข้างต้น ความเสียสละ หมายถึง การไม่เห็นประโยชน์หรือความสุขส่วนตัวแต่เป็นการเสียสละสิ่งต่าง ๆ ออกไป เพื่อประโยชน์หรือความสุขของผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

3.3.3.5 ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเสียสละ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสียสละ มีผู้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเสียสละ ไว้ดังนี้

- บรรทม มณีโชติ (2530, หน้า 25-26) ได้ศึกษาจริยธรรม
ด้านความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในพฤติกรรม ต่อไปนี้
1. การให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สิน
สิ่งของ ความรู้ และแรงงาน
  2. การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง การอุทิศตนทำงานเพื่อสังคม
และส่วนรวม
  3. ความมีน้ำใจ หมายถึง ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น
ในด้านการพูดและการกระทำโดยให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจผู้อื่น
  4. การไม่เอาเปรียบผู้อื่น หมายถึง การสละทรัพย์สินสิ่งของและ
แรงงานของตนเท่ากันหรือมากกว่าผู้อื่น
- ประยูรท์ กมลเมือง (2543, หน้า 7) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่แสดงถึง
ความเสียสละ และสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ไว้ดังนี้
1. การสละทรัพย์สินสิ่งของ
  2. การสละกำลังกาย
  3. การสละกำลังความคิด สติปัญญา
  4. การสละความสุขสบายส่วนตน
  5. การสละอารมณ์ที่เป็นความกลัว ความโลภ ความหลง
- กมลชนก ภิรมย์ศิริพรรณ (2549, หน้า 23) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่
แสดงถึงความเสียสละ และสรุปพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสียสละ ไว้ดังนี้
1. การให้ทางกาย เช่น ช่วยเหลือผู้อื่นทำธุรกรรมที่ไม่มีโทษ
ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์
  2. การให้ด้วยวาจา เช่น ช่วยเหลือให้คำแนะนำทั้งในทางโลก
และทางธรรม ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จประโยชน์
  3. การให้ทางกำลังสติปัญญา เช่น ช่วยแสดงความคิดเห็นอย่าง
ตรงไปตรงมา ช่วยแก้ปัญหาเดือดร้อนแก่คนที่ไม่ทำผิด ช่วยค้นหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ
ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา
  4. การให้ด้วยกำลังทรัพย์ เช่น แบ่งปันเครื่องอุปโภค บริโภค
ให้แก่ผู้ที่ขัดสน แบ่งปันเงินทองให้แก่ผู้ขัดสนที่สมควรให้ สละทรัพย์สินเพื่อสาธารณกุศล

5. การให้ทางจาก เช่น ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ไม่อาฆาต
จองเวรให้ภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำคัญ ไม่นำสมน้ำหน้าผู้อื่นเมื่อเปลื้องปล้ำ
ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่มีความเสียสละ ทำให้ผู้วิจัยสรุปพฤติกรรม
ของผู้ที่มีความเสียสละ ดังนี้ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น
สิ่งของ ความรู้ แรงงาน อุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม สละอารมณ์โกรธ โลก หลง

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นายศรี แซ่ลิ้ม (2548, หน้า 81-84) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะ
ด้านความเป็นคนดีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานครตามความคาดหวังของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่
ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2547 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 637 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามคุณลักษณะด้านความเป็นคนดีของนักเรียน
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด 3 มาตรา ใช้การวิเคราะห์
องค์ประกอบใช้การสกัดองค์ประกอบ ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะด้านความเป็นคนดี
ของนักเรียนตามความคาดหวังของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่
ชัดเจน 2 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และ
พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งทั้งสององค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวน
ได้ร้อยละ 59.67 ของความแปรปรวนทั้งหมด

ประภัสสรณ์ ประพันธ์ศิลป์ (2549, หน้า 50-52) ได้ศึกษาคุณลักษณะของ
คนดีในความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขนปีการศึกษา 2549 จำนวน 400 คน
ผลวิจัยพบว่า คุณลักษณะของคนดีที่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ
เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ
เป็นผู้มีความรู้ดี

รุ่งทิพย์ หอมวิไล (2549, หน้า 66-67) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเป็นคนดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มศรีนครินทร์กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเป็นคนดี และน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความเป็นคนดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพฯ กลุ่มศรีนครินทร์ จำนวน 330 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจภายในตน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับความเป็นคนดีมีค่าเท่ากับ 0.547 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยทั้ง 4 ประการร่วมกันอธิบายความแปรปรวนความเป็นคนดีของนักเรียนได้ร้อยละ 29.90 และค่าน้ำหนักความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ส่งผลต่อความเป็นคนดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ โดยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อความเป็นคนดีมากที่สุด มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .607 รองลงมาคือ ลักษณะมุ่งอนาคต มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .129 ส่วนความเชื่ออำนาจภายในตน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ส่งผลต่อความเป็นคนดีอย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

4.1 ความหมายของนิทาน

จันทร์เพ็ญ ศุภผล (2535, หน้า 26) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความเป็นจริง หรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้ความสนุกสนาน แฝงความคิดสอนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาในนิทาน

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2535, หน้า 8) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แสวงคำสอนจรรยาในชีวิต เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 16) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อ ๆ กันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีเนื้อหาที่เล่าเป็นการปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี เพื่อปลูกจิตสำนึกของคนให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความดีและเป็นตัวอย่างแก่สังคม

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540, หน้า 45) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยวัตถุประสงค์ เพื่อสืบทอดประสบการณ์ ความรู้ความคิดหรือค่านิยมบางอย่างให้ผู้ฟังพร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อม ๆ กัน

กุยลา ตันติผลาชีวะ (2541, หน้า 210) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน สื่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ การรับรู้ให้กับเด็ก

วันเนาว์ ยูเต็น (2542, คำนำ) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ ชีวิตเรื่องราวในนิทานแท้ที่จริงเป็นเรื่องราวของชีวิต นิทานไม่ใช่เรื่องสำหรับเพียงเพื่อฟัง อ่าน เพื่อสนุกหรือรับคำสอนที่แทรกอยู่เท่านั้น

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2542, หน้า 138) ได้กล่าวว่า นิทานและการเล่าเรื่องหมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อ ๆ กันมาเป็นเวลานาน เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้ เพื่อเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และบางครั้งก็สอดแทรกคติและคุณธรรม เพื่อสอนใจลงไปด้วย ในระหว่างการเล่าเรื่องให้เด็กฟัง อาจมีการสนทนาโต้ตอบ อภิปราย ชักถาม แสดงข้อคิดเห็น และแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่านิทาน

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542, หน้า 48) สรุปความหมายของนิทานไว้ว่า

1. เป็นเรื่องที่ผูกขึ้น
2. เป็นเรื่องราวที่ใช้วาจาเป็นสื่อในการถ่ายทอด
3. เป็นบทประพันธ์ที่มีลีลาการเล่าแบบเป็นกันเอง ทำนองการเล่าด้วยวาจา
4. เป็นเรื่องเล่าที่มีจุดประสงค์หลัก เพื่อความบันเทิงใจ และมีสิ่งสนใจเป็นจุดประสงค์รอง

สรุปได้ว่า นิทานเป็นเรื่องเล่าที่มีผู้แต่งขึ้นมาด้วยการผูกเรื่องขึ้น โดยอาศัยประวัติความเป็นมาจากความจริงบ้างหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงบ้างและอาจเป็นเรื่องที่ผู้แต่งแต่งขึ้นมาจากจินตนาการของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน สอดแทรกแง่คิดคติสอนใจและแฝงด้วยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม เพื่อให้ผู้ฟังได้นำแนวทางไปปฏิบัติตนและอยู่ร่วมกับสังคมได้

4.2 ความหมายของการเล่านิทาน

พัชรี ไชยะสนิท (2535, หน้า 80) ได้กล่าวว่า การเล่านิทาน หมายถึง การเล่าเรื่องให้เด็กฟังและสนทนาโต้ตอบ อภิปรายซักถาม แสดงข้อคิดเห็นและแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวหรือประสบการณ์รอบตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเล่า

เกริก ยूनพันธ์ (2547, หน้า 35) ได้กล่าวว่า การเล่านิทาน คือ ผู้ที่มีความสามารถในการเล่าเรื่องราว ผู้เล่าแต่ละคนมักจะมีลักษณะเด่นพิเศษแตกต่างกัน บางคนใช้เสียงเป็นสิ่งเร้าความสนใจ บางคนใช้ท่าทางประกอบการเล่าแล้วเกิดความสนุกสนาน บางคนสร้างสื่อ หรืออุปกรณ์ช่วยในการเล่าให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ

สรุปได้ว่า การเล่านิทาน หมายถึง วิธีในการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กฟัง โดยการใช้เสียง ท่าทางประกอบเรื่องราว สื่อ วัสดุหรืออุปกรณ์ และส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเป็นผู้เล่าด้วยตนเอง

4.3 ความสำคัญและประโยชน์ของนิทาน

เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 55-56) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นหรือใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เด็กเกิดความปลอดภัย ผ่อนคลาย และสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กเด็กหรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการดึงดูดให้ผู้ฟังหรือเด็ก ๆ มีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเรื่องที่มีความยาว
4. เด็ก ๆ และผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังเข้าใจในความคิดและความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะช่วยทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
6. นิทานจะช่วยทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อนรู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็ก ๆ หรือผู้ฟังในการแสดงออกผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ

8. เด็ก ๆ และผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง

10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กและผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542, หน้า 59-62) กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็น ความสัมพันธ์ ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการดังกล่าวจะช่วยให้เด็กสมความปรารถนาและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็ก ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพ ในการชักจูงให้ผู้เรียนได้คล้อยตาม เป็นตัวกระตุ้นและแรงจูงใจในตัวผู้เรียน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ และตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแทนในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก นอกจากนี้นิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก นิทานช่วยเสริมสร้างพัฒนาการของเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยและยังช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพ แก้ไขพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามตัวแบบในนิทานที่เด็กชื่นชอบ รวมทั้งยังเปิดโลกจินตนาการที่กว้างไกลและมีสัมพันธ์ภาพอันดีงามกับบุคคลรอบข้าง เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ และเป็นต้นแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

ภารดี ศรีประยูร (2542, หน้า 30) ได้กล่าวถึง คุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็ก ๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้เด็กแรกเกิดผ่อนคลาย

2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน

3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับ ความเชื่อ ความกลัว และสอนจริยธรรมแก่เด็ก

4. นิทานจะทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณา แก้ปัญหาได้

5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด

6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิ รู้จักสำรวจอริยาบถของตนเอง

7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน

8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึง การปกครองเด็ก

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของนิทาน คือ การให้ความรู้กับเด็ก โดยผ่านการเล่านิทานเพื่อส่งผลให้เด็กสนใจเรียนรู้ กล้าแสดงออก ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

4.4 ประเภทของนิทาน

การแบ่งประเภทของนิทานมีวิธีกำหนดแตกต่างกันแต่ที่นิยมกันมาก คือ การแบ่งนิทานตามรูปแบบของนิทาน ดังที่ จิระประภา บุญญนิธิย์ (2526, หน้า 15-19) กล่าวไว้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่มีลักษณะเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องที่มัก สมมติขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่งไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน ตัวเอกของเรื่องจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ พิเศษประการใดประการหนึ่ง เช่น เป็นผู้มีอำนาจ มีฤทธิ์เดช ทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ได้ ถ้าเป็น หญิงมักได้แต่งงานกับชายผู้สูงศักดิ์ เช่น เรื่องปลาบู่ทอง สโนไวท์ และซินเดอเรลล่า

2. นิทานท้องถิ่น เป็นนิทานที่มีเรื่องสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเน้นเรื่องราว เกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี โศกลาง หรือคตินิยม แต่เชื่อว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้น จริง หรือมีเค้าความจริงมีบุคคลจริง ๆ มีสถานที่จริงที่กำหนดแน่นอนกว่านิทานปรัมปรา

3. เทพนิยาย เป็นนิทานที่มีเทวดา นางฟ้า เป็นตัวเอกของเรื่อง เช่น เมฆลา รามสูร ท้าวมหากานต์

4. นิทานเรื่องสัตว์ คือนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ และมีความคิดการกระทำ ต่าง ๆ ตลอดจนการพูดอย่างคนหรืออาจมีคนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ทั้งคนและสัตว์สามารถพูด ได้ตอบ และปฏิบัติต่อกัน นิทานประเภทนี้อาจแบ่งได้ 2 ประเภท

4.1 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทดิศธรรม ได้แก่ นิทานเรื่อง อีศปและชาดกต่าง ๆ

4.2 นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเหล่าซ้า หรือเหล่าไม่รู้จักจบ เช่น เรื่องยายกับตา อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแก้เผ็ด แก้ล่า การแสดงปฏิญาณ ไหวพริบ ตลอดจนการเดินทางและการผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่าง ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับ ไพโรวรรณ อินทนิล (2534, หน้า 27) ได้กล่าวว่า มีการแบ่งประเภทนิทานได้หลายแบบ แต่ในที่นี้ขอนำเสนอ 2 แบบด้วยกัน ดังนี้

1. การแบ่งนิทานตามรูปแบบ (Form) ได้แก่

1.1 นิทานปรัมปราหรือเทพนิยาย (Fairytale) มักจะกำหนดสถานที่ที่เลื่อนลอยไม่แน่ชัด เช่น ในกาลครั้งหนึ่งมีเมืองเมืองหนึ่ง ตัวละครมีฤทธิ์เดชมาก ถ้าเป็นชายยากจนก็จะแต่งงานกับหญิงผู้สูงศักดิ์ เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง สโนไวท์ ซินเดอเรลล่า

1.2 นิทานท้องถิ่น (Legend) หรือที่เรียกว่า ตำนาน มักเป็นเรื่องขนาดสั้นเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นเรื่องพิสดารแต่เชื่อว่าเป็นจริง เช่น เรื่องพระยาทอง พระยาพาน พระร่วง นิทานท้องถิ่นอาจจะแยกย่อย ได้ดังนี้

ก. นิทานประเภทอธิบาย (Explanatory หรือ Etiological Tale) เช่น ทำไมห้ามนำน้ำส้มสายชูเข้ามาในเมืองลพบุรี อธิบายว่าสถานที่ต่าง ๆ เหตุใดจึงมีชื่อเช่นนั้น อธิบายปรากฏการณ์ เช่น เหตุใดพระราหูกับพระจันทร์จึงเป็นอริต่อกัน เหตุใดจึงมีขนดำ

ข. นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ เช่น โชคลาภ

ค. นิทานเกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้และหายแพง

ง. นิทานวีรบุรุษ กล่าวถึง ความสามารถ ความองอาจ กล้าหาญของบุคคล นิทานวีรบุรุษคล้ายคลึงนิทานปรัมปรา ซึ่งมีตัวเอกเป็นวีรบุรุษเหมือนกันแต่นิทานวีรบุรุษมีกำหนดเวลาแน่นอน จะมีเรื่องพันวิสัยมนุษย์อยู่บ้างแต่เชื่อว่ามีเค้าเรื่องจริง

จ. นิทานคติสอนใจเป็นเรื่องสั้น ๆ

1.3. เทพปกรณัม (Myth) ตัวบุคคลในเรื่องมรรคเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น เรื่องพระอินทร์ ทำววมหาสงครามต์ เมขลา รามสูร

ก. นิทานเรื่องสัตว์ แต่มีความประพฤติเช่นเดียวกับคนแบ่งออกเป็น

2 ประเภท คือ

(ก) นิทานประเภทสอนคติธรรม ขายกับนิทานคติสอนใจ คือ ตัวเอกต้องเป็นสัตว์แต่มีคติเช่น ราชสีห์กับหนู

(ข) นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือไม่รู้จบ เช่น เรื่องยายกับตา

มีวิธีการเล่าแบบจำเพาะ

ข. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องสั้น ๆ เนื้อหาจุดสำคัญอยู่ที่เรื่องที่ไม่ น่าจะเป็นไปได้ อาจเป็นเรื่องการแก้แค้น การแสดงปฏิกิริยา ไหวพริบ เป็นการแสดงออก ทางด้านอารมณ์ของมนุษย์ที่ต้องการหลุดพ้นจากกรอบของวัฒนธรรมประเพณี และกิจวัตร ฉะนั้น นิทานประเภทนี้จึงรวมไปถึงนิทานเหลือเชื่อ ซึ่งทั้งผู้ฟังและผู้เล่าไม่ตั้งใจในความไม่ สมจริงเหล่านั้น

2. การแบ่งนิทานตามชนิดของนิทาน (Type index)

- 1) นิทานเกี่ยวกับสัตว์ แยกย่อยเป็นสัตว์ป่า สัตว์ปีกและสัตว์น้ำ
- 2) นิทานชาวบ้านทั่วไปแยกย่อยเป็นนิทานเกี่ยวกับเวทมนต์ คาถา นิทานศาสนา นิทานเกี่ยวกับยักษ์ นิทานโรแมนติก ซึ่งมีขอบเขตความจริงเสมอ
- 3) นิทานตลกขบขัน แยกย่อยเป็นนิทานคนโกง คนฉลาด นิทานนิสย และข้อบกพร่อง

นอกจากนั้น เกริก ยूनพันธ์ (2539, หน้า 20-22) กล่าวถึงการแบ่งประเภท ของนิทานได้ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิทาน หรือ เทพนิยาย เป็นนิทานปรัมปราที่มีเนื้อหาเกินเลยความ จริงของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหาร เวทมนต์ ฤทธิ์เดช สถานที่ในเนื้อ เรื่องมักเป็นสวรรค์หรือเมืองบาดาล มีเจ้าชาย เจ้าหญิง นางฟ้า เทวดา และยักษ์ เป็นตัวเอกของเรื่อง
2. นิทานประจำถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน เป็นนิทานที่เล่าต่อกทอดต่อเนื่องกัน มาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำหรือเรื่องราวของโบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การเกิด เป็นต้น
3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เสียบเคียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตและ ความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ให้

พิธีพิธีอันละเอียดรอบคอบและไม่ประมาท มีการช่วยเหลือและเมตตาต่อผู้อื่นตลอดจน การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ นิทานวีรบุรุษมักเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลที่สำคัญ ๆ ไว้ มีการสร้าง ฉากหรือสถานการณ์ที่ตื่นเต้น หรือเกินความเป็นจริงเพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน ทำให้เกิด ความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลที่เป็นวีรบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริง ๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่มีเรื่องราวของเหตุที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใด และอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวนั้น ๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ น้ำทะเล ทำไมจึงเค็ม

6. นิทานเทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อโดยเฉพาะ เกี่ยวกับตัวบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือความเป็นจริง ลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

7. นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวละครเอกของเรื่องและเปรียบเทียบเรื่องราวกับ ชีวิตมนุษย์เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรมแสงเงาคิดและ เป็นเรื่องราวที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานที่มีเรื่องราวเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็น เรื่องราวแปลก ๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินเลยความเป็นจริง เป็นต้น

วิไล เวียงวีระ (2562, หน้า 68-89) ได้แบ่งประเภทนิทานที่แตกต่างจากที่ กล่าวมาซึ่งเป็นประเภทนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. เรื่องจริงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็ก
2. เทพนิยายต่าง ๆ
3. ตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา
4. ปัญหาเกี่ยวกับศาสนา กลอน
5. นิทานแต่งเป็นโคลงกลอน
6. นิทานประเภทส่งเสริมจินตนาการ
7. นิทานให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้นิทานประเภทที่มีคติสอนใจ สอนคตินิยม ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยและในการเล่านิทานที่จะทำให้เด็กสนใจนั้น ผู้เล่านิทานจะต้องมีเทคนิคในการเล่า เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

4.5 การเลือกนิทานสำหรับเด็ก

จากการศึกษาของ ม.ล.จ้อย นันทิวชิรินทร์ (2523, หน้า 13) และ Ziskind. (1976, pp. 5-6 อ้างถึงใน ไพโรพรรณ อินทนิล, 2534, หน้า 71) สรุปได้ว่า การเล่านิทาน เรื่องใดนั้น ผู้เล่าจะต้องรู้จักเลือกนิทานที่เหมาะสมกับโอกาสและวัยของเด็ก จึงจะประสบความสำเร็จในการเล่านิทาน ซึ่งมีหลักในการเลือกนิทาน ดังนี้

1. เลือกเรื่องให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย เด็กอายุ 4 - 5 ปี ชอบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรื่องในลักษณะของตำนานและความเชื่อ เช่น ทำไมกระต่ายจึงมีหางสั้น ทำไมฟ้าจึงร้อง นิทานประเภทจินตนาการ เรื่องเกี่ยวกับ เจ้าหญิงเจ้าชาย ยักษ์ดินแดนมหัศจรรย์ แต่ก็ยังคงเป็นเรื่องสั้น ๆ เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน
2. เลือกเรื่องที่ผู้เล่านิทานอยากเล่าเป็นเรื่องที่พูดเราชอบพอใจที่จะเล่าจะทำให้เล่าได้ดี เล่าได้สนุกสนานมีชีวิตชีวา
3. เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวิธีการเล่า และสื่อประกอบการเล่า เทคนิค และวิธีการเล่านิทานอีกมากมาย นิทานแต่ละเรื่องก็เหมาะสมกับวิธีการและสื่อที่ แตกต่างกัน การเลือกนิทานที่จะเล่าจึงต้องพิจารณาความสามารถและความถนัดของผู้เล่าเอง จึงจะทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จ เลือกเรื่องที่มีสาระที่จะช่วยปลูกฝัง และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงามให้กับเด็ก ๆ ผู้เล่านิทานจะต้องตระหนัก ทุกครั้งที่เล่านิทานให้เด็กฟังว่าเรื่องที่จะนำมาเล่านั้นต้องมีคติ สาระ ข้อคิด ปลูกฝังความดีงามให้เกิดในจิตใจของเด็กทุกครั้ง ทั้งนี้ผู้เล่าจะต้องใช้กลยุทธ์ในการเล่าเพื่อที่จะไม่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณสอนเรื่องศีลธรรมจรรยา
4. เลือกเรื่องที่ทำให้ความสนุกสนานเรื่องซ้ำซ้อน เป็นนิทานที่ผู้ฟังชอบมากแต่ไม่ใช่ทุกครั้งหรือทุกเรื่องที่เล่า เพราะเด็กมีความสนใจและต้องการฟังนิทานหลายประเภท นิทานประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเล่านิทานและจะจบตอนเร็วโดยไม่คาดคิด สร้างความพอใจให้กับผู้ฟังและทั้งผู้เล่าผู้ฟังได้หัวเราะร่วมกัน
5. เลือกเรื่องที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ในเรื่องควรจะมีคำกริยาซึ่งจะตอบคำถามว่า ใคร ทำอะไร ได้มากที่สุด เด็กทุกคนอยากรู้ว่าเมื่อเกิดเรื่องเช่นนี้แล้วจะเป็นอย่างไรต่อไป ตัวสำคัญของเรื่องพระเอก ผู้ร้าย ทำอะไร แล้วเป็นอย่างไร

6. ควรเลือกนิทานที่มีเนื้อเรื่องเร้าใจทำให้เกิดความตื่นเต้นอยากฟังไปจนจบ การผูกเรื่องต้องให้แนบเนียน และมีเรื่องปลุกย่อยที่นำออกนอกทางได้น้อยที่สุดเพราะผู้ฟังไม่มีโอกาสจะทวนอีกว่าต้นเรื่องเดิมเป็นอย่างไร โดยเฉพาะเด็ก ๆ ควรเลือกนิทานที่จบในตัวของมันเอง

7. ควรเลือกเรื่องที่มีคำซ้ำ ข้อความซ้ำ ๆ และคล้องจองกันสำหรับเด็กเล็กเพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เด็กตั้งใจและสนุกสนาน

8. ควรเลือกเรื่องที่ทำให้ความรู้สึกละเอินใจ เช่น รัก เกลียด โกรธ สอดแทรกอยู่ด้วยควรมีตอนตื่นเต้น โศกเศร้า

9. นิทานพื้นบ้าน ตำนาน เป็นนิทานที่มาของชื่อและสิ่งต่าง ๆ เช่น ทำไมการจึงมีสีดำ ทำไมเสือจึงมีลาย ทำไมจระเข้ถึงไม่มีลิ้น หรือตำนานเกี่ยวกับสถานที่เรื่องราวเกี่ยวกับวีรบุรุษ

10. เทพนิยาย และเทพปกรณัม เด็กชอบฟังมาก เพราะมีเรื่องผจญภัยตื่นเต้นเร้าใจ เช่น ซินแบดผจญภัย

11. ควรเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับเพศของผู้ฟัง ในกรณีผู้ฟังทั้งกลุ่มเป็นเพศเดียวกัน เพศชายชอบเรื่องผจญภัย ตื่นเต้น เพศหญิงชอบเรื่องอ่อนหวาน ความรัก ความเมตตา ถ้ามีผู้ฟังทั้งสองเพศควรเลือกรื่องที่เป็นที่สนใจของทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย

12. ควรเลือกรื่องที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาหรือการใช้ปฏิญาณไหวพริบ เด็กจะตั้งใจตามความสามารถของตัวละครและประทับใจ นิทานเหล่านี้ไปอีกนาน

วิลโลว์ เวียงวีระ (2526, หน้า 71) ได้แบ่งระดับอายุของเด็กและเรื่องสำหรับเด็กสนใจไว้ดังนี้ คือ

1. อายุ 2 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเด็ก เกี่ยวกับชีวิตประจำวันสั้น ๆ ง่าย ๆ เช่น เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว พ่อแม่ พี่น้อง สัตว์ในบ้าน

2. อายุ 3 - 4 ขวบ ชอบฟังเรื่องราวที่ใกล้ตัว หรือเรื่องที่เป็นเรื่องในชีวิตจริง นิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัยนี้ควรจะต้องมีความจริงอยู่ด้วย

3. อายุ 4 – 5 ขวบ ใบนีนี้เป็นวัยอยากรู้อยากเห็นต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นมาจากไหน ทำไมถึงเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ สิ่งนี้มีความหมายเป็นอย่างไร วัยนี้เริ่มจะเข้าใจข้อแตกต่างระหว่างความจริงและเรื่องสมมุติ นิทานที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ควรเป็นเรื่องสั้น ๆ เข้าใจง่าย มีตัวละครเอกอยู่เพียงตัวเดียวและตัวละครร่วมอีก 2 – 3 ตัว เรื่องที่ส่งเสริมจินตนาการและความจริงอยู่บ้าง

4. อายุ 5 – 6 ขวบ วันนี้เริ่มสนใจเรื่องโลกความเป็นจริง และอดีต ปัจจุบัน ได้รู้จักสิ่งแวดล้อมที่ห่างตัวมากขึ้น เริ่มเข้าใจว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่ศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างดังแต่ก่อน เนื้อเรื่องที่เล่าควรเป็นเรื่องที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาด้วยจะเป็นเรื่องจริงในปัจจุบันหรือเป็นเรื่องประเภทวีรบุรุษทั้งหลาย

นารี ศิริทรัพย์ (2529, หน้า 12-13) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการเลือกเรื่องดังต่อไปนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่มีความสมบูรณ์ในตัว เน้นเหตุการณ์อย่างน้อยให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง สอดแทรกเกร็ดที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นต่อไป เพื่อให้เรื่องมีรสชาติตื่นเต้นเร้าความสนใจแก่เด็ก
2. มีบทบาทสนทนา มาก ๆ เพราะเด็กส่วนมากยังไม่สามารถฟังเรื่องที่มีความเรียงได้ดีพอ
3. มีการเล่าสัมผัสและถ้อยคำที่เด็กจะจดจำได้ง่าย และรวดเร็วยิ่งขึ้น หรือนิทานที่เด็กสามารถจินตนาการตามได้
4. มีการใช้ภาษาที่สละสลวยซึ่งได้เลือกสรรแล้วว่ามีความเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างยิ่ง
5. ควรเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวและเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่เด็กสามารถจินตนาการตามได้ เรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวของเด็กในขั้นนี้จะไม่เหมือนกันเนื่องจาก ความแตกต่างระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจ ครูจึงควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับเด็กส่วนใหญ่มากที่สุด

พรจันทร์ จันทิมล (2529, หน้า 104) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกนิทานไว้ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวมันเอง เน้นเหตุการณ์อย่างเดี่ยวพอให้เด็กได้คาดคะเนเรื่องได้บ้าง

2. มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว
3. มีตัวละครน้อย มีลักษณะที่จำได้ง่าย เด็กอาจสมมุติขึ้นมาเป็นตัวแทนของตนเองได้
4. มีบทสนทนามาก ๆ เพราะเด็กไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้
5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ การกล่าวคำซ้ำ ๆ หรือคำสัมผัสที่จะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว
6. สร้างความรู้สึกพอใจให้กับผู้ฟัง
7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น ครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจะจินตนาการตามได้

8. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

นอกจากเรื่องที่เราควรเลือกดังกล่าวข้างต้น ไพพรรณ อินทนิล (2534, หน้า 72) ว่า ควรหลีกเลี่ยงนิทานที่ไม่ควรนำมาเล่าให้เด็กฟัง ดังนี้

1. นิทานน่ากลัวมีความโหดร้ายทารุณอยู่ในตัว ฟังแล้วผู้ฟังได้รับความกดดันไม่สบายใจ
2. นิทานที่ไม่สร้างสรรค์ ไม่ให้ความจริงใจให้กับผู้ฟัง เช่น จบอย่างไม่สมเหตุสมผล ไม่ยุติธรรม เนื้อเรื่องไม่เหมาะสมกับเด็ก
3. นิทานลึกลับ นิทานแฝงปรัชญา หรือธรรมชาติของมนุษย์ที่อธิบายให้แจ่มชัดไม่ได้เป็นนิทานที่ยากต่อการทำความเข้าใจฟังแล้วอาจเกิดความสับสน
4. นิทานยืดเยื้อ เนื้อเรื่องวุ่นวายละเอียดปลีกย่อยมาก
5. นิทานที่มีการเทศนาสั่งสอนมากเกินไปจนแทบไม่เป็นนิทาน ทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยากฟัง ไม่ยอมรับ ก็จะทำให้การเล่านิทานล้มเหลว

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเลือกนิทานมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ครูหรือผู้เล่าจะต้องคำนึงถึงวัยของเด็กที่ฟัง ความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องที่เล่าควรมีความหมายและเหมาะสมกับเด็ก และควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในนิทานให้แก่เด็กได้ฟังเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กต่อไป การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การเลือกนิทานของ พรจันทร์ จันทวิมล (2529, หน้า 104) ซึ่งเสนอให้เลือกนิทานที่เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวของมันเอง เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวพอให้เด็กได้คาดคะเนเรื่องได้บ้าง มีการเดินเรื่องอย่างรวดเร็ว ตัวละครน้อยมีลักษณะที่จำได้ง่าย เด็กจะสมมุติขึ้นเป็นตัวแทนของตนเองได้ มีบทสนทนา

มาก ๆ เพราะเด็กไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ ใช้ภาษาง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ การกล่าวคำซ้ำหรือคำสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำได้ง่ายและรวดเร็ว สร้างความรู้สึกพอใจให้กับผู้ฟัง เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กหรือเรื่องที่ได้กจินตนาการตามได้และมีความยาวไม่เกิน 15 นาที

4.6 ขั้นตอนการเล่านิทาน

Loren Beroch (1972, อ้างถึงใน อัจจง ชุมสาย ณ อยุธยาและคณะ, 2530, หน้า 30-78) ได้ให้ข้อเสนอที่จะช่วยให้การเล่านิทานมีประสิทธิภาพ ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ และขั้นติดตาม

1. ขั้นเตรียม

1.1 การเลือกนิทานจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่านิทานเรื่องใดเหมาะสมกับเด็กวัยใด สำหรับเด็กเล็กควรเป็นนิทานง่าย ๆ แต่น่าสนใจ และสนุกสนานเต็มไปด้วยจินตนาการและความฝัน

1.2 การเตรียม สิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมเป็นอันดับแรก คือ ตัวครูผู้สอน เพราะความมั่นคงของครูเป็นสิ่งสำคัญ

2. ขั้นปฏิบัติการ

2.1 บุคลิกภาพของครู บุคลิกภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการเล่านิทานคำครูเล่านิทานแบบไม่สนใจและน่าเบื่อเด็กก็จะขาดความสนใจ แต่ในขณะเดียวกันถ้าครูเล่านิทานด้วยความกระตือรือร้น สนุกสนานและเล่าด้วยความเข้าใจนิทานนั้นก็จับใจเด็กได้เป็นอย่างดี

2.2 น้ำเสียงของครู การใช้น้ำเสียงระดับต่างกันเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งในการเล่านิทานที่ดีถ้ามีน้ำเสียงเท่ากันตลอดไม่มีระดับสูงต่ำจะไม่ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ วิธีการก็คือ ครูควรจะใช้เสียงพูดแบบให้อารมณ์และความรู้สึกก็จะทำให้นิทานนั้นน่าสนใจ

2.3 การแสดงท่าทาง ท่าทางประกอบการเล่านิทานควรจะใช้ร่างกายในตนเอง เพราะร่างกายของเรามีอุปกรณ์ช่วยสอนมากมาย เช่น ดวงตา ใบหน้า และมือ ควรจะใช้ประกอบเพื่อให้นิทานน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. เข้าติดตามผล

3.1 ครูควรตั้งคำถามและร่วมกันอภิปรายความหมายที่แฝงอยู่ในนิทานร่วมกับเด็ก ๆ

3.2 ให้เด็กเล่านิทานหลังจากที่ครูเล่าจบแล้ว และอาจให้เด็กแสดงตัวละครบทบาทสมมติ วาดภาพจากเรื่องราวระบายสีจากเรื่องราว เป็นต้น

วิลเลียม วิมุกตายน (2531, หน้า 31) กล่าวถึงกลวิธีในการเล่านิทานซึ่งพอสรุปเป็นขั้นตอนตามลำดับ คือ

1. ตกลงกับเด็กว่าเวลาฟังนิทานเด็กต้องตั้งใจฟัง
2. ครูสำรวจตำแหน่งที่ครูอยู่นั้น เด็กสามารถมองภาพในนิทานได้ชัดเจน
3. เรื่องที่นิยมเล่านิทาน วิธีการเล่าของครูแต่ละคนไม่เหมือนกัน

วิธีการเล่า กล่าวเป็นวิธีการหนึ่งที่ครูต้องเล่าโดยพยายามใช้คำพูดเป็นของตนเองให้เหมือนที่เรากำลังคุย พยายามให้เด็กมีอารมณ์ร่วมในการเล่านิทานแสดงท่าทางประกอบก็จะทำให้นิทานนั้นมีชีวิตชีวาได้สมความตั้งใจ

4. เมื่อเล่านิทานจบลง ครูจะต้องดึงดูดความสนใจและจุดสำคัญในนิทานออกมาเพื่อให้เด็กแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน จะเป็นการย้ำและเน้นให้นักเรียนเข้าใจและส่งเสริมทัศนคติของเด็ก ครูอ่านให้เด็กช่วยกันเล่าเรื่องใหม่อีกครั้งหนึ่งมีกิจกรรมหลายอย่างที่ครูอาจทำได้หลังจากเล่านิทานจบลงแล้ว เช่น การตอบคำถามของครู เพื่อเป็นการทบทวนเรื่องหรือสิ่งที่ถูกต้องให้เด็กจำและลำดับเหตุการณ์ในเรื่องว่าตอนใดมาก่อนและหลัง

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2533, หน้า 53) ได้กล่าวถึงหลักการเตรียมตัวครูในการเล่านิทานพอสรุปได้ดังนี้

1. การเริ่มต้นเป็นสิ่งสำคัญมากควรหาวิธีจูงใจเด็กด้วยวิธีที่น่าสนใจ เช่น ทายปริศนาให้ดูรูปภาพ
2. ขณะเล่าให้เด็กนั่งฟังตามสบาย ผู้เล่าจะต้องรู้ลึกสนุกสนานกับเรื่องที่เล่า จึงจะทำให้การเล่ามีรสชาติ
3. ใช้เสียงดังพอเหมาะ ให้เด็กได้ยินชัดเจน ออกเสียงให้ชัดเจน พูดไม่ช้าหรือเร็วจนเกินไป มีจังหวะตามบทบาทของเรื่องที่เล่า
4. ทำท่าทางประกอบให้เป็นจริงจังและสนุกสนานตามท้องเรื่อง ถ้ามีภาพประกอบด้วยยิ่งดีเพราะจะทำให้เด็กสนุกสนานและจำเรื่องได้
5. มองสบตากับเด็ก ๆ ทุกคนขณะที่เล่า อย่าให้สายตาจับอยู่ที่เด็กคนใดคนหนึ่งนานเกินไป
6. ลำดับการเล่าเรื่องทำให้เด็กเข้าใจง่ายใช้ภาษาง่าย ๆ เหมาะกับเด็ก

7. แสดงจุดสำคัญของนิทาน ตามแนวที่พูดเราต้องการอย่าเน้นหรือสอนจนหมดสนุก

8. ตอนจบสรุปให้เด็กรู้สึกว่ นิทานสนุกสนานและเสียดายอยากมีโอกาสฟังอีก

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2533, หน้า 53) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงขั้นตอนติดตามผลของการเล่านิทานไว้ว่า เมื่อเล่านิทานจบไม่ควรจบลงเพียงเสียงเล่าคำสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมโดยการพูดคุยซักถามหรือตอบคำถามหลังจากการเล่านิทานจบแล้ว โดยสามารถปฏิบัติ ได้ดังนี้

1. ควรซักถามเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่เล่าผ่านมาเพื่อจะทราบว่เด็กเข้าใจหรือไม่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานหรือตัวละครในนิทานอย่างไร เพื่อจะได้ปรับปรุงทั้งคู่เหล่าและผู้ฟัง

2. ให้เด็กแสดงร่วมด้วย เช่น ให้เด็กเหล่าซ้ำหรือเล่าเรื่องสั้น ๆ ให้เพื่อนฟังหรือแสดงบทบาทตัวละครในเรื่อง

3. นำเรื่องที่เล่านิทานไปแล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสอนภาษา สอนเลขและอื่น ๆ ให้มากที่สุด

หลังจากเล่านิทานแล้วครูผู้เล่าควรสังเกตและพิจารณาควว่ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด มีอะไรเป็นข้อสังเกตที่จะต้องแก้ไขหรือติดตามบ้าง ควรบันทึกไว้ทั้งปฏิกิริยาหรือการแสดงออกของผู้ฟังตลอดจนคำถามของผู้ฟัง ควรให้แง่คิดแก่ผู้ฟัง นอกจากนี้ ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2533, หน้า 53) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การเล่านิทานว่มีวิธีที่มีประสิทธิภาพอยู่หลายวิธีที่สามารถนำมาใช้ได้ 4 วิธี ดังนี้

1. ถาม ตอบ อภิปราย ครูควรตั้งคำถามและช่วยอธิบายความหมายที่แฝงอยู่ในนิทานร่วมกับพวกเขา

2. ให้เด็กเล่านิทานควรจะให้เด็ก 1-2 คนเล่านิทานที่ได้ฟังไปแล้ว โดยมีทัศนปกรณ์ ประกอบด้วย

3. แสดงละคร ให้เด็กแสดงละครเกี่ยวกับนิทาน

4. วาดภาพ-ระบายสี ควรให้เด็กวาดภาพบางตอนจากนิทานหรืออาจปั้นแป้งจากเรื่องราวที่ครูเหล่าแล้วให้เด็กจินตนาการออกมาเป็นเรื่องราว

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540, หน้า 190) ได้ให้หลักการเตรียมตัวของครูในการเล่านิทาน ดังนี้

1. วิธีเริ่มต้นเล่านิทาน

- 1.1 ควรสร้างความสนใจให้แก่เด็ก
- 1.2 กำหนดเวลาให้เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปหรือมากเกินไป
- 1.3 เมื่อเริ่มต้นเล่าและเล่าตอนต่อไปควรมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
- 1.4 บทนำเรื่องไม่ควรยาวเกินไป

2. วิธีการเล่า

- 2.1 ลำดับของการเล่าเรื่อง ไม่ข้ามไปข้ามมา จนทำให้เกิดความสับสน
- 2.2 เน้นความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน ไม่ยาวจนทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่าย
- 2.3 อย่าอธิบายตอนใดตอนหนึ่งมากเกินไปจนทำให้เนื้อเรื่องขาด

ความสนุกสนาน

- 2.4 ควรเน้นตัวละครสำคัญของเรื่อง ส่วนตัวประกอบไม่ควรเน้นมาก

เพราะจะทำให้ตัวเอกหมดความหมาย

- 2.5 ใช้สื่อประกอบให้น่าสนใจ เช่น ภาพ หนังสือนิทาน หุ่นตุ๊กตา

หุ่นมือ หน้ากาก ฯลฯ

3. การใช้ถ้อยคำน้ำเสียง

- 3.1 ใช้ถ้อยคำ สำนวนที่สุภาพ ไม่อยากหรือให้ความหมาย

หลายแง่หลายมุม

- 3.2 ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก ไม่ใช้ศัพท์หรือสำนวนที่สูงเกินไปจน

ยากแก่การเข้าใจ

- 3.3 มีเสียงดังฟังชัดได้ยินทั่วถึง

- 3.4 ใช้เสียงสูง ต่ำ หรือเสียงเหมาะสมกับบรรยากาศของเรื่อง เช่น

เสียงแสดงความโศกเศร้า ดีใจหรืออื่น ๆ

- 3.5 เน้นเสียงหนักเบาตามโอกาสไม่เป็นเสียงระดับเดียวกันหมด

4. บุคลิกภาพของผู้เล่านิทาน

- 4.1 แสดงท่าทางประกอบการเล่านิทานอย่างเหมาะสม

- 4.2 แสดงสีหน้า ดวงตา เพื่อแสดงออกทางอารมณ์ได้ดี

- 4.3 อย่าพูดไปหรือหัวเราะก่อนคนอื่น

5. สรุป

5.1 บทสรุปได้เฉลยปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้กมาในเรื่องตอนต้นจนกระทั่งจบ

5.2 ใช้เวลาได้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป

5.3 สรุปโดยเรียกจุดสนใจของนักเรียนได้ดี เช่น อาจใช้คำพังเพย

คำคม สุภาษิตต่าง ๆ

5.4 ชี้ให้เห็นถึงคุณและโทษของการกระทำตามท้องเรื่อง

5.5 เน้นการนำข้อคิดไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเล่านิทานอ่านทำได้หลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและความเหมาะสมตามวัยของเด็ก โดยการเล่านิทานจะมีขั้นตอนการเล่าทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ บอกชื่อเรื่อง เล่าเรื่อง สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่อง สรุปความคิดรวบยอด และเสนอข้อปฏิบัติในการนำไปใช้ หากจัดกิจกรรมการเล่านิทานตามขั้นตอนดังที่กล่าวมานี้จะทำให้เด็ก ๆ มีความสนใจในการฟังมากขึ้น

4.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

งานวิจัยต่างประเทศ

Dixon, Johnson and Salt (1997, pp. 367-379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่ม โดยจำนวน 3 กลุ่ม ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง แต่ละกลุ่มหลังจากที่ได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่หรือแสดงเลียนแบบตัวละครและอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้น ถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบตัวละครที่ตนชอบหรือตัวละครที่ประสบผลสำเร็จ และยังพบว่า เนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องไกลความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็กมากกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องใกล้ชีวิตของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

จันทร์เพ็ญ สุภาพล (2538, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 30 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบดนตรีควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรม

การช่วยเหลือมีพฤติกรรมทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมช่วยเหลือ

ทัศนีย์ อินทรบำรุง (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 30 คนพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานก่อนกลับบ้านมีวินัยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมก่อนกลับบ้านแบบปกติ

พจมาน เทียมมนัส (2539, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 38 คน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่านิทานประกอบภาพ

สรุปว่า นิทานมีความสำคัญกับเด็กมาก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เพราะจะทำให้เด็กเกิดจินตนาการ ความสนุกสนาน เพลิดเพลินและเสริมสร้างพัฒนาการต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 ลักษณะของเครื่องมือ
  - 2.2 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิงอายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี อำเภอ ศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 19 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

2.1.1 นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน

10 เรื่อง

2.1.2 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้คุณธรรม

2.1.3 แบบสังเกตพฤติกรรม

2.1.4 แบบวัดพฤติกรรม

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ขั้นตอนในการสร้างนิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน 10 เรื่อง ที่ครูแต่งเอง

2.2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทาน

ดำเนินการเลือกสาระและสร้างนิทาน ดังนี้

1) เขียนโครงร่างเนื้อหาิทานที่ส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยในประเด็น ดังนี้

- (1) ความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) ความรับผิดชอบ
- (3) การมีมนุษยสัมพันธ์
- (4) การมีระเบียบวินัย
- (5) ความเสียสละ

2) นำนิทานที่ส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นคนดี ทั้ง 10 เรื่อง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่ ต้องการวัด ทั้ง 5 ประเด็น คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ การมีมนุษยสัมพันธ์ การมีระเบียบวินัย ความเสียสละ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3) นำนิทานที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ ความสอดคล้องของพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในด้านเนื้อหาและภาษาให้เหมาะสมกับ เด็กปฐมวัย โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจสอบความสอดคล้อง ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่านิทานคุณธรรมมีความสอดคล้องกับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่านิทานคุณธรรมมีความสอดคล้องกับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

1 หมายถึง แน่ใจว่านิทานคุณธรรมไม่มีความสอดคล้องกับ พฤติกรรมที่ต้องการวัด

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถาม คือ IOC ต้อง มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยคุณสมบัตินี้ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ คือ นักวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ด้านการศึกษาก่อนวัย ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 3 คน

4) ปรับปรุงเนื้อหาและภาษาในนิทานให้สมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย ต่อไป

2.2.2 การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามคุณธรรม

2.2.2.1 ลักษณะแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามคุณธรรม จำนวน 10 แผน ใช้เวลาการจัดประสบการณ์แต่ละ 30 นาที เนื้อหาของแผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วยนิทาน จำนวน 10 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องประกอบด้วย

- ชื่อแผน ชื่อเรื่อง
- จุดประสงค์การเรียนรู้
- สาระการเรียนรู้
- กิจกรรมการจัดประสบการณ์
- สื่อ
- การวัดผลและประเมินผล
- บันทึกหลังการสอน

2.2.2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม โดยใช้รูปแบบของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาของกิจกรรมแต่ละด้านที่เห็นความสัมพันธ์กันเพื่อการจัดกิจกรรมได้อย่างกลมกลืน

2.2.2.3 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (อายุ 4 - 5 ปี) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดในการนำหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดไปใช้วิธีที่มีวิธีการหนึ่ง นอกจากนี้การศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ทราบจุดประสงค์และแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งทราบพัฒนาการเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 5 ปี ซึ่งมีพัฒนาการ 4 ด้าน และทำการศึกษาดังอย่างแผนการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2.2.2.4 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดมุ่งหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3 - 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

2.2.2.5 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ โดยศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญ และส่วนที่เป็นสาระที่ควรรู้ โดยวิเคราะห์และเลือกมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.2.6 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด

ประสบการณ์โดยใช้นิทานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม

2.2.2.7 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อ

พัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาล 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปี

การศึกษา 2563 จำนวน 10 แผน ใช้เวลาจัดประสบการณ์แผนละ 30 นาที

ตาราง 2 แสดงรายชื่อแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรม

แผน	ชื่อนิทาน	คุณลักษณะความเป็นคนดี
แผนที่ 1	ความซื่อสัตย์ของมาลี	ความซื่อสัตย์
แผนที่ 2	ส้มโอผู้มีความซื่อสัตย์	ความซื่อสัตย์
แผนที่ 3	นิคหน้อยรู้จักหน้าที่	ความรับผิดชอบ
แผนที่ 4	เข็มกลัดมีรับผิดชอบ	ความรับผิดชอบ
แผนที่ 5	ความดีของหญิงหนึ่ง	มนุษยสัมพันธ์ที่ดี
แผนที่ 6	เด็กหญิงอ่อนหวาน	มนุษยสัมพันธ์ที่ดี
แผนที่ 7	บะหมี่ผู้มีวินัย	มีระเบียบวินัย
แผนที่ 8	ภักดีผู้มีวินัย	มีระเบียบวินัย
แผนที่ 9	เด็กหญิงมะเหมียว	ความเสียสละ
แผนที่ 10	แบ่งปันฉันเพื่อน	ความเสียสละ

2.2.2.9 นำแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อ

พัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม นำข้อเสนอแนะในรายละเอียดเนื้อหาและเกณฑ์การวัดประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.2.10 เมื่อทำการปรับปรุงแล้วนำแผนการจัดประสบการณ์

การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ คือ นักวิชาการ ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้และ

ประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 5 คน

2.2.2.11 นำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัด

ประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย กับความถูกต้องของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และองค์ประกอบในแผนการจัด ประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 คนตอบ มาตรวจสอบโดยผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ (ประสิทธิ์สร กอนไธสง, 2548, หน้า 52-53) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ได้แก่

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

นำความคิดเห็นจากแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คนมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

การสรุปความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยว่าเหมาะสม เมื่อค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1

ปรากฏว่าผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยของผู้เชี่ยวชาญ แผนที่ 1-10 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) อยู่ในช่วง 4.51-4.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในช่วง 0.43-0.51

2.2.2.12 นำแผนการจัดประสบการณ์มาปรับปรุงแก้ไข โดยแก้ไข ขั้นตอนของการจัดประสบการณ์เน้นเรื่องการวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และปรับการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

2.2.2.13 นำแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.2.3 การสร้างแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดี ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.2.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นคนดีในแต่ละด้านเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดี

2.2.3.2 สร้างแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านการมีความรับผิดชอบในตนเอง ด้านการมีความเสียสละ และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งกำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

ให้ 4 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเองและชักชวนผู้อื่น

ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง

ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมโดยมีผู้อื่นชี้แนะ

ในบางครั้ง

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมโดยมีผู้อื่นชี้แนะทุกครั้ง

2.2.3.3 นำแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีที่สร้างแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำข้อเสนอแนะในรายละเอียดเนื้อหาและเกณฑ์การวัดประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.3.4 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกต
คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยกำหนด
ค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะ
ความเป็นคนดีสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะ
ความเป็นคนดีสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะ
ความเป็นคนดีไม่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถาม คือ IOC ต้อง
มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

2.2.3.5 นำแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดี ให้ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำผลคะแนนที่ได้มา
วิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีกับ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2.2.3.6 นำแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีที่ผ่านการ
ตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล
อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
จำนวน 30 คน

2.2.3.7 นำผลการสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีทั้ง
5 ด้าน มาหาค่าความเชื่อมั่น จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีทั้ง
5 ด้าน ฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย

2.2.4 การสร้างแบบวัดคุณลักษณะความเป็นคนดี ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.2.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเป็น
คนดีในแต่ละด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็น
คนดี

2.2.4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมความเป็นคนดีออกมาเป็นพฤติกรรมย่อย
ที่สามารถวัดการกระทำในความเป็นคนดีเรื่องนั้น ๆ ได้

2.2.4.3 สร้างแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดี โดยแต่ละข้อเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนตอบ โดยมีแนวทางในการสร้างสถานการณ์ ดังนี้

- เป็นสถานการณ์ที่พบเห็นทั่วไปในชีวิตประจำวัน
- เป็นสถานการณ์ที่ไม่เกินความจริงจนนักเรียนไม่มีโอกาส

ได้ทำจริง

- เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นคนดี

ทั้ง 5 ด้าน

- คำถามในแต่ละสถานการณ์ใช้ภาษาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน
- คำถามในแต่ละสถานการณ์เป็นคำถามที่ต้องการทราบ

การกระทำของนักเรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยนักเรียนเลือกตอบเพียง 1 ข้อ

2.2.4.4 ลักษณะของแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดี เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย โดยสร้างจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนมีโอกาสประสบในชีวิตประจำวัน แล้วให้นักเรียนตัดสินใจเลือกข้อที่ควรปฏิบัติ จำนวน 1 ข้อ

2.2.4.5 นำแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีที่สร้างแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำข้อเสนอแนะในรายละเอียดเนื้อหาและเกณฑ์การวัดประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข

2.2.4.6 สร้างแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยกำหนดค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีไม่สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถาม คือ IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

2.2.4.7 นำแบบวัดคุณลักษณะความเป็นคนดี ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบหาความเที่ยงตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ คือ ครู หรือนักวิชาการ ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ขอบหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวิภาวดี อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ
- 3.2 ประมวลนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี จำนวน 10 แผน ใช้สอนทุกวัน อังคาร และวันพฤหัสบดีในกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ เวลา 10.00–10.30 น. 30 นาที เป็นเวลา 5 สัปดาห์
- 3.4 ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี สังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคลในการสอนแต่ละครั้งและบันทึกวีดิทัศน์ประกอบการสังเกต
- 3.5 เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสอนเสร็จสิ้นในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์แล้ว ใช้แบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีทดสอบหลังเรียน
- 3.6 รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี และคะแนนจากการวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนนำมาวิเคราะห์ผล

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สถิติพื้นฐาน

4.1.1.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

4.1.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1.2.1 IOC โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (Item objective congruence)

4.1.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.1.3.1 การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยที่กำหนด ไว้ดังนี้

1) นำแบบประเมินมาตรฐานฉบับให้คะแนน โดยมีการให้คะแนน ดังนี้

ระดับคุณภาพมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับคุณภาพมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับคุณภาพปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับคุณภาพน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับคุณภาพน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและหาค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน โดยกำหนดค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ

ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับ

น้อยที่สุด

4.1.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตคุณลักษณะ

ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย และแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ เพื่อดูว่านักเรียนมีพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยแปลผลข้อมูล ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 28)

ค่าเฉลี่ยร้อยละ 0 - 49	หมายถึง	ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 50 - 74	หมายถึง	พอใช้
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75 - 89	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ยร้อยละ 90 ขึ้นไป	หมายถึง	ดีมาก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัด
ประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
 $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้กำหนดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อ
พัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลัง
การจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย จำนวน 10 แผน โดยในแต่ละแผนจะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ชื่อแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัน เดือน ปี และระยะเวลาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวใกล้ ๆ ตัวที่เด็กสามารถมองเห็นความจริง อีกทั้งมีความสำคัญของเนื้อหาที่อยู่ในหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้เติบโตและพัฒนาการของผู้เรียนโดยรวม
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดอะไรบางอย่างจะต้องศึกษาและวิเคราะห์จุดประสงค์ของกิจกรรมก่อนซึ่งเป็นกิจกรรมประจำวัน และวิเคราะห์ว่าจุดประสงค์หลักไปสัมพันธ์กับกิจกรรมอะไร จึงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนให้สอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์ และสามารถวัดจุดประสงค์ให้ครบทุกด้าน
3. สารการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้ ได้วิเคราะห์และกำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้รายปี ทั้งนี้สาระที่ควรเรียนรู้สามารถเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของเด็ก ตลอดจนสถานการณ์ปัจจุบันและประสบการณ์สำคัญจะต้องส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์ จุดประสงค์ เนื้อหา โดยจัดกิจกรรมประจำวันในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมทั้งการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์และจิตใจ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สังคมนิสัย การคิด ภาษา การส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

โดยทำกิจกรรมประจำวันส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นคนดีทั้ง 5 ด้าน เพื่อที่จะได้ประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนได้ครบทุกด้านโดยมีการบันทึกพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนไว้ สำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

5. สื่อการเรียนรู้

5.1 เป็นสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและนอกสถานศึกษา

5.2 ใช้ในการจัดประสบการณ์โดยให้สอดคล้องหรือเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์

5.3 เลือกแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจของเด็กและใช้แหล่งการเรียนรู้หลาย ๆ แห่ง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายซึ่งส่งผลให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความรู้และเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

6. การวัดและประเมินผล

6.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดประสบการณ์จะต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้ง

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ควรเป็นเครื่องมือที่วัดเด็กปฐมวัยได้ตามสภาพจริง

7. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรม

การบันทึกหลังสอนเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะสามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดประสบการณ์แต่ละครั้งนั้นบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด 3 ส่วน คือ

7.1 ผลที่เกิดกับเด็ก

7.2 ปัญหาและอุปสรรค

7.3 ข้อเสนอแนะ/ แนวทางแก้ไข

ผลการสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดประสบการณ์

การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ได้ผลดังรายละเอียด ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพของแผนการจัด
 ประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของ
 เด็กปฐมวัย

ข้อ	รายการ ประเมิน	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้										$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1	ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้													
1.1	เขียนเป็น ข้อความที่ ชัดเจนเข้าใจ ง่าย	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.8	4.6	4.8	4.8	4.66	0.10	มากที่สุด
1.2	สอดคล้อง และ ครอบคลุม ตัวชี้วัด/ผลการ เรียนรู้	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.8	4.8	4.6	4.8	4.6	4.66	0.10	มากที่สุด
1.3	สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้	4.6	4.2	4.6	4.4	4.4	4.6	4.8	4.6	4.4	4.6	4.52	0.17	มากที่สุด
1.4	ครอบคลุมทั้ง ด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอัน พึงประสงค์	4.6	4.6	4.6	4.8	4.8	4.6	4.8	4.6	4.4	4.4	4.62	0.15	มากที่สุด
1.5	สามารถวัดผล และประเมินผล ได้	4.6	4.6	4.6	4.6	4.4	4.6	4.4	4.8	4.6	4.8	4.60	0.13	มากที่สุด
2	ด้านสาระสำคัญและแนวคิด													
2.1	มีความถูกต้อง	4.6	4.6	4.6	4.4	4.8	4.8	5.0	4.8	5.0	4.6	4.72	0.19	มากที่สุด
2.2	มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	5.0	4.6	4.64	0.13	มากที่สุด
2.3	สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้	4.6	4.8	4.6	4.6	4.4	4.6	4.6	4.6	4.6	4.8	4.62	0.11	มากที่สุด

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	รายการ ประเมิน	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้										$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
3	ด้านสาระการเรียนรู้														
3.1	ถูกต้อง และ ชัดเจน	4.2	4.6	4.6	4.8	5.0	4.8	4.8	5.0	4.8	4.6	4.72	0.23	มากที่สุด	
3.2	สอดคล้องกับ จุดประสงค์ การเรียนรู้	4.6	4.8	4.6	4.6	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.74	0.10	มากที่สุด	
3.3	เหมาะสมกับ ระดับ และวัย ของผู้เรียน	4.4	4.8	4.6	4.6	4.8	4.6	4.4	5.0	4.6	5.0	4.68	0.21	มากที่สุด	
3.4	เหมาะสมกับ เวลาในการจัด กิจกรรม การเรียนรู้	4.4	4.6	4.6	4.8	4.6	5.0	4.8	4.6	4.6	5.0	4.70	0.19	มากที่สุด	
3.5	มีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน	4.4	4.8	4.2	4.4	4.8	4.6	4.6	4.8	4.8	4.6	4.60	0.21	มากที่สุด	
4	ด้านการวัดผลประเมินผล														
4.1	สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้	4.4	4.6	4.2	4.6	4.6	4.8	4.6	4.6	4.6	4.6	4.56	0.16	มากที่สุด	
4.2	สอดคล้องกับ จุดประสงค์ การเรียนรู้	4.4	4.6	4.2	4.4	4.6	4.4	4.4	4.6	4.8	4.8	4.52	0.19	มากที่สุด	
4.3	วิธีวัดผล ประเมินผล เครื่องมือวัดผล ประเมินผล สอดคล้องกับ จุดประสงค์ การเรียนรู้และ กิจกรรม การเรียนรู้	4.4	4.6	4.2	4.6	4.6	4.6	4.8	4.8	4.6	4.6	4.58	0.18	มากที่สุด	

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	รายการ ประเมิน	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้										$\bar{X}$	S.D.	ระดับ คุณภาพ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
5	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้													
5.1	สอดคล้องกับ นวัตกรรม	4.4	4.2	4.6	4.4	4.8	4.0	4.6	4.6	4.6	4.6	4.48	0.23	มาก
5.2	สอดคล้องกับ จุดเน้นของกลุ่ม สาระการเรียนรู้	4.8	4.2	4.4	4.8	4.6	4.4	4.6	4.6	4.8	4.4	4.56	0.21	มากที่สุด
5.3	มีความเหมาะสมกับระดับ และ วัยของผู้เรียน	4.6	4.6	4.6	4.8	4.8	4.4	4.8	4.4	5.0	4.6	4.66	0.19	มากที่สุด
5.4	ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม การเรียนรู้	4.8	4.6	4.2	4.6	4.4	4.6	4.6	4.2	4.6	4.6	4.52	0.19	มากที่สุด
6	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้													
6.1	สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์ การเรียนรู้	4.8	4.6	5.0	4.6	4.6	4.8	4.8	4.0	4.8	4.6	4.66	0.27	มากที่สุด
6.2	ลำดับขั้นตอน การจัดกิจกรรม สอดคล้องกับ กระบวนการ จัดการเรียนรู้	4.8	4.2	4.6	4.6	4.8	5.0	4.4	4.4	4.6	4.8	4.62	0.24	มากที่สุด
6.3	มีความยาก ง่าย เหมาะสมกับ เวลา และ ระดับชั้นเรียน	4.8	4.6	4.6	5.0	5.0	5.0	4.6	4.6	4.6	4.8	4.76	0.18	มากที่สุด
6.4	มีการจัด กิจกรรมที่เน้น ทักษะ กระบวนการคิด	4.8	4.6	4.6	4.4	4.8	4.4	5.0	4.6	4.84	4.6	4.66	0.19	มากที่สุด

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	รายการ ประเมิน	แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้										$\bar{X}$	S.D	ระดับ คุณภาพ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
6.5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.8	4.4	4.6	4.6	4.6	4.8	4.8	4.8	4.6	4.6	4.66	0.13	มากที่สุด
7	ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้													
7.1	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.8	4.2	4.6	4.8	4.6	4.8	4.4	4.6	4.6	4.8	4.62	0.20	มากที่สุด
7.2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.0	4.2	4.4	4.8	4.8	4.6	4.6	4.4	4.8	4.6	4.62	0.24	มากที่สุด
7.3	สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.6	4.2	5.0	4.6	4.4	5.0	4.8	4.8	4.8	4.6	4.68	0.25	มากที่สุด
7.4	มีความหลากหลายหลายสอดคล้องกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	5.0	4.2	4.8	4.6	4.6	4.8	4.6	4.6	4.4	4.4	4.60	0.23	มากที่สุด
7.5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.8	4.6	4.6	4.8	4.6	4.6	4.8	4.8	5.0	4.6	4.72	0.14	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.63	4.51	4.55	4.63	4.66	4.67	4.68	4.63	4.71	4.66	4.63	0.06	มากที่สุด

ตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกณฑ์มาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ทั้ง 10 แผนให้คะแนนเห็นว่า มีระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.48-4.76 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.10-0.27

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัด

ประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการใช้เครื่องมือในการศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม โดยใช้เครื่องมือคือแบบสังเกตคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรมโดยทำการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมอื่นตลอดทั้งวัน และแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมแล้วทำการทดสอบหลังเรียน ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์

1. คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์โดยทำการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมอื่นตลอดทั้งวัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน นำมาหาค่าเฉลี่ยร้อยละในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม จำแนกเป็นรายด้านและในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน	ค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้ของนักเรียนตามจำนวน พฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละด้าน		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ด้านความซื่อสัตย์	570	93.75	ดีมาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	504	94.74	ดีมาก
3. ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	435	95.39	ดีมาก
4. ด้านมีระเบียบวินัย	212	92.98	ดีมาก
5. ด้านความเสียสละ	219	96.05	ดีมาก
รวม	1,940	94.58	ดีมาก

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้งในภาพรวมและรายด้านหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 94.58 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยเป็นรายด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 4-9

ตาราง 5 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความซื่อสัตย์) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์	ค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรม คุณลักษณะความเป็นคนดีของ เด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ไม่พูดปด ไม่พูดลับปัดหลอกลวง	74	97.37	ดีมาก
2. ไม่ลักขโมยหรือคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น	71	93.42	ดีมาก
3. ประพฤติตนได้ตามที่พูดและคิด	69	90.79	ดีมาก
4. รักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	72	94.74	ดีมาก
5. ไม่ลอกงานหรือลอกการบ้านผู้อื่น	72	94.74	ดีมาก
6. ไม่ทุจริตในการสอบ	73	96.05	ดีมาก
7. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	70	92.11	ดีมาก
8. ยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง	69	90.79	ดีมาก
เฉลี่ย	71.25	93.75	ดีมาก

จากตาราง 5 พบว่า คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความซื่อสัตย์) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรม ในภาพรวมของการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.75 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนได้คะแนน

เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ไม่พูดปดไม่พูดลับปลับหลอกวงคิดเป็นร้อยละ 97.37 2) ไม่ทุจริตในการสอบ คิดเป็นร้อยละ 96.05 3) ไม่ลอกงานหรือลอกการบ้านของผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 94.74 4) รักษาความลับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 94.74 5) ไม่ลักขโมยหรือคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 93.42 6) ไม่เอาเปรียบผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 92.11 7) ยอมรับผิดจากการกระทำของตน คิดเป็นร้อยละ 90.79 8) ประพฤติตนได้ตามที่พูดและคิด คิดเป็นร้อยละ 90.79

ตาราง 6 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความรับผิดชอบ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่านิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและใน ภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยด้านความรับผิดชอบ	ค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกต พฤติกรรมความเป็นคนดี ด้านความรับผิดชอบ		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย	74	97.37	ดีมาก
2. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น	70	92.11	ดีมาก
3. รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ	75	98.68	ดีมาก
4. เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ	73	96.05	ดีมาก
5. มีความหนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค	69	90.79	ดีมาก
6. มีความเพียรพยายามละเอียดรอบคอบ	71	93.42	ดีมาก
7. มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จ	72	84.74	ดีมาก
เฉลี่ย	72	94.74	ดีมาก

จากตาราง 6 พบว่า คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรม
ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความรับผิดชอบ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้
การเล่นิทานคุณธรรม ในภาพรวมของการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี อยู่ในระดับ
ดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.74 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนได้คะแนน
เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ
คิดเป็นร้อยละ 98.68 2) ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งที่เป็นผลดี
และผลเสีย คิดเป็นร้อยละ 97.37 3) เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ
คิดเป็นร้อยละ 96.05 4) มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานนั้นสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ
94.74 5) มีความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ คิดเป็นร้อยละ 93.42
6) ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น คิดเป็นร้อยละ 92.11
7) มีความหนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค คิดเป็นร้อยละ 90.79

ตาราง 7 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความเป็น
คนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี) หลังจากจัดประสบการณ์
การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและ
ในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	ค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกต พฤติกรรมความเป็นคนดี ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. พุดคุยสนุก มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับทุกคน	72	94.74	ดีมาก
2. พุดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน มีความอ่อนน้อม ไม่ถือตัว	75	98.68	ดีมาก
3. ไม่ดูหมิ่น เหยียดหยามซ้ำเติมผู้อื่น	73	96.05	ดีมาก
4. มีน้ำใจ เต็มใจ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	74	97.37	ดีมาก
5. มีความมั่นคงในอารมณ์ ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย	71	93.42	ดีมาก
6. รู้จักเป็นผู้ให้ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น	70	92.11	ดีมาก
เฉลี่ย	72.5	95.39	ดีมาก

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรม
ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี) หลังจากจัดประสบการณ์
การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม ในภาพรวมของการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี
อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.39 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียน
ได้คะแนนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) พุดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวานมี
ความอ่อนน้อมไม่ถือตัว คิดเป็นร้อยละ 98.68 2) มีน้ำใจเต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
คิดเป็นร้อยละ 97.37 3) ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซ้ำเติมผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 96.05
4) พุดคุยสนุกรมมีอารมณ์ขันยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับทุกคน คิดเป็นร้อยละ 94.74
5) มีความมั่นคงในอารมณ์ ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย คิดเป็นร้อยละ 93.42 6) รู้จักเป็นผู้ให้
มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 92.11

ตาราง 8 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความเป็น
คนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความมีระเบียบวินัย) หลังจากจัดประสบการณ์
การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรม
และในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยด้านความมีระเบียบ	ค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกต พฤติกรรมความเป็นคนดี ด้านความมีระเบียบวินัย		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของโรงเรียน	70	92.11	ดีมาก
2. ตรงต่อเวลา	68	89.47	ดี
3. รู้หน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	74	97.37	ดีมาก
เฉลี่ย	70.66	92.98	ดีมาก

จากตาราง 8 พบว่า คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรม
ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความมีระเบียบ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้
การเล่นิทานคุณธรรม ในภาพรวมของการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี อยู่ในระดับดีมาก
คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.98 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนได้คะแนนเรียง

ตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) รู้หน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ 97.37 2) ปฏิบัติตนตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.11 3) ตรงต่อเวลา คิดเป็นร้อยละ 89.47

ตาราง 9 แสดงคะแนนรวมและค่าเฉลี่ยร้อยละที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความเสียสละ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่านิทานคุณธรรม จำแนกตามรายการพฤติกรรมและในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยด้านความเสียสละ	ค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกต พฤติกรรมความเป็นคนดี ด้านความเสียสละ		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ แรงงาน	73	96.05	ดีมาก
2. อุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม	72	94.74	ดีมาก
3. ให้อภัยสละอารมณ์โกรธ โลก หลง	74	97.37	ดีมาก
เฉลี่ย	73	96.05	ดีมาก

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ด้านความเสียสละ) หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่านิทานคุณธรรม ในภาพรวมของการสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 96.05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนได้คะแนนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1) ให้อภัย สละอารมณ์โกรธ โลก หลง คิดเป็นร้อยละ 97.37 2) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 96.05 3) อุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 94.74

2. คะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมด้านต่าง ๆ

จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่านิทานคุณธรรมแล้วทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย ปรากฏผล ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงคะแนนและค่าเฉลี่ยร้อยละพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
หลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรมโดยใช้แบบวัด
พฤติกรรมจำแนกตามรายด้านและในภาพรวม (n = 19)

พฤติกรรมคุณความเป็นคนดี ของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน	คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนโดย ใช้แบบวัดพฤติกรรมจำแนกตามรายด้าน		
	คะแนนรวม	ร้อยละ	แปลผล
1. ด้านความซื่อสัตย์	91	95.79	ดีมาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	89	93.68	ดีมาก
3. ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	88	92.63	ดีมาก
4. ด้านมีระเบียบวินัย	87	91.58	ดีมาก
5. ด้านความเสียสละ	90	94.74	ดีมาก
รวม	445	93.68	ดีมาก

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
ทั้ง 5 ด้าน หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรมในภาพรวมของ
การทำแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก
คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.68 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนได้คะแนนเรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านความซื่อสัตย์ คิดเป็นร้อยละ 95.79 2) ด้านความเสียสละ
คิดเป็นร้อยละ 94.74 3) ด้านความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 93.68 4) ด้านมีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 92.63 5) ด้านมีระเบียบวินัย คิดเป็นร้อยละ 91.58

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยจัด
ประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย
ที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะ
ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม
โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ สำหรับผลการวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งสาระ
ของผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ตามความมุ่งหมายได้ข้อสรุป ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
แผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
ความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยมีองค์ประกอบ คือ ชื่อแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัน เดือน ปี ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จุดประสงค์
การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สาระที่ควรเรียนรู้ และประสบการณ์
สำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกหลัง
การจัดกิจกรรม จำนวน 10 แผน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ
ต่าง ๆ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความเห็นว่าแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทาน
คุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยมีระดับคุณภาพมากที่สุด

($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.48–4.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.10–0.27

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัด

ประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ โดยทำการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมอื่นตลอดทั้งวันและแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม แล้วทำการทดสอบหลังเรียน พบว่า คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้งในภาพรวมและรายด้านหลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 94.58 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75 โดยค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.75 ด้านความรับผิดชอบ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.74 ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.39 ด้านมีวินัย คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.98 และด้านความเสียสละ คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 96.05 และคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยทั้ง 5 ด้าน หลังจากจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่นิทานคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 93.68

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายเกี่ยวกับผลการวิจัยที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้น สามารถพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านมีวินัย ด้านความเสียสละได้ดีมาก เนื่องจากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ทำอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนด ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น แสดงความคิดเห็นหรือสนทนา

โต้ตอบกับผู้สอน สารการเรียนรู้ในแผนการจัดประสบการณ์มีความเหมาะสมสัมพันธ์กันกับหน่วยการเรียนรู้ เป็นประโยชน์กับเด็กโดยตรง โดยยึดหลักการและทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ หน่วยเด็กเอ๋ยเด็กดี ส่วนนิทานได้เลือกใช้ด้านละ 2 เรื่อง เรื่องละ 1 วัน ที่มีเนื้อหาสาระสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้และการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านมีวินัย ด้านความเสียสละ เป็นการขัดเกลานิสัยเด็ก และพัฒนาการด้านคุณธรรมของเด็กปฐมวัย ควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่รับการฝึกและการเรียนรู้ได้ง่ายหากมีการเสริมสร้างซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Erikson ผู้พัฒนาทฤษฎีการพัฒนาทางจิตสังคม ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าคนเราเจริญเติบโตตามวัยแต่จะพัฒนาตามสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ความเป็นตัวตนชัดเจน ถ้าพัฒนา Ego ที่เข้มแข็งจากการเลี้ยงดูและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2553, หน้า 98-99) ที่กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานถือได้ว่าเป็นศิลปะดั้งเดิมอย่างหนึ่งในการสื่อความหมายทางวาจาของมนุษย์ การเล่านิทานนำความสุขมาให้แก่ผู้ฟังและผู้เล่าพอกัน ถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะใช้เป็นที่เครื่องชักจูงใจให้เด็กเกิดความอยากอ่านหนังสือขึ้นมาบ้าง นอกจากนั้นยังสามารถใช้นิทานเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนต่าง ๆ และนิทานยังคงใช้เป็นส่วนสำคัญยิ่งของการสอนเด็กในระดับปฐมวัย จุดมุ่งหมายในการเล่านิทานเพื่อพัฒนาทักษะในด้านการใช้ภาษา การฟัง พูด คิด ถาม สังเกต ซึ่งเป็นพื้นฐานนำเด็กไปสู่การอ่านในโอกาสต่อไป และยังสอดคล้องกับ ดวงเดือน แจ่มสว่าง (2552, หน้า 15-20) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า นิทานช่วยแก้ไขพฤติกรรมและสร้างเสริมคุณธรรมในเด็กเล็ก ๆ ครูสามารถใช้นิทานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี โดยหยิบยกพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องซึ่งครูได้สังเกตเห็นในห้องเรียน ในสนามกลางแจ้ง ในการเล่นของเล่นตามมุมต่าง ๆ ในการตรวจสุขภาพตอนเช้า และในกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ เช่น เล่นของเล่นแล้วไม่เก็บเข้าที่ พูดจาหยาบคาย ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ไม่ยอมแบ่งปันของเล่นให้เพื่อน รังแกเพื่อนรังแกสัตว์ รับประทานอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ การไม่ชอบอาบน้ำ ไม่แปรงฟัน ฯลฯ นำมาแต่งขึ้นเป็นนิทานโดยไม่เอ่ยชื่อว่าเป็นพฤติกรรมของเด็กคนใดมาเล่าให้ฟังในชั้นเรียน พฤติกรรมใดที่พบว่ามีการทำผิดกันมาก ๆ ครูก็ควรจะนำนิทานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น มาเล่าให้ฟังเสมอ ๆ โดยเน้นให้เห็นถึงผลไม่ดีที่ตัวเองของเรื่องได้รับ เมื่อตัวเองเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่กระทำในสิ่งที่ไม่ดีก็ได้รับรางวัลหรือสิ่งที่ดีตอบสนอง เป็นต้น

2. การที่เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการเล่านิทานคุณธรรม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75 ตามสมมติฐานนั้น พบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะความเป็นคนดีของนักเรียนมีพฤติกรรมคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความเป็นคนดีในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

ด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมทั้ง 8 พฤติกรรม ได้แก่ การไม่พูดปด ไม่พูดลับลับหลอกลวง ไม่ลักขโมยหรือคิดโลภอยากได้ของคนอื่น ประพฤติตนได้ตามที่พูดและคิด รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ลอกงานหรือลอกการบ้านผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง

ด้านความรับผิดชอบ สังเกตได้จากพฤติกรรม 7 พฤติกรรม ได้แก่ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น รู้หน้าที่และทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เอาใจใส่ในการทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ มีความหนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค มีความเพียรพยายามละเอียดรอบคอบ มุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จ

ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สังเกตได้จากพฤติกรรม พฤติกรรม ได้แก่ พูดคุยสนุก มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับทุกคน พูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวาน มีความอ่อนน้อมไม่ถือตัว ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามซ้ำเติมผู้อื่น มีน้ำใจ เต็มใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความมั่นคงในอารมณ์ไม่ฉุนเฉียวโกรธง่าย รู้จักเป็นผู้ให้ มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

ด้านมีระเบียบวินัย สังเกตได้จากพฤติกรรม 3 พฤติกรรม ได้แก่ ปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับของโรงเรียน ตรงต่อเวลา และรู้หน้าที่และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ด้านความเสียสละ สังเกตได้จากพฤติกรรม 3 พฤติกรรม ได้แก่ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ แรงงาน อุทิศตนทำงานเพื่อสังคมและส่วนรวม ให้ภัยสละอารมณ์โกรธ โสภ หลง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยนั้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านมีระเบียบวินัย และด้านความเสียสละ ซึ่งองค์ประกอบของคุณลักษณะความเป็นคนดีนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะหลาย ๆ ด้านด้วยกัน แต่คุณลักษณะที่ชัดเจนที่สุดที่แยกเป็นองค์ประกอบได้ก็คือพฤติกรรมด้านมีวินัย

ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญและคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นกับนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยการเล่านิทานคุณธรรมเป็นการจัดประสบการณ์ที่กระตุ้นเร้าให้เด็กเกิดความคิดและได้ใช้เหตุผลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งโดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่จะชอบฟังนิทานเพราะนิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและตอบสนองความต้องการของเด็ก ซึ่งเด็กมักจะรบเร้าให้ผู้ใหญ่เล่านิทานให้ฟังเสมอ กิจกรรมการเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กชอบ นิทานจึงเปรียบเสมือนเป็นสิ่งที่เร้าที่ทำให้เด็กสนใจ ซึ่งความสนใจนี้เป็นแรงจูงใจภายในที่มีคุณภาพผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ใคร่เรียนนำไปสู่ความงอกงามทางสติปัญญาและพัฒนาในทุกด้าน (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2546, หน้า 46) และผู้เล่ามีเทคนิคในการเล่านิทานที่ดีแล้ว เด็กจะติดตามเนื้อเรื่องในนิทานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องมีการบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมของ แบนดูราที่ใช้ให้เห็นว่า กระบวนการสนใจมีผลต่อการรับรู้ ถ้าเด็กมีความสนใจจะเกิดการรับรู้ที่ดี (ธีราพร กุลนารินทร์, 2544, หน้า 108) ครูสามารถสอดแทรกเนื้อหาและข้อความรู้ที่ต้องการสอนเด็กลงไปนิทานตามจุดประสงค์ที่ต้องการได้ เป็นการเรียนรู้แบบแทรกซึม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดเตรียมนิทาน จำนวน 10 เรื่อง ล้วนเป็นนิทานที่มีความหลากหลายของเนื้อหา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านมีวินัย ด้านความเสียสละ ทำให้เด็กได้มีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายโดยผ่านนิทานที่เป็นสื่อที่เด็กชอบ ดังที่ ศ.ศุภมิตร และศิริกาญจน์ โกสุม (อ้างถึงใน รัตนา บำรุงญาติ, 2532, หน้า 21-22, 72) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้นักเรียน โดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ที่หลากหลายด้านต่าง ๆ ทำให้เด็กสนใจต้องการอยากรู้ อยากเรียนรู้ เด็กจะรับรู้ได้ดีเพราะนิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เด็กมักจะรบเร้าให้ผู้สอนเล่านิทานให้ฟังเสมอ นอกจากนี้ สมหวัง คงประยูร(อ้างถึงใน ลำไย บัวพิทักษ์, 2542, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า นิทานเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ทางภาษาศาสตร์ และวรรณคดีที่มีคุณค่าทางด้านสังคมวัฒนธรรมให้คติสอนใจ นอกจากนี้ นิทานเป็นสิ่งที่เด็กสนใจให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเพลิดเพลินคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ ซึมซับลงไปโดยไม่รู้ตัว ให้ข้อคิด แนวทางประพฤติปฏิบัติ ปลูกฝังคุณธรรม จากการสังเกตขณะทำการทดลองผู้วิจัย พบว่า ตั้งแต่วันแรกของการจัดประสบการณ์โดยใช้การเล่านิทานคุณธรรม เด็กมีความตื่นตัวและให้ความสนใจกับนิทาน นั่งเฝ้ารอฟังด้วยความสนใจเด็กบางคนติดตามและเชื่อมโยงเข้ากับประสบการณ์ของตนเอง โดยพยายามสอดแทรกกับ

ความเห็นของตนเอง บางครั้งอาจจะนอกเรื่องไปบ้าง ครูจะใช้คำพูดที่จูงใจให้เด็กกลับมาสนใจในเนื้อหาบทเรียน และดำเนินการเล่านิทานให้เด็กฟังจนจบ โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชู สนั่นเสียง (อ้างถึงใน ภัททิยา กฤษณะพันธ์, 2540, หน้า 12) ที่ว่า การสอนคุณธรรมจริยธรรมผ่านทางนิทาน ผู้สอนสามารถแทรกความคิดและค่านิยมอันดีงามไปสู่จิตใจของเด็ก ๆ ได้ เพราะนิทานจะสะท้อนให้เห็นคุณและโทษจากการกระทำ โดยส่งผ่านตัวละครของเรื่องทำให้เด็กรู้จักวิเคราะห์หิววิจารณ์และเข้าไปประเด็นที่เขาควรจะได้รับ และการนำเสนอนิทานไปสู่เด็กเป็นสิ่งสำคัญบางครั้งนิทานมีเค้าโครงเรื่องและรายละเอียดดี แต่ถ้านำเสนอไม่ดีก็จะทำเป็นเรื่องไม่น่าสนุกไม่น่าสนใจ เด็กไม่สามารถติดตามและเข้าใจนิทานเรื่องนั้น ๆ ทำให้การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนิทานให้เด็กสูญเสียไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอนิทานที่หลากหลายรูปแบบ โดยใช้หนังสือภาพ หุ่นมือ ตุ๊กตา หน้ากาก การเล่นนิ้วมือ ประกอบการใช้เสียงหนักเบา ใช้ท่าทางประกอบการเล่า ซึ่ง วรณี ศิริสุนทร (2549 หน้า 10) และวินัย รอดจ่าย (อ้างถึงใน พรจันทร์ จันทิมล และคณะ, 2545, หน้า 11) กล่าวว่า การเล่านิทานผู้เล่าไม่ควรใช้น้ำเสียงราบเรียบ ควรรู้จักทำเสียงให้เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง เสียงหนัก เสียงเบา จะทำให้ผู้ฟังเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ ไพพรรณ อินทนิล (2544 หน้า 45-48) ได้กล่าวถึง ผู้เล่านิทานว่าควรมีความขยันที่จะฝึกซ้อมเตรียมตัวที่จะหาอุปกรณ์และจัดหาอุปกรณ์ตลอดจนเตรียมให้พร้อมก่อนที่จะเล่านิทาน เพื่อให้กิจกรรมการเล่านิทานได้รับความสนใจจากเด็ก เมื่อเด็กสนใจก็จะตั้งใจฟังนิทาน เข้าใจเนื้อหาบทเรียนและได้รับประสบการณ์ที่ดีจากคุณธรรมจริยธรรมที่สอดแทรกในนิทานได้ดี

ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การเล่านิทานคุณธรรมจึงมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีซึ่งประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งและสมควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีดังกล่าว จะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีส่วนร่วมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมและพัฒนาประเทศชาติได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์และนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสำคัญในการประยุกต์การจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ พัฒนาทางด้านภาษา อารมณ์ โดยดัดแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมและจัดในช่วงเวลาที่ต่างกัน ทั้งก่อนเล่น ระหว่างเล่น และหลังเล่นนิทานจบ จะทำให้การเล่นนิทานมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และเด็ก ๆ ได้รับทั้งความสนุกสนานและประโยชน์หลาย ๆ อย่างไปพร้อมกัน
2. การเล่นนิทานเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดี สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือการให้เด็กมีโอกาสเป็นทั้งผู้ดู ผู้ฟัง และในขณะเดียวกันส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิดโดยใช้คำถาม
3. ไยระยะแรกของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เด็กอาจไม่กล้าตอบคำถาม ควรเสริมแรงโดยการชมเชยหรือการแสดงออกอาการยอมรับของครูเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้เด็กมีความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
4. ควรมีการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานคุณธรรม และควรยืดหยุ่นเวลาในการตอบคำถามของเด็ก
5. การพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานคุณธรรม ครูผู้สอนสามารถสอดแทรกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ลงไปนิทานได้ทุกครั้ง โดยปรับเนื้อหาหรือนิทานได้ตามความเหมาะสม
6. การพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานคุณธรรม ควรเลือกใช้นิทานที่แปลกใหม่เพราะถ้าเป็นนิทานที่เด็กเคยฟังมาแล้วเด็กจะยึดเนื้อหาเรื่องนั้น ๆ ไม่เกิดความคิดใหม่ ๆ
7. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ อาจจะสูงหรือต่ำเกินไปสำหรับนักเรียนบางกลุ่ม ดังนั้น ก่อนที่จะกำหนดเกณฑ์ครูควรศึกษาพื้นฐานและความสามารถของเด็กนักเรียนก่อน และควรปรับเกณฑ์ให้เหมาะสมกับนักเรียนในสภาวะแวดล้อมนั้น ๆ

8. การวิจัยในครั้งนี้เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีเพียงพอ เนื่องจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนน้อย หากจำนวนประชากรมากควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรม

9. การพัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กเกิดการซึมซับและมีความคงทน

10. เด็กปฐมวัยที่มีอายุมาก จะตอบคำถามและมีความพร้อมในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีมากกว่าเด็กที่มีอายุน้อย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อขยายพรมแดนองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนหรือสื่อในลักษณะอื่น ๆ ที่ใช้พัฒนาพฤติกรรมคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคงทนของพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม
3. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมด้านอื่น ๆ หรือการจัดกิจกรรมแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบ ซึ่งเหมาะกับบุคลิกภาวะของเด็กปฐมวัย
4. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการจัดกิจกรรมการเล่นิทานคุณธรรม เพื่อส่งเสริมคุณธรรมในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อเด็กโดยใช้กระบวนการในการวิจัยเช่นเดียวกันนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2533). *คู่มือวัฒนธรรม วิธีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิกนก จันทร์ขจร.
- กนิษฐา ดอกทิวเรียน. (2550). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มระหว่างทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ต่อการมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมลวัฒน์ วันวิชัย. (2545). *การเสริมสร้างวินัยนักเรียน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์
- กฤตรินทร์ นิมทองคำ. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). *การเล่านิทาน. การศึกษาปฐมวัย*, 2(2), 10-19.
- กุลวรา ชุงศ์ไพโรจน์. (2535). *เทคนิคการเล่านิทาน. ใน เทคนิคน่ารู้ควรคู่แก่เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์
- กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือหลักสูตรพระพุทธศาสนา ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คุณเข้าใจผู้อื่นแค่ไหน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: ศูนย์สารนิเทศและประชาสัมพันธ์.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2547). *การเล่านิทาน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). *ลักษณะชีวิตสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: ชัดเชสมีเดีย.
- _____. (2542). *คลื่นลูกที่ 5*. กรุงเทพฯ: เอส.เอเซียเพรส.
- ชนิษฐา จีนาภักดี. (2542). *วิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. บุรีรัมย์: โปรรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. (2533). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การฟังนิทานด้วยการเล่นโดยใช้หุ่นมือกับการเล่นโดยใช้รูปภาพ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเด็กปฐมวัย : เริ่มต้นที่หัวใจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2540). *นักเล่านิทานสร้างนักอ่าน*. กรุงเทพฯ: สารพัฒนาหลักสูตร.
- งามนิศย์ สิริพงษ์. (2547). *การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนของครูโรงเรียนพระวิสุทธิวงส์ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ สุภาพล. (2535). *การควบคุมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทาน ประกอบดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคุมกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรม การช่วยเหลือ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิระประภา บุญนิศย์. (2526). *หุ่นการทำและวิธีการใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปาณยา.
- จุไร ชั้นประเสริฐ. (2540). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพาณิชการบางนา.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2549). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างความดีมีคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรมสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- แจ่มสิริ ศรีภูไฟ. (2551). *การพัฒนาแบบวัดความซื่อสัตย์และแบบวัดความประหยัด สำหรับนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฉวีวรรณ กิनावงศ์. (2555). *พัฒนาการเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ฉัตรชัย ภูแบ่ง. (2548). *การพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนเขาพระนอนวิทยาคม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉายศรี แซ่ลิ้ม. (2548). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความเป็นคนดีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความ คาดหวังของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ดวงรัตน์ วาห์สะ. (2554). พฤติกรรมเชื้อลัทธิของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ตติยาภรณ์ นัยเนตร. (2545). คุณลักษณะคนดีในทัศนะของผู้ใหญ่ไทย: กรณีศึกษาในสังคมของเขตเทศบาลขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทัศนีย์ อินทรบำรุง. (2539). วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นกีฬาก่อนกลับบ้าน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงศรี คงทวี. (2550). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนพร บุญเนา. (2545). คุณลักษณะคนดีในทัศนะของเด็กไทย: กรณีศึกษาในสังคมของเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรพันธ์ ไกรนิธิสม. (2550). ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เล่ม 2. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- นริศรา ริชารต์สัน. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นารี ศิริทรัพย์. (2529). นิทานและละครหุ่นสำหรับเด็ก. นครปฐม: ภาควิชาการอนุบาลศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม.
- นิตยา คชภักดี. (2553). พัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: กุมารแพทย์สาขาพัฒนาการและพฤติกรรม. วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
- นื้ออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของ นักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). ศึกษารูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- บุญมี แทนแก้ว. (2550). *จริยศาสตร์ (ETHICS)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประพันธ์สิริ สุเสารัจ. (2542). *การส่งเสริมศักยภาพนักเรียนกรุงเทพมหานครด้านพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: SR Printing Limited Partnership.
- ประภัสสรี กอนโรตอง. (2548). *การพัฒนาการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภัสสรณ์ ประพันธ์ศิลป์. (2549). *คุณลักษณะของคนดีในความคิดเห็นของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประยูทธ กมลเมือง. (2543). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชีวัน วิสาสะ. (2544). *เล่นิทานอย่างไรให้สนุก*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แพรวเพื่อนเด็ก.
- พนิดา ทรัพย์สาร. (2545). *คุณลักษณะคนดีในทัศนะของวัยรุ่นไทย : กรณีศึกษาในสังคมของเขตเทศบาลขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทรัพย์ะประภา. (2548). *จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและการทำงาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรี ไชยะสนิท. (2535). *เอกสารประกอบการจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- พิไลลักษณ์ ทองรอด. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิมประภา พันธุ์พิพัฒน์. (2546). *การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ
วัดจริยธรรมด้านความสามัคคีและด้านความเสียสละสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป). *การศึกษาสมบุรณ์แบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- พจมาน เทียมมนัส. (2539). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์การเล่นหัตถ์ประกอบการเล่นละครสร้างสรรค์และประกอบกา
วาดภาพ*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรจันทร์ จันทิมล. (2535). *การเล่นหัตถ์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของลูกกรีก. วารสารการ
พยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 4, 32-33.
- เพ็ญภา สังกษ์สุวรรณ. (2547). *การพัฒนาแบบทดสอบวัดคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร. (2546). *ชีวิตและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ซีแอนด์เอ็นบีค.
- ภาวดี ศรีประยูร. (2542). *รูปแบบการเล่นหัตถ์ทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถใน
การฟังและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญา
ณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร.)
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2540). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาลี เสาร์สิงห์. (2545). *คุณลักษณะคนดีในทัศนะของผู้บริหารการศึกษาไทย : กรณีศึกษา
จังหวัดของแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.บ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542*.
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุ่งทิพย์ หอมวิไลย. (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความ
เป็นคนดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มศรีนครินทร์ กรุงเทพมหานคร*.
ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว. (2542). *มนุษยสัมพันธ์ในองค์กร*. กรุงเทพฯ: พัทธ์ชัยอักษร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- วายุภา สุขอุ๊ต. (2548). การศึกษาคุณลักษณะการเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับชั้นอนุบาล 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วรางคณา หุ่นสุวรรณ. (2552). การทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วันเนาว์ ยูเต็น. (2542). นิทานคือชีวิต. กรุงเทพฯ: องค์การค้าคุรุสภา.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา ปฐมวัย. สกลนคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิจิตร อวาระกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็นยูเคชั่น.
- วิภาพร มาพบสุข. (2543). มนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็นยูเคชั่น.
- วิไล เวียงวีระ. (2526). เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- วิลเลียม วิมุกตายน. (2531). การศึกษาผลการใช้แบบของคำถามหลังการฟังนิทานที่มีต่อการฟังคำสั่งของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ศักดิ์ชัย นิธิภูมิ และไพเราะ พุ่มมัน. (2542). วัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT : การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2550). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในสายตาประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนสวนอ้อย (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุพิณ ปางลิลาศ. (2554). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคนดีสู่สังคมโดยใช้กระบวนการกัลยาณมิตร สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

- สุนา นามปัญหา. (2549). *การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายโรงเรียนบ้านโนนชาด อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- สมนึก ขอบขุนทด. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนโคกเริงรัมย์ศิลปการ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ*. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมพร สุทัศน์ย์, ม.ร.ว. (2542). *มนุษย์สัมพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ปริบูรณ์. (2542). *นิทานความสำคัญและประโยชน์*. ราชบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, (2546). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการนำมาตราฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการศึกษา. (2551). *8 คุณธรรมพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โปสเตอร์.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2540). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. ปัตตานี: แผนกวิชาการปฐมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารีรัตน์ ญาณะศร. (2544). *พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การประกอบอาหารเป็นกลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2546). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยอ้างอิงแนวคิดการเรียนรู้จากการหยั่งรู้ด้วยตนเอง*. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต ค.ศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Bandura, A. (1986). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, N.J : Prentice–Hall.
- Dixon, D., Johnson. J., & Salts, E. (1977). Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities Effects on Cognitive Functioning and Impulse Control. *Child Development. Wayne State University, 2, 367–379.*
- Massoglig, E.T. (1977). *Early Childhood Education in the Home*. Delmor Publishers
Copyright by Little Education Publishers.
- Seefeldt, C. (1986). *Teaching young children*. New Jersey : Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.ปณิตตา อินทรรักษา
 อาจารย์สังกัด สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สกลนคร
2. ดร.ปณิตตา ไชยสี้อชา
 ครูชำนาญการพิเศษ หลักสูตรและการสอน (ค.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 และ วิจัยหลักสูตรและการสอน (ปร.ค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนศรีวิไล
 วิทยา
3. นางลฎาภา พรหมพิมพ์
 กศ.ม.วิจัยและประเมินผลการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนอนุบาลอุดรธานี
4. นางอัมพวรรณ โค้ดสี
 ครุศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ปณิตตา อินทร์รักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๔๗๓๐๕ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่นคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๗๐๐ ๕๖๑๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ฮว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ปณิตา ไชยลือชา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
  ๒. เครื่องมือการวิจัย
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๕๗๑๐๕ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่นตามคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลกานา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๗๐๐ ๙๖๑๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๓๒๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางลฎาภา พรหมพิมพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววิรุญา สุวรรณวงศ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๓๒๔๗๑๐๕ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่นตามคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลนิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววิรุญา สุวรรณวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๗๐๐ ๔๖๓๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๓.๑๒/ว ๑๒๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางอัมพวรรณ โคโตลี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๔๗๑๐๕ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์การเล่นตามคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๗๐๐ ๙๖๑๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ยว ๐๖๒๓.๑๒/๒๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตยืมเครื่องใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวิภาวี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๑๒๔๗๑๐๕ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเล่นตามคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลวิภาวี จังหวัดบึงกาฬ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอยืมเครื่องใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบยกเว้น จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่ใบรับรอง ๐๓๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขออนุญาตยืมท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการยืมเครื่องใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาววิรญา สุวรรณวงศ์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๑๗๑๐ ๙๖๑๖

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเล่นิทานคุณธรรม

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี

แผนที่ 1

คุณลักษณะความเป็นคนดีด้านความซื่อสัตย์

หน่วย เด็กเอ๋ยเด็กดี(ความซื่อสัตย์)

ชั้นอนุบาล 3/1

กิจกรรม เสริมประสบการณ์

เวลา 30 นาที

1. สาระสำคัญ

ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการไม่พูดปด ไม่พูดลับหลังหลอกหลวง ไม่ลักขโมยหรือคิดโลภอยากได้ของผู้อื่น ประพฤติตนได้ตามที่พูด และคิด รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ลอกผลงาน การบ้านของผู้อื่น ไม่ทุจริต ในการสอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ยอมรับผิดจากการกระทำของตนเอง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 ร่วมสนทนากับครูและเพื่อนได้
- 2.2 เข้าใจถึงความหมายของการเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์
- 2.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 2.4 ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจและตอบคำถามจากนิทานที่ฟังได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 สาระที่ควรรู้

- ความสำคัญของความซื่อสัตย์
- การทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2 ประสบการณ์สำคัญ

- การแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
- การฟังเรื่องราวจากนิทาน
- การปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์

4. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (บอกชื่อเรื่อง)

- ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันร้องเพลงโรงเรียนหน้าที่เด็ก พร้อมทำท่าทางประกอบเพลง
- ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมสนทนาถึงเนื้อหาของบทเพลง
- ผู้วิจัยสร้างข้อตกลงกับเด็ก ๆ ว่า วันนี้มีนิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของมาลี มาเล่าให้ฟัง ขอให้เด็ก ๆ ฟังอย่างตั้งใจ

4.2 ขั้นสอน

ขั้นที่ 1 (เล่านิทาน) ผู้วิจัยเล่านิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของมาลี โดยถ่ายทอดเรื่องราวด้วยคำพูดและภาษาท่าทางของผู้เล่าเอง และใช้ภาพประกอบการเล่า จนจบเนื้อหาในนิทาน

นิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของมาลี

เช้านี้อากาศดี	เด็กหญิงมาลีตื่นแต่เช้าตรู่
รีบเร่งแต่งกายชุดใหม่สวยหรู	มองแล้วนำตุ๊กตาไปโรงเรียน
บรี้น บรี้น เสียงรถมาแล้ว	มาลีวิ่งแหวดดีใจหนักหนา
คว่ำกระเป๋ารขึ้นรถไม่เสียเวลา	วันนี้แหละหนาพวกหนูจะมาเจอกัน
เก็บกระเป๋ามาเข้าที่ไม่รอช้า	รีบออกมาพบเพื่อนเกลอเธอและฉัน
บ้างเล่นฟุตบอล เล่นซ่อนหา วิ่งแข่งกัน	เด็ก ๆ สุขสันต์ดีมีความรู้คู่คุณธรรม
มาลีเล่นซ่อนหาเพื่อนมากมาย	แอบแฝงกายหลังห้องเรียนข้างอ่างน้ำ
พลันตามองเห็นกระเป๋าสีดำ	มาลีรีบนำให้ครูไม่รู้ของใคร
คุณครูเปิดดู อู้ฮู เงินมากมาย	มาลีเก็บนับได้ห้าพัน
คุณครูชื่นชมสิ่งนี้สำคัญ	ความซื่อสัตย์นั้นเป็นคุณธรรมหนูทำดี
มาลียิ้มแบ่นแสนดีใจหนักหนา	คุณครูเมตตาชื่นชมวันนี้
ต่อไปหนูจะทำแต่ความดี	รักษาความซื่อสัตย์นี้ตลอดไป

ขั้นที่ 2 (สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจของ เนื้อเรื่อง)

- ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงเนื้อหาของนิทาน คือ ใคร ทำอะไร
ที่ไหน อย่างไร

- หนูนึงมีนิสัยอย่างไร

ขั้นที่ 3 (สรุปความคิดรวบยอด)

ผู้วิจัยถามถึงข้อคิดของนิทาน

- เด็ก ๆ ได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการฟังนิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของ
หนูนึง

4.3 ขั้นสรุป (เสนอข้อปฏิบัติในการนำไปใช้)

ผู้วิจัยและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ
ไม่โกหก ไม่ลอกการบ้าน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ และผู้วิจัยถามว่า
พฤติกรรมเหล่านั้นควรปฏิบัติหรือไม่ เพราะอะไร ให้เด็กแต่ละคนพูดแสดงความคิดเห็น
ของตนเอง

5. สื่อการเรียนรู้

- นิทานเรื่อง ความซื่อสัตย์ของหนูนึง
- หนังสือภาพประกอบนิทาน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

6.1.2 ทดสอบหลังเรียน

6.2 เครื่องมือวัด

6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นคนดี

6.2.2 แบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดี

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดี

คู่มือแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีชุดนี้ ใช้วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (อนุบาล 3) ซึ่งวัดเฉพาะพฤติกรรมความเป็นคนดี 5 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ที่ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม

2. ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการจำนวน 1 คน สำหรับดูแลและอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการสอบ

3. แบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีมีทั้งหมด 5 ชุด ใช้ทดสอบหลังเรียน มีลักษณะแบบปรนัย จำนวน 3 ตัวเลือก ซึ่งกำหนดให้เด็กกากบาท (X) ทับภาพข้อที่เห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดตามคำสั่ง

คำแนะนำในการทำแบบทดสอบ

1. ลักษณะทั่วไปของแบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดี ประกอบด้วย 5 ชุด คือ

ชุดที่ 1 วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีด้านความซื่อสัตย์	จำนวน 5 ข้อ
ชุดที่ 2 วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 5 ข้อ
ชุดที่ 3 วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีด้านมนุษยสัมพันธ์	จำนวน 5 ข้อ
ชุดที่ 4 วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีด้านระเบียบวินัย	จำนวน 5 ข้อ
ชุดที่ 5 วัดพฤติกรรมความเป็นคนดีด้านความเสียสละ	จำนวน 5 ข้อ
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบ

กำหนดให้ทำข้อละ 1 นาทีโดยประมาณ
3. การตรวจให้คะแนน
  1. ข้อที่กากบาท (X) ถูกต้องให้ 1 คะแนน
  2. ข้อที่กากบาท (X) ผิดหรือไม่ได้กากบาท (X) หรือกากบาท (X) เกินกว่า 1 ตัวเลือก ให้คะแนน 0 คะแนน

4. ข้อปฏิบัติในการทดสอบ

- 1) ก่อนลงมือทดสอบ ทั้งผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ ควรสร้างความคุ้นเคยและสร้างความเป็นกันเองให้ผู้รับการทดสอบเกิดความคุ้นเคย
- 2) ในการออกคำสั่งให้ผู้รับการทดสอบทำแบบทดสอบ ผู้ดำเนินการทดสอบ ต้องใช้คำพูดให้ชัดเจนและเป็นธรรมชาติ
- 3) เมื่อดำเนินการทดสอบเสร็จในแต่ละชุด ต้องให้ผู้รับการทดสอบหยุดพัก เช่น ดื่มน้ำ หรือเข้าห้องน้ำ หรือให้เปลี่ยนอิริยาบถ ประมาณ 5 นาที
- 4) ในการทำสอบแต่ละครั้ง ผู้ดำเนินการทดสอบต้องคำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบด้วย ซึ่งไม่ควรให้ผู้รับการทดสอบทำแบบทดสอบติดต่อกันนานเกินกว่าครั้งละ 30 นาที

แบบวัดพฤติกรรมความเป็นคนดีของเด็กปฐมวัย (ก่อนเรียน-หลังเรียน)
ด้านความซื่อสัตย์

ชื่อ.....ชั้นอนุบาล 3/1 เลขที่.....

คำชี้แจง : ถ้านักเรียนประสบกับสถานการณ์ในเรื่องดังต่อไปนี้ นักเรียนจะตัดสินใจเลือกปฏิบัติอย่างไร ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย (X) ทับภาพข้อที่ควรปฏิบัติ

1. คำถาม ถ้านักเรียนทำแก้วน้ำแตก นักเรียนจะเลือกปฏิบัติอย่างไร

1. บอกว่าเพื่อนเป็นคนทำ

2. บอกว่าตนเองเป็นคนทำ

3. บอกว่าไม่รู้ใครเป็นคนทำ

2. คำถาม หากนักเรียนลืมทำการบ้านนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

1. รีบนำการบ้านขึ้นมาทำเมื่อถึงโรงเรียน

2. นำสมุดการบ้านไปซ่อนและบอกครูว่าลืมนำมาจากบ้าน

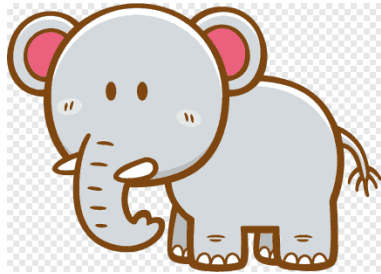

3. นำการบ้านของเพื่อนมาลอกและรีบทำให้เสร็จ

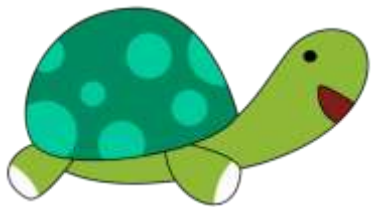

3. คำถาม เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนมีดินสอแท่งใหม่และนักเรียนอยากได้นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

1. ขอยืมเพื่อนมาใช้และนำดินสอกลับบ้านด้วย

2. บอกให้เพื่อนซื้อดินสอมาให้

3. เก็บเงินซื้อดินสอเอง

4. คำถาม เมื่อคุณครูให้นักเรียนช่วยถือกระเป๋า 2 ใบและแก้วน้ำ 1 ใบ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

1. แบ่งกันถือกระเป๋าคนละใบกับเพื่อนและนักเรียนถือแก้วน้ำด้วย 1 ใบ

2. ให้เพื่อนถือกระเป๋า 2 ใบ และนักเรียนถือแก้วน้ำ 1 ใบ

3. ให้เพื่อนถือทุกอย่างและนักเรียนไม่ถืออะไรเลย

5. คำถาม เมื่อนักเรียนของคุณแม่ดูการ์ตูนแต่คุณแม่บอกว่านักเรียนต้องทำการบ้านให้เสร็จเรียบร้อยก่อนถึงจะอนุญาตให้คุณ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร

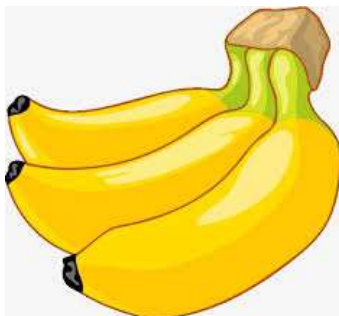
1. ทำการบ้านไปด้วยและดูการ์ตูนไปด้วย

2. ดูการ์ตูนจบแล้วจึงทำการบ้าน

3. ทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วจึงดูการ์ตูน

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 11 ตัวอย่างตารางแสดงระดับคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
โดยใช้ นิทานคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี

ตารางแสดงระดับคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้นิทานคุณธรรม
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นคนดี (แผนที่ 1)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	4	5			
1	ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้								
1.1	เขียนเป็นข้อความที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2	สอดคล้อง และครอบคลุม ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.3	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4	ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
1.5	สามารถวัดผลและประเมินผล ได้	5	4	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
2	ด้านสาระสำคัญ/ แนวคิดหลัก								
2.1	มีความถูกต้อง	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2	มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
3	ด้านสาระการเรียนรู้								
3.1	ถูกต้อง และชัดเจน	5	4	4	4	4	4.20	0.45	มาก
3.2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	5	5	4	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	4	5			
3.3	เหมาะสมกับระดับ และวัย ของผู้เรียน	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
3.4	เหมาะสมกับเวลาในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
3.5	มีความต่อเนื่องและ สัมพันธ์กัน	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
4	ด้านการวัดผลประเมินผล								
4.1	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
4.2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
4.3	วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือ วัดผลประเมินผลสอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้และ กิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
5	ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้								
5.1	สอดคล้องกับนวัตกรรม	5	4	5	4	4	4.40	0.55	มาก
5.2	สอดคล้องกับจุดเน้นของกลุ่ม สาระการเรียนรู้	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3	มีความเหมาะสมกับระดับ และวัยของผู้เรียน	5	5	5	4	4	4.60	0.55	มากที่สุด
5.4	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	4	5			
6	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้								
6.1	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2	ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับกระบวนการ จัดการเรียนรู้	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
6.3	มีความยาก ง่าย เหมาะสมกับ เวลา และระดับชั้นเรียน	5	5	5	5	4	4.80	0.45	มากที่สุด
6.4	มีการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะ กระบวนการคิด	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
6.5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
7	ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้								
7.1	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
7.2	สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.3	สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนรู้	5	4	5	4	5	4.60	0.55	มากที่สุด
7.4	มีความหลากหลายหลาย สอดคล้องกับวัย และ ความสามารถของผู้เรียน	5	5	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
7.5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ/ แหล่งเรียนรู้	5	5	4	5	5	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวม	5.00	4.67	4.57	4.67	4.23	4.63	0.48	มากที่สุด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาววีรญา สุวรรณวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	7 พฤศจิกายน 2535
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	216 หมู่ 12 ตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38210
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูโรงเรียนเอกชน
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลวิภาวดี อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ 38210
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบึงกาฬ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2565	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2561	ครูโรงเรียนอนุบาลวิภาวดี อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ